

وہڈے دن دے پچھے لکئی ہوئی کہانی

عہد نامیاں دے وچکارِ عالمی دورانیہ

بابل دے ول نوں جلاوطنی (۵۸۷ ق م)

بابل دیاں لوکاں دا فارس (ایران) توں شکست کھانا۔ سائرس دوم عظیم (۵۳۹ ق م)

جلاوطنی توں واپسی دا شروع تے ہیکل دی بحالی دا حکم

سکندر اعظم دا فلسطین نوں فتح کرنا (۳۳۲ ق م)

سکندر اعظم دی وفات تے سلطنت دی تقسیم (۳۲۳ ق م)

(دانی ایل ۸ باب)

بیلشضر بادشاہ دے تیجے سال دے وچ مینوں دانی ایل نوں اک رویا نظر آئی یعنی میری پہلی
رویا دے باجوں۔ تے میں رویا دے عالم دے وچ ویکھیا تے جیس ویلے میں ویکھیا ایویں لگیا
پئی میں قصرِ سوسن دے وچ سی جیہڑا صوبہ عیلام دے وچ اے۔ فیر میں عالمِ رویا دے وچ
ویکھیا پئی دریائے اولائی دے کنارے کھلوتا آں۔ تے فیر میں اکھ چک کے ویکھدا آں پئی دریا
دے کول اک مینڈھا کھلوتا اے جمدے دو سنگ نے دونویں ای سنگ اُچے سن پر اک دوجے
توں وہڈا سی تے وہڈا دوجے توں بعد نکلیا سی۔ میں اوس مینڈھے نوں ویکھیا پئی مغرب تے
شمال تے جنوب دے ول نوں سنگ ماردا اے۔ ایتھوں تیکر پئی نہ تے کوئی جانور اوہدے اگے
کھلو سکیا تے نہ کوئی اوہدے توں چھڈا سکیا پر او جو چاہندا سی کردا سی۔ ایتھوں تیکر پئی او

بہت وڈا ہو گیا۔ تے میں سوچدا ای پیا سی تے اک بکرا مغرب دے ولوں آ کے ساری زمین تے اجیا پھریا پئی زمین نوں وی نہ چھوٹیا تے اوس بکرے دیاں دونواں اکھیاں دے وچکار اک عجیب سنگ سی تے او اوس دو سنگ والے مینڈھے دے کول جھنوں میں دریا دے کنڈھے کھلوتا ویکھیا سی آیا تے اپنے زور دے قہر دے نال اوہدے اُتے حملہ آور ہويا۔ تے میں ویکھیا پئی او مینڈھے دے کول پہنچیا تے اوہدا غضب اوہدے اُتے بھڑکیا تے اوہنے مینڈھے نوں ماریا تے اوہدے دونویں ای سنگ توڑ دتے مینڈھے دے وچ اوہدے مُقابلے دے تاب نہیں سی۔ ایویں اوہنے اوہنوں زمین اُتے سُٹیا تے لتاڑیا تے کوئی وی نہیں پئی مینڈھے نوں اوس بکرے توں چھڈا سکے۔ تے او بکرا بہت ای بُزرگ ہويا تے جدوں او نہایت زور آور ہويا تے اوہدا وڈا سنگ سُٹ گیا تے اوہدی تھال تے چار عجیب سنگ آسمان دیاں چاراں ہواواں دے ول نوں نکلے۔

جبرائیل فرشتے نے اوس رویا نوں اوہنوں سمجھایا۔۔۔

جیہڑا مینڈھا تو ویکھیا اوہدے دونویں ای سنگ مادی تے فارس دے دونویں ای بادشاہ نے۔ تے او جسیم بکرا یونان دا بادشاہ اے تے اوہدیاں اکھیاں دے وچکار دا وڈا سنگ پہلا بادشاہ اے۔ تے اوہدے سُٹ جاوَن دے باہجوں اوہدی تھال تے جیہڑے چار سنگ نکلے نے او چار سلطنتاں نے جیہڑیاں اوہدی قوم دے وچ قائم ہون گئیاں پر اوہناں دا اقتدار اوہدی طرح دا نہیں ہوئے گا۔

جدوں سکندر نے غزہ اُتے قبضہ کر لیا تے اوہنے چھیتی چھیتی یہودیہ تے یروشلیم دے اُتے
قبضہ کرن دی کوشش کیتی۔

جدوں اوہنے سُنیا پئی سردار کاہن تکلیف دے وچ سی تے اوہنوں سمجھ نہ آئی پئی او مقدونیہ
دے وچ اوہنوں کیویں ملے۔ او جاندا سی پئی بادشاہ ناراض اے تے او اگے وہد کے غیر ملکی بادشاہ
دے نال مل چکيا اے۔ ایس لئی اوہنے لوکاں نوں مخصوص کیتا پئی لوکی اوہدے نال خُدا دے
حضور دے وچ قربانی چرھاوَن۔ اوہنے خُدا دے ولوں آون والیاں مُصیبتاں توں نجات دے
لئی خُدا توں دُعا کیتی۔

خُدا نے سردار کاہن نوں خواب دے وچ خبردار کیتا تے اوہنوں آکھیا پئی او شہر نوں سجاوے
تے اوہدے دروازاں نوں کھول دے۔ ایویں او کاہن اپنے خاص لباس دے وچ سکندر نوں
ملیا۔ او بغیر خوف دے سکندر نوں ملیا سی کیوں جے خُدا نے اوہنوں آکھیا سی پئی او تہاڈے نال
چنگی طرح پیش آوے گا۔ خُدا نے اوہناں دی حفاظت دا ذمہ لیا سی۔

جدوں او نیند توں جاگیا سی تے اوہنے خُوشی منائی تے اپنے ایس خواب نوں اپنیاں نال دیاں
ساریاں لوکاں نوں سُنیا سی۔ ایویں او سارے اوس آون والے بادشاہ نوں اڈیکن لگ پئے
سن۔ جدوں اوہناں نوں پتہ لگیا پئی او شہر دے قریب پہنچ گیا اے تے سردار کاہن اک جلوس
دی صورت وچ کاہناں تے لوکاں دے ہجوم دے نال اوہنوں جی آیاں نوں آکھن دے لئی گیا
سی۔ سکندر اوس جلوس نوں دیکھ کے جیہڑا اوہدے ول نوں آوندا پیا سی خوش ہویا تے او

اوہناں دے نال بہت ای چنگی طرح دے نال پیش آیا سی۔ بہت سارے لوکی چٹے لباس وچ سن تے کاہن اپنے خاص بہترین کتانی لباس دے وچ سن تے سردار کاہن بنقشی تے قرمزی لباس وچ سی جمدے اُتے سُنہری پلیٹ لگی ہوئی سی جمدے اُتے خُدا داناں لکھیا ہويا سی اوہنے سر دے اُتے دستار نما ٹوپی پائی ہوئی سی۔ بادشاہ آپ اوتھے آیا سی تے اوہنے خُدا دے نال دی تعظیم کیتی تے سردار کاہن نوں آپ سلام پیش کیتا۔

یہودیّاں نے وی رل کے سکندر نوں سلام کیتا۔ سکندر دے ایویں کرن تے دو جیاں قوماں حیران رہ گئیاں سن پئی سکندر نے ایویں کیوں کیتا سی؟ کیوں جے او ایویں سوچدے پئے سن پئی او اوہناں نوں تباہ کر دیوئے گا۔ تے اسور دے بادشاہ ے اوہنوں ایہہ آکھیا پئی تُو ایویں کیوں کیتا اے؟ سارے لوکی تیرے اگے جھکدے نے پر تُو سردار کاہن دے اگے کیوں جھکیا ایں تے؟ تے تُو اوہنوں کیوں سجدہ کیتا اے؟ اوہنے جواب دیتا پئی میں اوہدے سامنے نہیں سگوں میں تے خُدا دے اگے جھکیا آں جنے مینوں سردار کاہن دے اگے عزت تے احترام دیتا اے۔

اوہنے بیان کیتا پئی میں خواب دے وچ ہُو بہو اوس ای شخص نوں دیکھیا سی جدوں میں دیاس مقدونیہ دے وچ سی۔ میں سوچدا پیا سی پئی میں ایشیا دی سلطنت نوں کیویں حاصل کراں گا۔ میں بغیر رُکے ہوئے اگے وهدا پیا سی تے میں چاہندا سی پئی میں فارس دی حکومت دے اُتے قبضہ کر لیواں۔ میں اوس توں پہلاں کسے وی بندے نوں سردار کاہن جیسا

بجہ پائے ہوئے نہیں دیکھیا سی۔ تے ہُن میں اوس بندے نوں اپنے اگے کھلوتا ہویا دیکھیا
اے۔ میں اپنی رویا نوں یاد کیتا تے اوس نصیحت نوں جیہڑی مینوں خواب دے وچ ہوئی سی
اوہنوں پورا کیتا اے۔ میرا ایمان اے پئی جے میں اپنی فوج نوں خدائی طاقت دے ماتحت
کردیواں گاتے مینوں فحیلے گی۔ تے ایویں میں دارا دی فوج نوں تباہ کر دیواں گاتے میں
دیکھیا اے پئی ہر کم میرے ذہن دے مطابق ہویا اے۔

جدوں اوہنے پار مینوں نوں ایویں جواب دیتا تے اوہنے اپنا سجا ہتھ سردار کاہن دیاں ہتھاں دے
وچ دیتا تے کاہن اوہدے نال نال چلے تے او شہر دے وچ پہنچ گئے۔ جدوں او ہیگل دے وچ
پہنچیا تے اوہنے سردار کاہن دی راہنمائی دے وچ خدا دے حضور دے وچ قربانی گزرائی سی۔
تے اوہنے سردار کاہن تے دوجیاں کاہناں دے نال چنگا سلوک کیتا سی۔

ایہدے باہجوں اوہنوں دانی ایل دی کتاب پیش کیتی گئی سی جہدے وچ اوہدے بارے وچ
واضح لفظاں دے وچ لکھیا ہویا سی پئی اک بادشاہ یونان توں آوے گاتے او فارس دی سلطنت
نوں تباہ کردیوے گا۔ او ایس گل نوں سمجھ گیا تے ایہہ جان کے بہت ای خوش ہویا سی۔ اگے
ای دن اوہنے ساریاں یہودییاں نوں بلایا تے اوہنوں نوں پچھیا پئی او اوہناں دے لئی کیہ کر سکدا
اے تال پئی او اوہدے توں راضی ہو جاوے۔

دو جے پاسے سردار کاہن دی ایہہ خواہش سی پئی او اپنے باپ دادا دی شریعت اُتے عمل کرن
تے ایویں اوہناں توں ستویں سال دا خراج نہ لیا جاوے۔ سکندر نے اوہناں دی خواہش دا

احترام کیتا تے اوہناں نوں اپنی شریعت دے اُتے عمل کرن دِتا تاں پئی او اپنے باپ دادا دی شریعت دے اُتے عمل کر سکے۔ تے اوہنے اوہناں نوں اُکھیا پئی جے تہاڈے وچوں کوئی میری فوج دے وچ وی شامل ہونا چاہوئے تے اوہدے اُتے کوئی پندری نہیں اے۔ او اپنی آزادی دے نال اوہدے نال رل کے جنگ دے وچ حصہ لے سکدا اے۔

فلسطین دے تحت پٹلومیک (مصر) وچ کنٹرول دا آغاز (۳۰۱ ق م)

فلسطین دے تحت سلوسڈ کنٹرول (بابلی) کا آغاز (۱۹۸ ق م)

فلسطین کا پانچ مرتبہ پٹلومیک اور سلوسڈ کے ساتھ صلح کرنا

انتیوکس چہارم کی ایذا رسانی کا آغاز (۱۶۶ تا ۶۷ ق م)

اوہناں دے وچوں اک نکا سنگ نکلیا جیہڑا جنوب تے مشرق تے جلالی ملک دے ول نوں بے نہایت وہد گیا تے او وہدا ہويا اجرامِ فلکی تیکر جا پہنچیا تے اوہنے کئیاں ستاریاں نوں زمین اُتے سٹ دتا۔ تے اوہناں نوں لتاڑیا سگوں اوہنے اجرام دے فرمانروا تیکر اپنے آپ نوں اُچھا کیتا تے اوہدے توں دائمی قربانی نوں کھوہ لیا تے اوہدا مقدس گرا دتا۔ (دانی ایل ۸ باب دی ۹ توں ۱۱ آیت)

شام اوہناں چاراں ضلیاں دے وچوں اک سی جیہڑے سکندر اعظم دی سلطنت دا حصہ سن۔ جمدے اُتے سلوکس نکاٹور حکومت کردا ہندا سی۔ جمدے اُتے انتیوکس چہارم ۱۷۵ ق م وچ حکومت کردا رہیا سی۔ اوہنوں تھیاوس انتیوکس اپنی فننس دا لقب ملیا سی جمدے مطلب اے

انتیوکس خُدا دی وضاحت کرن والا۔ پر کجھ لوکی اوہنوں اپی مینٹس آکھدے سن جہدے توں مُراد پاگل اے۔

توسع دی حکمتِ عملی۔۔ فلسطین سوہنی سرزمین دے اُتے حملہ کیتا گیا تے یروشلم دے وچ لہو دیاں ندیاں وگا دتیا گئیاں۔ اوہر روز صُبح تے شام نوں قربانیاں نوں کھو لیندا تے اوہناں نوں تباہ کر دینداہ سی۔

تے او اوس گُناہ دا مُرتکب وی ہویا سی۔ اوہنے سور نوں او تھے قربان کیتا جنوں یہودیاں دے وچ ناپاک خیال کیتا جاندا سی۔ تے ایہدے باہجوں اوہنے زیوس دیوتا دے بُت نوں وی ہیکل وچ نسب کروا دتا سی۔ تے ایہہ وی پئی او تھے انساناں نوں وی قربان کیتا جاندا سی۔ اوہنے ختہ دی رسم تے سبت نوں ختم کر دتا سی۔

مکیوبین بغاوت سلوسڈ حکومت دے خلاف (۱۶۸ توں ۱۶۴ ق م)

مکابیاں دے تحت یہودیاں دی آزادی (۱۵۲ ق م)

فرقہ بندی دا اجرا (فریسی، صدوقی، اسینی)

فرقہ واری تحاریر اپوکرافہ، پسوڈپی گرافہ، بحیرہ مردار دے ص حیفے

رومیاں دی فلسطین اُتے فح (۶۳ ق م)

لیورڈین سلطنت دا بذریعہ اینٹی پارٹر آنا (۵۴ توں ۴۳ ق م)

پارتھیاں دے حملے تے ہاشمونین دا فیر آونا

ہیروڈیس اعظم (اینٹی پارٹر دا پتر) دا فلسطین نوں رومیاں دی مدد دے نال فیر حاصل کرنا
(۷۳ ق م)

یسوع مسیح دی پیدائش (۶ توں ۴ ق م)

مسیحا دے بارے وچ پائے جاوے والے لوکاں دے خیالات

دانی ایل تے دوجیاں نبیاں دیاں پیشن گوئیاں دی موجود توقعات نوں ایس دور نال وابستہ
کیتا جاندا اے (بھائیں جے اوہناں نوں رومی شہنشاہیت تے سپین دے حوالے دے نال
یہودی مسیحی مخالف سمجھیا جاندا اے)۔

اکثریت دا پکا یقین سی پئی پُرانیاں کاہنہ پیشن گوئیاں دے وچ ایہہ موجود سی پئی مشرق
مضبوط ہو جاوے گا تے یہودیہ ساری دُنیا دے اُتے غالب آ جاوے گا۔

ایس عجیب و غریب پیشنگوئی دے و سپیسٹن تے ططس دے ول نوں اشارہ کیتا گیا سی۔ جیویں
پئی انسانی فطرت اے او اوہناں نوں اپنے نال جوڑ لیندے نے تے ایہہ کدی وی سچ نہیں
ہو سکدی اے۔

قدیم مشرقی عقیدہ سی پئی یہودیہ دے وچوں اک بندہ پرہا ہوئے گا جیہڑا ساری دُنیا دے اُتے
حکومت کرے گا۔

یہودیہ دیاں لوکاں نے ایس پیشن گوئی نوں رومی شہنشاہ اُتے لاگو کیتا سی۔

ویسپین دی حاکمیت دے بارے وچ رویا تے پیشن گوئیاں دے بارے پہلاں ای اشارہ ہو چکیا
سی۔ نیرو نے اپنے خواب دے وچ اک واری ریکھیا سی پئی او مکشتری دی گڈی وچ ویسپین
دے کول گیا اے۔ جیویں پئی اک یہودی جوزفس دے مطابق اوہنے اوہنوں پھڑلیا سی تے
اپنے گھر وچ بند کر دتا سی۔ تے اوہنے ہسدریاں ہوئیاں آکھیا سی پئی تُو مینوں پھڑتے لیا اے
پر اک سال دے باجوں تُو شہنشاہ بن جاویں گا تے فیر تُو مینوں چھڑ دیویں گا۔
جوزفس دا اقتباس ایہہ ہے:

یہودی جنگ، جنگ دے لئی اوہناں دے کول ہو رکیہڑی شے سی جہنے اوہناں نوں اُبھاریا
سی۔ ایہہ اک جوابی کاروائی سی۔ جیویں پئی اوہناں دی پاک کتاب دے وچ موجود اے پئی
اوہناں دے وچوں اک اجیہا بندہ ہوئے گا جیہڑا ساری دُنیا دے اُتے حکمرانی کرے گا۔ اوہناں
نے سمجھیا پئی ایہہ اوہناں دی نسل دے وچوں پیدا ہوئے گا تے اوہناں دیاں بزرگاں نے
دی ویسپین ایہنوں جانن دے لئی بہت ای کوشش کیتی سی۔ پر اصل وچ ایہہ پیشن گوئی
حالاکمیت دے وچ پوری ہوئی سی۔ اوہدا یہودیوں دی سرزمین دے اُتے شہنشاہ ہون دا اعلان
کیتا گیا سی۔

ربیاں دیاں لکھایاں دوجی تے چوتھی صدی دے ول نوں اشارہ کردیاں نے، او جان دے سن پئی
مسیح دے آون دا ویلا آ کے لنگ گیا اے۔

ریو ایہدے بارے دے وچ ایویں بیان کردا اے:

نجات دا سارا ویلا لہنگ گیا اے تے ہُن ایہدا سارا انحصار ایہدے اُتے ہے پئی توبہ کیتی
جاوے کیتے نیک کم کیتے جاوے۔ حساب کتاب دے مطابق سارا ویلا لہنگ گیا اے۔

اوہناں دیاں ہڈیاں تباہ ہو جاوے گئیاں جیہڑے نجات دے ویلے دا حساب کردے نے۔ اوہناں
دے لئی ایہہ آکھنا ٹھیک ہوئے گا پئی نجات اپنے متوقع ویلے تے نہیں آئی تے ایہہ کدی وی
نہیں آوے گی۔ پر ہر اک نوں ایہدا انتظار کرنا چاہیدا اے۔ تے فیر کیہڑی گل دی دیر ہندی
پئی اے؟ انصاف دا پیمانہ دیر کردا پیا اے۔

متی تے لوقا دے وچ نسب نامیاں دا ذکر ملدا اے تے اسی ویکھدے آں پئی متی ایہنوں
اعبرانی انداز دے وچ آباؤ اجداد دے نال شروع کردا اے جیویں پئی:

ابراہام توں اضحاق پیدا ہويا تے اضحاق توں یعقوب پیدا ہويا۔

جدوں پئی لوقا نے ایہنوں یونانی تے رومی انداز دے وچ لکھیا سی

جیویں پئی سمجھیا جاندا اے پئی او یوسف دا پتر سی تے او عیسیٰ تے او متات دا۔۔۔

نسب نامے دے وچ اوہناں دا ذکر پایا جاندا اے جیہڑے کاہن دے نال تعلق رکھدے سن تے
او ہیکل دے وچ رہندے سن۔

سن ۷۰ دے وچ ہیکل نوں تباہ کر دتا گیا سی تے کوئی وی داؤد دی نسل توں ہون دا دعویٰ
کر سکدا سی۔ پر اسی ویکھدے آں پئی یسوع مسیح نے ۷۰ ورے پہلاں ایہدا دعویٰ کیتا سی۔

رومیوں ۳ باب دی ایہدا ثبوت اے ۷۰ سال بعد وی رومیوں نے یسوع تے اوہدیاں رشتہ داراں دے اُتے ظلم کیتے سن۔

عورتاں دے نسب نامیاں نوں محفوظ کرن دی لوڑ نہیں سی پر متی نے چار عورتاں دا ذکر کیتا اے۔ ایہناں دے وچوں ۳ غیر قوم وچوں سن۔ ایتھے اسی ویکھدے آں پئی اوہنے یہودیوں روایات توں منہ پھیر دیاں ہوئیاں مادرانہ نسبت دا ذکر کیتا اے۔

جیویں پئی سارا، ربکہ، لیاہ تے راخل وغیرہ۔ ایویں خُدا اپنے منصوبے دے وچ دوجیاں قوماں نوں وی شامل کردا اے۔

متی نے کجھ ناواں دا ذکر نہیں کیتا سی حالانکہ نسب نامیاں دے وچ ایہدا رواج سی۔ متی نے نسب نامے دے وچ ایہناں چاروں عورتاں دا ذکر کیتا اے جنہاں وچوں کجھ غیر قوم دیاں سن جیہڑا ایہہ ظاہر کردا اے پئی خُدا دا فضل ساریاں دے لئی اے۔

گلیل ناصرت تے بیت لحم

چھیویں مہینے دے وچ جبرائیل فرشتہ خُدا دے ولوں گلیل دے اک شہر وچ جداناں ناصرت سی اک کنواری دے کول گھلیا گیا جمدی منگنی داؤد دے گھرانے دے اک مرد یوسف دے نال ہوئی سی تے اوس کنواری داناں مریم سی۔

اوہناں دناں دے وچ ایویں ہويا پئی قیصر اوگستس دے ولوں ایہہ حکم جاری ہويا سی پئی ساریاں لوکاں دے نال لکھے جاون۔

تے سارے ای لوکی اپنے اپنے ناں لکھواون دے لئی اپنے اپنے شہراں نوں گئے۔ تے ایویں
یوسف وی گلیل دے شہر ناصرت توں داؤد دے شہر بیت لحم نوں گیا جیہڑا یہودیہ وچ اے
ایس لئی پئی او داؤد دے گھرانے تے داؤد دے اولاد دے وچوں سی۔

گلیل عبرانی زبان دا لفظ اے جہدا مطلب اے دائرہ یا چکر۔

ایہہ فلسطین دے شمال وچ اے تے یسوع مسیح نے اپنی مُنادی نوں وی ایہتھوں ای شروع
کیتا سی۔ سانوں ایہدا ذکر کدی کدی پُرانے عہد نبامے دے وچ وی ملدا اے۔ ایہہ علاقے بارہ
قبیلیاں دی مخصوص نمائندگی کردے نے۔ ایہدیاں تیناں پاسیاں تے غیر یہودی رہندے سن۔
مکابیاں دے تحت یہودیاں دے اُتے غیر قوماں دا بہت اثر ہو چکیا سی۔ ایویں ای جنوبی علاقہ
ادھی صدی دے دوران تقسیم ہو گیا سی۔ یاں ایویں آکھ لوؤ پئی گلیل دی آسے پاسے دے علاقے
دے وچ کافی شناخت ہو چکی سی۔

اوہناں دناں دے وچ ناصرت اک اجیہا پنڈ سی جیہڑا گمنامی دے ہنیرے دے وچ دُیا ہویا سی۔
جمدی آبادی سولہ سو یا دو ہزار دے لگ بھگ سی۔

او خاندان ناصرت دے وچ کیوں گیا سی؟ کیوں جے اوس پمیشن گوئی نوں پُورا ہونا سی۔ جیویں
پئی او ناصری اکھوائے گا۔ بھائی جے ناصری اکھواون دے الفاظ سانوں پُرانے عہد نامے دے
وچوں تے نہیں ملدے نے پر تاں وی ایہدے حوالے دے نال بہت ساریاں پمیشن گوئیاں

نے جہناں نوں پُورا ہونا سی۔ یسعیہ نے اگھیا سی پئی مسیح مسیح یسی دے تنے توں اک کونپل دی طرح نکلے گا۔

لفظ کونپل یا شاخ نوں عبرانی زبان دے وچ ناصری اکھدے نے۔ ایہدے توں ای ایہہ خیال پیدا ہندا اے پئی او ناصری اکھوائے گا۔ متی نے لفظ نبیاں دی معرفت ورتیا اے ایہدا ایہہ خیال خاص پیشن گوئی دے بارے دے وچ نہیں اے۔ ناصرت دے علاقے دے نال رومی فوجیاں دی چوکی سی ایس لئی لوکاں نے شہری علاقے دے نال تعلق نہیں رکھیا سی۔ تے اکھیا جاندا سی پئی اوہناں نے رومی فوجیاں دے نال سمجھوتہ کیتا ہویا اے ایس لئی لوکی اوہناں نوں حقارت دے نال ویکھدے سن۔ یوسف تے اوہدا خاندان او تھے ای وسدے سن۔ تے یہودیّاں دے نیرے ناصری ہونا نفرت دے قابل سی۔ ایس لئی تے متن ایل نے اگھیا سی پئی کیہ ناصرت توں کوئی چنگی شے نکل سکدی اے؟

ایویں پُرانے عہد نامے دے وچ مسیح مسیح دا تعلق نکیاں لوکاں دے وچ کیتا گیا اے۔ ماہرینِ آثارِ قدیمہ دا اگھنا اے پئی او تھے بہت سارے لوکی یہودیہ تے بیت لحم دے آسے پاسے دیاں علاقیاں دے وچ چلے گئے سن۔ ہوسکدا اے پئی یوسف دے وہ ناصرت دے وچ کوئی رشتہ دار ہون۔ ناصرت دے کولوں اک راہ سی جیہڑا شام دے وچ جاندا سی۔ تے استھوں کجھ میل دُور سیفورس دا شہر سی جیہڑا فیر بنیا سی۔ ایویں ناصرت اک پنڈ سی جیہڑا عہدِ رفتہ دے کلچر تے جدید سہولتاں توں باخبر سی۔

برتناں دے نمونے ایس گل دی غمازی کردے سن پئی کوئی بیت لحم توں ناصرت دے وچ جا کے وسیا سی۔ یوسف دی قانونی رہائش گاہ بیت لحم دے وچ سی جتھے او وڈا ہویا سی۔

میکہ ۵ باب دی ۲ آیت دے وچ یسوع مسی دے پیدا ہون دی تھاں دے بارے دسدا اے۔ کیوں جے اوتھے داؤد دی نسل توں مسیح پیدا ہون والا سی تے او داؤد دا آبائی پنڈ سی۔

ایہہ ہیرودیس دے دارلکومت یروشلم توں دس میل دے فاصلے تے سی۔ مجوسی یروشلم دے وچ آئے سن کیوں جے اوہناں دے علم دے مطابق یہودیاں دے بادشاہ نوں اوتھے پیدا ہونا سی۔ تے او ایہہ خیال کردے سن پئی ہوسکدا اے پئی ایہہ ہیرودیس دا کوئی پتر اے۔ تے فقیہ تے فریسی وی ایہہ جاندے سن پئی مسیح کتھے پیدا ہون والا اے۔

نکاح تے ویاہ

ہُن یسوع مسیح دی پیدائش ایویں ہوئی پئی جدوں اوہدی ماں مریم دی منگنی یوسف دے نال ہوئی تے اوہناں دے اکٹھے ہون توں پہلاں او او روح القدس دی قدرت دے نال حاملہ پائی گئی۔ اس لئی اوہدے شوہر یوسف نے جیہڑا راستباز سی تے اوہنوں بدنام کرنا نہیں چاہندا سی اوہنوں چک کیتے چھڈ دیون دا ارادہ کیتا۔ اوس دوسر دے وچ منگنی اج دے دور توں بہتی مضبوط ہندی سی تے شرعی طور تے ایہہ منگنی اک سال تیکر قائم رہندی ہندی سی۔ دُہا دُہن اک دوجے دے نال وعدے کردے ہندے سن تے او ویاہ توں پہلاں اک دوجے دے کول وی نہیں آوندے ہندے سن۔ تے او زناہ کاری دے مُرتکب وی نہیں ہندے سن۔

دو گواہاں تے اک دوجے دی رضامندی تے دُہا دا منگنی دا اعلان لازمی ہندا سی۔ رومیماں دے وچ اگلوٹھی پواون دا رواج وی پایا جاندا سی۔ مریم دی عُمر اوس ویلے بارہ توں سولہ سال تیکر تے یوسف دی عُمر اٹھارہ سال تیکر ہوئے گی۔ اوہناں نے ماں باپ نے ویاہ دا سارا انتظام کرنا سی پر ایہدے وچ مریم تے یوسف دی رضامندی شامل ہونا ضروری سی۔ یہودیہ دے وچ منگنی یافتہ نوں کلیاں ملن دی اجازت سی پر گلیل دے وچ ایس گل نوں چنگا نہیں جانیا جاندا سی۔

اعلان

چھیویں مہینے دے وچ جبرائیل فرشتہ خُدا دے لوں گلیل دے اک شہر دے وچ جداناں ناصرت سی اک کنواری دے کول گھلیا گیا سی جدی منگنی داؤد دے گھرانے دے اک مرد یوسف دے نال ہوئی سی تے اوس کنواری داناں مریم سی۔ تے فرشتے نے اوہدے کول اندر آ کے آکھیا سلام تینوں جمدے اُتے فضل ہويا اے خُداوند تیرے نال اے۔

سلام کرنا عام گل اے پر معاشرے دے وچ ایس گل دے اُتے دھیانِ تا جاندا سی پئی ایہہ سلام کنوں کیتا جاندا پیا اے تے ایہدے لئی کیہڑے لفظ ورتے جاندے پئے نے۔ اوہدی عُمر بارہ یا چودہ سال سی تے اوہدا ویاہ نہیں ہويا سی ایس لئی ایہہ سلام اوہدے منصب دے مطابق نہیں سی۔ البتہ روایاتی طور تے ایہہ آکھیا جاندا اے پئی خُداوند تیرے نال ہوے۔ ایویں اسی ویکھدے آں پئی مریم ایویں دی ہستی اے جنہوں خُدا دے ولوں عزت ملی سی۔

یسوع دا ناں ارامی وچ یسوع تے یونانی دے وچ ایسوس اے جہدا مطلب اے خُدا نجات اے۔
عبرانیال دے وچ ایہہ رواج سی پئی بچے دا ناں ایویں دا رکھیا جاوے جہدا کوئی مطلب ہوئے۔
تے جے ایہہ ناں خُدا آپ رکھے تے ایہدی اہمیت ہوو وی وہد جاندی سی۔ پُرانے عہد نامے
دے وچ دسیا گیا اے پئی جدوں یسوع آوے گا تے اوہدے لوکی نجات پاون گے۔
یرمیاہ ۳ باب دی ۵ تے ۶ آیت۔

یہودیال دے وچ پہلی صدی وچ ایہہ سمجھیا جاندا سی پئی نجات دا مطلب ذاتی مُعافی اے۔ تے
اوجیہڑے اوس دن دے لئی دُعا کردے نے خُدا اوہناں نوں گناہاں دیاں نتیجیاں توں بچاوے
گا۔ اوہناں دیاں ویریاں نوں اوہناں دے پیراں بیٹھاں کر دیوے گا۔ بہت ساریاں لوکاں دا
یقین اے پئی نجات اوس ویلے لے گی جدوں لوکی مکمل طور تے خُدا دے ول نوں آجاوان
گے۔ اوہناں دے مطابق یسوع لوکاں نوں اوس وڈی عدالت توں بچاون دے لئی آیا اے۔
متی پہلے باب دی ۲۲ تے ۲۳ آیت دے وچ یسعیہ ۷ باب دی ۱۴ آیت دا حوالہ دیندا اے۔
ایہدے وچ بہت زیادہ مُشاہت پائی جاندی اے۔

ایس متن دے مطابق اسور اسرائیل تے ارام نوں ویران کرے گا۔

ایویں لگدا اے جیویں او اپنے پتر دا حوالہ دیندا پیا اے۔ (۸ باب دی ۳ تے ۴ آیت)

پر یسعیہ دیاں پچیاں دے نال ایس اشارے توں ماروا سن (۸ باب دی ۱۸ آیت)۔ عمانوئیل،
خُدا ساڈے نال اے۔ ۷ باب دی ۱۴ آیت، ایہدے بہت واضح تے مُناسب اشارہ اے داؤد دا
پُتر قادرِ مُطلق اکھوائے گا۔

او خُدا تعالیٰ دا پُتر ہوئے گا (لوقا ۱ باب دی ۷۶ آیت)

سپیٹوبجٹ کئی واری خُدا دی اصطلاح ورتدا اے تے ایہدے وچ کوئی شک نہیں اے پئی
مریم نے وی ایس اصطلاح نوں سمجھن وچ کوئی غلطی نہیں کیتی اے۔ او ایس حقیقت نوں
جاندی سی پئی اوہدا پچہ خُدا تعالیٰ دا پُتر ہوئے گا جیہڑا پئی یسواہ دے برابر دا درجہ اے۔ سامی
خیال دے مطابق پُتر باپ دی نقل ہندا اے۔ ایویں دی اصطلاح دا مطلب ایہہ ہے پئی
جیہڑیاں خوبیاں باپ دے وچ ہون گئیاں او ای ہٹے دے وچ وی ہون گئیاں۔
جیویں پئی زبور ۸۹ دی ۲۲ آیت دے وچ بیان کیتا گیا اے شرارت دا فرزند جمدے توں مُراد
شرارت کرن والا بندہ اے۔

اوہدی سلطنت دا اخیر نہیں ہوئے گا۔

ایہہ وعدے مریم نوں او یاد دواندے نے جیہڑے یسواہ نے داؤد دے نال کیتے سن۔

(۲ سموئیل ۷ باب دی ۱۳ توں ۱۶ آیت)

داؤد ایس گل نوں اوس ای ویلے جان گیا سی پئی ایہہ پیشن گوئی اوہدے موجودہ پتر سلیمان
دے بارے دے وچ نہیں اے جیہڑا خُدا دی ہیکل نوں تعمیر کروائے گا سگوں ایہہ او بیٹا اے
جیہڑا ہمیشہ تیکر سلطنت کرے گا۔

داؤد بیان کردا اے پئی خُدا نے ایہہ گل اوہدے آون والے ویلے دے بھید دے بارے دے
وچ آکھی سی (۲ سموئیل ۷ باب دی ۱۹ آیت)۔

مریم ایس گل نوں سمجھ گئی ہوئے گی پئی ایہہ اوس مسیحا دے بارے دے وچ گل بات کیتی
جاندی پئی اے جدا پہلاں توں ای وعدہ کیتا گیا اے۔

لوقا ۱ باب دی ۲۹ توں ۳۸ آیت دے وچ بیان کیتا اقتباس:

مریم اوس کلام توں گھبرا گئی تے سوچن لگی پئی ایہہ کیویں دا سلام اے، فرشتے نے مریم نوں
آکھیا پئی خوف نہ کر۔ خُدا دے ولوں تیرے اُتے فضل ہويا اے۔ تُو حاملہ ہوئی گی تے تیرے
بیٹا ہوئے گا تے تُو اوہدا ناں یسوع رکھنا۔ او بزرگ ہوئے گا تے او خُدا تعالیٰ دا پتر اکھوائے گا۔
تے خُداوند خُدا اوہدے باپ داؤد دا تخت اوہنوں دیوئے گا۔ تے او مولود، مُقدس خُدا دا پتر
اکھوائے گا۔ تے ویکھ تیری رشتہ دار الشمع دے وی بڈھے ویلے بیٹا ہون والا اے۔ تے ہُن
اوہنوں جیہڑی بانجھ اکھواندی اے چھیواں مہینا اے۔ کیوں جے جیہڑا قوم خُدا دے ولوں اے او
کدی وی بے تاثیر نہ ہوئے گا۔ مریم نے آکھیا ویکھ میں خُداوند دی بندی آل میرے لئی
تیرے قول دے موافق ہوئے۔ تے فرشتہ اوہدے کولوں چلا گیا۔

لوقا باب دی ۳۶ توں ۷۳ آیت دے وچ نقطہ ایہہ ہے پئی خُدا نے او ای الشبع دے نال
 کیتا سی جو کجھ اوہنے سارا دے نال کیتا سی۔ تے ایہہ سب کجھ او اج وی کر سکدا اے۔ پیدائش
 ۱۸ باب ۱۲ آیت پئی سارا دے پتر ہوئے گا۔ اوہدا ایمان اوہدے باپ دادا توں بہتا سی۔
 پیدائش ۱۸ باب دی ۱۲ توں ۱۵ آیت۔

لوقا استھہ اک سادہ لوح لڑکی دے ایمان نوں ویکھدا اے۔ مریم دا ایمان حقیقی دے گہرا سی
 جدوں پئی اوس بزرگ کاہن زکریا دا نہیں سی۔ ایویں ای خہ تے عیسیٰ دے ایمان دے وچ
 بہتا فرق نہیں سی۔ دونواں دے وچ ای خُدا نے فرتنی ویکھی تے او ساڈے ساریاں دے کم آئی
 تے ساڈے لئی نمونہ ٹھہری۔ ایہہ حصہ پُرانے عہد نامے دے وچ متوازی سی تے پیدائش دا
 اعلان وی متوازی سی۔ ایویں مریم نوں یسوع دی ماں ہون دا کم دتا گیا سی۔ لوقا باب دی ۳۹
 تے ۴۰ آیت۔

ناصرت توں یہودیہ تیکر سفر کردیاں ہوئیاں تین توں چ۔ دن لگ گئے ہون گے۔ مریم نے
 حوصلہ مندی دے نال ایس سفر نوں طے کیتا ہوئے گا۔ ہوسکدا اے پئی مریم نوں کوئی قافلہ
 مل گیا ہوئے۔

حمدیہ گیت

ایہدے وچ پُرانے عہد نامے وچوں حوالے تے آیتاں شامل سن۔ ایویں ای زکریا تے شمعون
 دیاں گیتاں دے وچ وی ایہہ ای سچائی پائی جاندی اے۔ ۴۶ توں ۵۵ آیت دے وچ غریباں

تے فروتن لوکاں دے وڈیائی تے مغروراں تے دولت مندوں دی پستی دا ذکر کیتا گیا
اے۔ مریم دا گیت تے سکونیل دی ماں خہ دا گیت اک دوجے دے نال رلدے ملدے نے۔
اسمونیل ۲ باب دی اتوں ۱۰ آیت۔

جدوں خُدا نے اوہدے رحم نوں کھول دتا تے اوہنے بہت زیادہ خوشی منائی۔
میری جان خُداوند دی وڈیائی کردی اے (لوقا ۱ باب دی ۴۶ آیت)
میرے نال خُداوند دی وڈیائی کرو

اسی سارے رل کے اوہدے نال دی تمجید کریئے (زبور ۳۴ دی ۳ آیت)
میری جان میرے خُدا دے وچ مسرور ہوئے گی (یسعیاہ ۶۱ باب دی ۱۰ آیت)
تے میری روح میرے مَنجی خُدا توں خوش ہوئی (لوقا ۱ باب دی ۴۷ آیت)
تے اپنے نجات دیون والے خُدا توں خوش وقت ہواں گا (حبوق ۳ باب دی ۱۸ آیت)
کیوں جے اوہنے اپنی بندی دی پست حالی اُتے نظر کیتی تے ویکھ ہُن توں لے کے ہر زمانے
دے لوکی مینوں مُبارک آکھن گے (لوقا ۱ باب دی ۴۸ آیت)

تے اوہنے منت منی تے اکھیا پئی اے فوجاں دے رب! جے تُو اپنی لونڈی نوں فراموش نہ
کریں تے اپنی لونڈی نوں فرزندِ نرینہ بخشیں تے میں اوہنوں عُمر بھر دے لئی خُداوند نوں نذر
کراں دیوں گی۔ (اسمونیل ۱ باب دی ۱۸ آیت)
تے فیر لیاہ نے اکھیا میں خوش قسمت آں۔

عورتاں مینوں خوش قسمت آکھن گئیاں (پیدائش ۳ باب دی ۱۳ آیت)

تے ساریاں قوماں تھانوں مبارک آکھن گئیاں (ملاکی ۱ باب دی ۱۲ آیت)

کیوں جے اوس قادر نے میرے لئی وہڈے وہڈے کم کیتے نے تے اوہداناں پاک اے (لوقا ۱

باب دی ۴۹ آیت)

تے فیر قوماں دے وچ ایہہ چرچا ہون لگا پئی خُداوند ایہناں دے لئی وہڈے وہڈے کم کیتے

نے (زبور ۱۲۶ دی ۲ آیت)

اے خُداوند تیری صداقت وی بہت اُچی ہے اے خُداوند تیرے وانگر کون اے؟ جہنے وہڈے

وہڈے کم کیتے نے۔ (زبور ۱۷ دی ۱۹ آیت)

معبوداں دے وچ اے خُداوند تیری طرح کون اے؟

کون اے جیہڑا تیری طرح اپنے تقدس دے باعث جلالی تے اپنی مدح دے باعث رعب والا

تے صاحبِ کرامات اے۔ (خروج ۱۵ باب دی ۱۱ آیت)

تے اوہدا رحم اوہناں دے اُتے جیہڑے ڈردے نے نسل در نسل جاری رہندا اے (لوقا ۱ باب

دی ۵۰ آیت)

پر خُداوند دی شفقت اوہدے توں ڈرن والیاں دے اُتے ازل توں ابد تیکر تے اوہدی صداقت

نسل در نسل ہے (زبور ۱۰۳ دی ۱۷ آیت)

اوہنے اپنیاں باہنواں دا زور دکھایا جیہڑے اپنے تئیں وڈا سمجھدے سن اوہناں نوں پراگندہ
کیتا۔ (لوقا باب دی ۵۱ آیت)

اے خداوند تیرا سجا ہتھ قدرت دے سببوں جلالی اے۔

اے خداوند تیرا سجا ہتھ ویری نوں چکنا چور کر دیندا اے (خروج ۱۵ باب دی ۶ آیت)

خداوند نے اپنا پاک بازو ساریاں قوماں دے سامنے ننگا کیتا اے تے زمین سراسر ساڈے خداوند
دی نجات نوں دیکھے گی (یسعیاہ ۵۲ باب دی ۱۰ آیت)۔

اوہنے اختیار والیاں نوں تخت توں گرا دتا تے پست حالاں نوں اُچیا کیتا (لوقا باب دی ۵۲
آیت)۔

ہُن میں نبوکد نظر آسمان دے خدا دی ستائش تے تکریم کردا ہاں کیوں جے او اپنیاں ساریاں
کماں دے وچ راست تے اپنیاں راہواں دے وچ عادل ہے۔

تے جیہڑے مغروری دے وچ چلدے نے اوہناں نوں ذلیل کر سکدا ہے (دانی ایل ۴ باب
دی ۳ آیت)۔

ایویں ای او فروتنیاں نوں اُچی تھال تے بٹھاوندا اے

تے ماتم کرن والے سلامتی دی سرفرازی پاوندے نے (ایوب ۵ باب دی ۱۱ آیت)۔

او امیراں اُتے ذلت اُنڈیل دیندا اے

تے اوہناں نوں بے راہ ویرانہ وچ بھٹکاؤندا اے (زبور ۱۰۷ دی ۴۰ آیت)۔

اوہنے بھگیاں نوں چنگیاں شیواں دے نال سیر کردتا

تے دولت مندیاں نوں خالی ہتھ لوٹا دتا (زبور ۱۰ دی ۵۳ آیت)۔

کیوں جے او ترس دی جان نوں سیر کردا اے

تے بھگی جان نوں نعمتیاں دے نال مالا مال کردا اے (زبور ۱۰ دی ۹ آیت)۔

ایس لئی خداوند فرماوندا اے ویکھ میرے بندے کھاؤں گے پر تسی بھگے رہو گے۔ میرے

بندے پین گے پر تسی ترہائے رہو گے۔ میرے بندے شادمان ہوں گے پر تسی شرمندہ ہوؤ

گے (یسعیاہ ۶۵ باب دی ۱۳ آیت)۔

اوہنے اپنے خادم اسرائیل نوں سنبھال لیا اے

تاں پئی اپنی اوس رحمت نوں یاد فرمائے (لوقا ۱ باب دی ۵۴ آیت)۔

پر تُو اے اسرائیل میرے بندے! اے یعقوب جہنوں میں پسند کیتا جیہڑا میرے دوست

ابراہام دی نسل وچوں اے (یسعیاہ ۴۱ باب دی ۸ آیت)

اوہنے اسرائیل دے گھرانے دے حق وچ اپنی شفقت تے وفاداری یاد کیتی اے (زبور ۹۸ دی

۳ آیت)۔

جیہڑا ابراہام دی نسل اُتے ابد تیکر رہوئے گی

جیویں اوہنے ساڈے باپ دادا نوں آکھیا سی (لوقا ۱ باب دی ۵۵ آیت)۔

تُو یعقوب دے نال وفاداری کریں گا تے ابرہام نوں او شفقت وکھویں گا جمدی بابت تُو قدیم
 زمانے دے وچ ساڈے باپ دادا دے نال قسم کھادی سی (میکہ ۷ باب دی ۲۰ آیت)۔
 تے فیر خُداوند نے فرمایا پئی بے شک تیری بیوی ساری دے تیرے توں بیٹا ہوئے گا تے تپو
 اوہدا ناں اضحاق رکھنا تے میں اوہدے نال تے فیر اوہدی اولاد دے نال اپنا عہد بنھاں
 گا۔ (پیدائش ۷ باب دی ۱۹ آیت)۔

فرشتہ، یوسف تے اوکھا فیصلہ

ہُن یسوع مسیح دی پیدائش ایویں ہوئی پئی جدوں اوہدی ماں مریم دی منگنی یوسف دے نال
 ہو گئی تے اوہناں دے اکٹھیاں ہون توں پہلاں او پاک روح دی قدرت دے نال حاملہ پائی
 گئی۔ اوہدے شوہر یوسف نے جیہڑا راستباز بندہ سی تے اوہنوں بدنام کرنا نہیں چاہندا سی
 اوہنوں چُپ کیتے ای چھڈ دیون دا ارادہ کیتا۔ او اوہناں گلاں نوں سوچدا ای پیا سی تے خُداوند
 نے فرشتے نے اوہنوں کو اب دے وچ وکھالی دے کے اُکھیا پئی اے یوسف ابن داؤد اپنی بیوی
 مریم نوں اپنے کول لیاون توں نہ ڈر کیوں جے جو کجھ اوہدے پیٹ وچ اے او پاک روح دی
 قدرت دے نال اے۔ اوہدے پتر ہوئے گا تے تُو اوہدا ناں یسوع رکھنا۔ کیوں جے او ای
 اپنیاں لوکاں نوں اوہناں دیاں گناہاں توں نجات دیوئے گا۔ ایہہ سارا کجھ ایس لئی ہويا کہ جو
 کجھ خُداوند نے نبی دی رائیں فرمایا سی او پورا ہوئے پئی ویکھو اک کنواری حاملہ ہوئے گی تے
 بیٹا جنینگی تے اوہدا ناں عمانوئیل رکھن گے۔

جدا ترجمہ اے خُدا ساڈے نال اے۔ پس یوسف نے نیند توں جاگ کے ایویں ای کیتا جیویں
خُداوند دے فرشتے نے اوہنوں حکم دتا سی۔ تے اپنی بیوی نوں اپنے ہاں لے آیا۔ تے اوہنوں
اوس ویلے تیکر نہ جانیا جدوں تیکر اوہدے پتر نہ ہویدا۔ تے اوہداناں یسوع رکھیا (متی ۱ باب دی
۱۸ توں ۲۵ آیت)۔

پُرانے عہد نامے دے وچ زناکاری دی سزا سنگسار کر کے مار دینا سی۔ ایہہ ای اصول اوہناں
دے اُتے وی لاگو ہندا سی جہناں دے منگنی ہو گئی سی۔
(استثنا ۲۲ باب دی ۲۳ تے ۲۴ آیت)

یوسف چاہندا تے او اوہنوں بدنام کر سکدا سی یا اوہنوں طلاق دے سکدا سی۔ نویں عہد نامے
دے وچ سوائے زناکاری طلاق دی اجازت نہیں اے۔ بے منگیرت مر جاوے تے او عورت
بیوہ اکھواندی سی۔ پر بے اوہدا بچہ ہندہ تے طلاق یافتہ یا بیوہ ہو کے دوجا ویاہ کرنا بہت اوکھا ہندا
سی۔

ایویں یوسف دو گواہاں دی موجودگی وچ طلاق نامہ لکھ کے اوہنوں چھڈ سکدا سی۔ پر اوہنے چُپ
کیتے ای چھڈ دینا چاہیا سی تے او اوہنوں بدنام کرنا نہیں چاہندا سی۔ پر بے ایہہ طلاق بُدی نوں
چاہیدی ہندی سی تے ایہہ ضروری سی پئی او قاضی دے اگے اپنی درخواست نوں پیش
کرے۔

جدوں یوسف نیند توں جاگیا تے او خُداوند دی فرمانبرداری کردیاں ہوئیاں مریم نوں اپنے گھر لے آیا سی۔ ایویں منگنی دا ایہہ اک سال لہنگ گیا، تے یوسف نوں پتہ سی پئی اوہنوں ہُن کیہ کرنا چاہیدا اے۔ او اوہنوں اپنے گھر لے آیا تے او اوہدی دیکھ بھال کرن لگ پیا سی۔ تے ایس دوران اوہنے اوہنوں نہ جانا سی۔ متی ایہہ بیان کردا اے پئی یسوع پیدا ہويا تے اوہناں نے اوہدا ناں یسوع رکھیا سی۔

یوقا پیشے دے اعتبار دے نال اک طیب سی۔ تے او وضع حمل دے بارے تفصیل نوں جاندا اے (مکسیوں ۴ باب دی ۱۴ آیت)۔

اسم نویسی (مردم شماری)

اوہناں دناں دے وچ ایویں ہوئیاں پئی قیصر اوگستس دے ولوں ایہہ حکم جاری ہويا پئی ساریاں لوکاں دے ناں لکھے جاوَن۔۔۔۔۔ تے سارے لوکی ناں لکھوان دے لئی اپنے اپنے شہر نوں گئے۔ تے یوسف وی گلیل دے شہر ناصرت توں داؤد دے شہر بیت لحم نوں گیا۔ جیہڑا یہودیہ دے وچ اے ایس لئی پئی او داؤد دے گھرانے تے اولاد دے وچوں سی (لوقا ۱ باب دی ۲۶ تے ۲۷ آیت)۔

سن ۶ دے وچ وہڈے پیمانے تے اسم نویسی ہوئی سی تے ایہہ ایہدے باہجوں ہر چودہ سالوں دے باہجوں ہندی رہی سی۔ ایہہ تحریک شہنشاہ نے ٹیکس جمع کروان دے لئی شروع کیتی

سی۔ ایس ای لئی تے یسوع تے قیصر دے وچ فرق پایا جاندا سی۔ اوہنے اگھیا پئی جیہڑا قیصر دا
اے او قیصر نوں تے جیہڑا خُدا دا اے او خُدا نوں دو۔

ٹیکس دے جانچ پڑتال دے لئی ایہہ اسم نویسی بہت ای ضروری سی۔ ایہنوں مُقامی بُنیاداں
تے کیتا جاندا سی تاں پئی ایہہ ویکھیا جاوے پئی قیصر دے اعلان اُتے عمل ہندا پیا اے یا
نہیں۔ مصر دے وچ ٹیکس دی ادائیگی دے لئی گھراں نوں واپس آنا پیندا سی۔ تاں پئی ایہہ پتہ
لگ سکے کہ اوہناں جائیداد تے مال اسباب کُنا اے۔ صرف ایہہ ای نہیں کیتا جاندا سی پئی
گھر دیاں لوکاں نوں ای گن لیا جاوے۔ یوسف دی جائیداد وی ابے تیکر بیت لحم دے وچ ای
سی۔ جے ایہہ مردم شماری سن ۶ دے وچ نہ ہندی تے اوکدی وی او تھے نہ جاندا۔ ایہہ
وی ہوسکدا اے پئی یوسف مریم دے اکھن تے گیا ہوئے جیہڑی بیت لحم دی رہن والی سی۔
ایہہ وی ہوسکدا اے پئی ٹیکس ادا کرن دے لئی گھر دے سربراہ دا گھر واپس آنا ضروری
ہوئے۔ او جے چاہندا تے ایس مردم شماری نوں پس پشت وی پاسکدا سی۔ پر اسی ویکھدے
آں پئی یسوع مسیح دی پیدائش وی ایس ای موقع تے ہوئی سی۔

لوقا ۲ باب دی ۱ آیت دے وچ لکھیا ہویا اے پئی اوہناں دناں دے وچ ایویں ہویا پئی قیصر
اوگستس دے ولوں ایہہ حکم جاری ہویا پئی ساری دُنیا دیاں لوکاں دے نال لکھے جاوے۔
تاریخ داناں نوں ایس مردم شماری دا کوئی سُراغ نہیں ملیا اے جیہڑی سن ۵ توں سن ۷ دے
درمیان ہوئی ہوئی۔ پر ۵ فروری سن ۲ دے وچ قیصر اوگستس دے ہتھ دی لکھی ہوئی تحریر

ملی اے جمدے وچ ایویں لکھیا ہویا اے: جدوں میں تیرہویں کونسل شپ دی سینٹ وچ سی
 تے لوکاں نے مینوں ملک دے باپ دا خطاب دتا سی۔ تے قیصر اوگستس نوں ایہہ خطاب ۵
 فروری سن ۲ دے وچ ملیا سی۔ ایس لئی شہریاں دی اسم نویسی سن ۳ دے وچ ہوئی ہوئے گی۔
 اور سینیٹس ایہہ بیان کردا اے پئی جدوں رومیوں نے قیصر نوں ملک دے باپ دا خطاب دتا سی
 تے اوس ویلے دا ریکارڈ رومیوں دے کول ضرور موجود ہوئے گا۔ ایویں ایس اسم نویسی دے
 وچ دوجیاں قوماں وی اوہدی حلف برداری دے وچ شامل ہوئیاں ہون گئیاں۔ اوہنے ایہہ وی
 آگیا پئی ایہہ سن ۳ وچ ہویا ہوئے گاتے اوہدیاں ماتحتاں تے یہودیہ دے حاکم ہیرودیس نے
 وی ایہہ حلف اٹھایا ہوئے گا۔

تاریخی لحاظ دے نال لوقا نے ایہہ محفوظ کیتا تے بیان کیتا اے۔ ایہدے علاوہ ایہہ بیان
 پفلاگونیا (مشرقی ترکی) دے وچ وی پایا جاندا اے۔

۳ ق م دے وچ حلف برداری دا ذکر پایا جاندا اے پئی ساریاں ضلیاں تے صوبیاں دے لوکاں
 نے اوگوستس دی ہیکل دے وچ اوگوستس دے الطار دے اُتے اوہدے نال وفاداری دی قسم
 کھادی سی۔ اسی ایس حوالے نوں مختصر طور تے ملاوندیاں ہوئیاں ویکھدے آں۔ پنجویں صدی
 دے آر مینین مورخ خورین موسیٰ نے آگیا سی پئی رومی کارندیاں نے جیہڑی اسم نویسی کیتی
 اوہدے لئی مریم تے یوسف بیت لحم دے وچ آئے سن۔ ہر ہیکل دے اندر اوگوستس قیصر دی
 مورتی رکھی گئی سی۔ پفلاگونیس بیان تے آمینین بیان دے وچ بہت زیادہ مشابہت پائی

جاندى اے۔ دونواں دے وچ حلف بردارى دا ذکر پایا جاندا اے۔ ایہناں بیاناں توں منطقی طور
تے ایہہ نتیجہ نکلا اے پئی حلف بردارى دی رسم ہوئی سی۔ ایس اسم نویسی دا ذکر لوقا،
آسیس تے خورین موسی نے کیتا اے تے ایہہ سارا کجھ سن ۳ دے وچ ہويا سی۔
کہانی دا آغاز رومی شہنشاہ دے فرمان دے نال ہندا اے جہدے نتیجے دے وچ مریم تے یوسف
بیت لحم دے وچ گئے سن۔ اسم نویسی ایس کہان نوں اگے وہداون دے وچ بہت زیادہ مددگار
ثابت ہندی اے۔ ایہہ ایہدے نال نال ایس متن نوں وی ظاہر کردی اے پئی جدوں یسوع
مسیح دی پیدائش ہوئی تے ایہدے توں ایہہ ظاہر ہندا اے پئی خدا زمین دیاں بادشاہاں نوں
وی اپنے مقصد دے لئی ورتدا اے۔

نجات دہندہ دی پیدائش:

پس یوسف وی گلیل دے شہر ناصرت توں داؤد دے شہر بیت لحم نوں گیا جیہڑا یہودیہ دے وچ
اے۔ ایس لئی پئی او داؤد دے گھرانے تے اولاد دے وچوں سی۔ تاں پئی اپنی منگیتر دے نال
جیہڑی حاملہ سی نام لکھوائے۔ جدوں او اوتھے سن تے ایویں ہويا پئی اوہدے وضع حمل دا ویلا
آگیا تے اوہدا پہلوٹھا پتر پیدا ہويا۔ اوہنے اوہنوں کپڑے دے وچ لپیٹ کے چرنی دے وچ رکھیا
کیوں جے اوہناں دے لئی سرائے دے وچ تھاں نہیں سی۔

پہلی صدی دے ملحد تے غیر قوماں دے لوک ایس روایت توں چنگی طرح دے نال واقف سن
پئی مسیح اک غار دے وچ پیدا ہويا سی جیہڑا جانوراں دے باڑے دے پچھے سی۔ اوہناں نے

ایس باڈے دی رپورٹ ہیرودیس نوں دتی سی۔ ایس کھڑلی توں مراد او تھیں اے جتھے جانور چاراکھاوندے سن تے کئی واری تے ایہہ زمین دے اُتے ای ہندی سی۔

ایتھے روایتی طور تے سرائے ترجمہ کیتا گیا اے ایہہ کوئی گھریا مہمان خانہ وی ہوسکدا اے۔ ایتھے بے یارومدگار خاندان سن ایویں بچے نوں جہنم دیون دے لئی ایہہ اک مناسب تھیں سی ایتھے کوئی وی نہیں سی۔ جیہڑے لوک اج وی پُرانے طریقیاں دے نال رہندے پئے نے اوہناں دے لئی ایس بیان نوں سمجھنا دوجیاں دی نسب بہت ای سوکھا اے۔

لوقا باب دی ۲۲ آیت

بہر حال ایہہ اک اجی تھیں سی جتھے کوئی وی رہ سکدا سی۔

جے اسی ایہہ سمجھیں پئی مریم تے یوسف نوں کیٹلوما توں باہر کڈھ دتا گیا سی تے ایہدے توں ایہہ واضح ہندا اے پئی بیت لحم دے وچ عوام الناس دے لئی سرائے موجود سن۔

یرمیاہ ۴۱ باب دی ۱۷ آیت

ایویں ایہہ ثابت ہندا اے پئی سرائے دا اوتھے ہونا ممکن اے۔

ایویں وضاحت تے وضاحت کردہ بیان دے وچ ابلاغ پیدا ہندا اے۔ جے جملے دی وضاحت دے نال ایہہ گل سمجھ آئی پئی مریم تے یوسف نوں تھیں ملی سگئیں ایویں پئی بچہ نوں جہنم دیون دے لئی تھیں نہیں سی۔ ایویں ایہہ گل واضح ہو جاندی اے پئی اوہناں دے لئی سرائے دے وچ تھیں نہیں سی یعنی کیٹلوما دے وچ بچے نوں جہنم دیون دے لئی تھیں نہیں

سی۔ ایو لئی کول ای پائی جاون والی چرنی دے وچ اوہنوں رکھیا گیا سی۔ ایہناں آیتاں نوں
 پڑھدیاں ہوئیاں فلسطین دے بہت زیادہ رش والیاں کمریاں نوں اپنے ذہن دے وچ لیاؤ۔ اک
 ایویں داکمرہ جہدے نال جانوراں دا باڑا پایا جاندا اے۔ تے دیوار دے نال اک خالی تھان جتھے
 چرنی پائی جاندی اے۔ ایہہ وی ہوسکدا اے پئی ایہہ دیوار دے نال کوئی فرش ای ہوئے۔
 بہر حال ایہہ رہائشی کمریاں دی طرح بچے دی پیدائش دے لئی کوئی مناسب تھان نہیں سی۔
 ایویں ای کیٹلوما اک ایویں دی تھان سی جیہڑی فلسطینی گھراں دے وچ اک رہائشی کمرے دی
 طرح سی۔ ایہدے وچ مریم تے یوسف دے مہمان نوازی کیتی گئی۔

نقطہ ایہہ ہے پئی یسوع نوں جانوراں دے باڑے دے وچ ای جنم لینا سی کیوں جے انساناں
 دے معاشرے دے وچاؤہدے لئی کوئی تھان نہیں سی۔
 لوقا دی انجیل دے وچ لکھیا ہویا اے:

یسوع نے اوہنوں آکھیا پئی لومڑیاں دے بھٹ ہندے نے تے ہوا دیاں پرندیاں دے گھونسے
 پر ابن آدم دے لئی سر دھرن دی وی تھان نہیں اے۔

کیٹلوما یاں اوس ٹھہرن دی تھان نوں اسی مہمان خانہ وی آکھ سکدے آں۔

لوقا ۲۲ باب دی ۱۱ آیت دے وچ ساڈی راہنمائی دے لئی ایویں لکھیا ہویا اے:

تے گھر دے مالک نوں آکھنا پئی اُستاد تینوں آکھدا اے پئی او مہمان خانہ کتھے ہے جتھے میں
 اپنیاں شاگرداں دے نال فسح کھاواں۔

تے فیر مرقس ۱۴ باب دی ۱۴ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہويا اے:

تے جتھے او داخل ہوئے اوس گھر دے مالک نوں آکھنا اُستاد آکھدا اے میرا مهمان خانہ جتھے
میں اپنیاں شاگرداں دے نال فسح کھاواں گا کتھے ہے؟

ایویں ایہناں حوالیاں دے وچ کمریاں دی بجائے سرائے ورتیا گیا اے۔

تے ایہدے ای بارے سانوں لوقا ۱۰ باب دی ۳۴ آیت دے وچوں ایویں لکھیا ہويا ملدا اے:
تے اوہدے کول آکے اوہدیاں اوہدیاں زخماں دے اُتے تیل تے مے لگا کے بنھیا تے تے اپنے
جانور دے اُتے سوار کر کے سرائے دے وچ لے گیا تے اوہدی خبر گیری کیتی۔

ایس حوالے دے وچ پرائیوٹ کمریاں دی بجائے سرائے ورتیا گیا اے۔ تے آکھیا جاندا اے پئی
اوہناں ویلاں دے وچ مسافراں دے لئی سرائے گاہاں ہندیں سن۔ ایس لئی بچے دی پیدائش
دے لئی اوس ویلے کوئی پرائیوٹ کمرہ میسر نہیں سی۔ ایس لئی مریم تے اوہدا بچہ ایہناں
سہولتاں توں محروم رہیا سی۔

تاریخ دیاں کجھ حوالیاں دے وچ ایویں ملدا اے پئی یسوع دوجی صدی دے وچ اک غار دے
وچ پیدا ہويا سی۔ فلسطین نے موجودہ بیت لحم دے وچ ایس ای مقام دے اُتے بہت شاندار
عمارتاں تعمیر کروائیاں نے۔

جیرام تے پاؤلینس آف ناولا نے ایہہ ذکر کیتا اے پئی ایس غار دی بے حُرمتی کیتی گئی اے
جدوں ہروڈین یا ڈیکیس ے اوٹھے اک زیارت گاہ تعمیر کروائی سی۔ دوجی تے تیجی صدی دے

وچ یسوع مسیح دی جائے پیدائش ہون دی وجہ توں مسیحیاں دے لئی ایہہ تھاں بہت ای
مُتبرک سی۔

یرمیاہ تے قانُن نے ایہہ سُراغ لگایا اے پئی شروع توں ای ایہہ تھاں یسوع مسیح دی پیدائش
دی تھاں سی۔ ایہہ روایات این ٹی دے اُتے انحصار نہیں کردی اے کیوں جے او غار دے
بارے دے وچ نہیں جاندے نے تاہم ہنجل ایہہ دعویٰ کردا اے پئی ایہہ کہان ی چرنی توں
وکھ اے۔ پروٹو تے جیک دا خیال اے پئی ایہہ کہانی ایس لئی لکائی گئی سی تاں پئی ہیرودیس
نوں ایہدے بارے پتہ نہ لگے۔ پر کدی کدی ایہہ غار جانوراں دے لئی ورتے جاندے سن۔ تے
ایہناں دے کول گھر بنائے جاندے سن تاں پئی اوہناں نوں ایس کم دے لئی ورتیا جاوئے۔
کرسمس دی کہانی دے وچ عام طور تے جانوراں دا ذکر نہیں پایا جاند اے۔ پر اسی ویکھدے
آل پئی ایہہ جانور یسعیاہ باب ۳ آیت دے وچ بیان کیتی گئی کہانی دے وچ موجود نے۔
یسعیاہ باب دی ۳ آیت

ساڈی مزید راہنمائی دے جبقوق ۳ باب دی ۲ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:
اے خُداوند میں تیری شہرت سُنی تے میں ڈر گیا۔ اے خُداوند ایس ای زمانے دے وچ اپنے
کم نوں بحال کر۔ ایس ای زمانے دے وچ اوہنوں ظاہر کر، قہر دے ویلے رحم نوں یاد فرما۔

ایلیاں دے لئی پیغام

اوہناں دا حقیقی نجات دہندہ پیدا ہون والا اے۔

لوقا دی انجیل دے ۲ باب دی ۸ توں ۱۲ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

اوس ای علاقے دے وچ چرواہے سن جیہڑا رات نوں میدان دے وچ رہ کے اپنے گلے دی نگہبانی کردے پئے سن تے خداوند دا فرشتہ اوہناں دے کول آکھلوتا تے خداوند دا جلال اوہناں دے آسے پاسے چمکیا تے او بہت ای ڈر گئے۔ پر فشتے نے اوہناں نوں آکھیا نہ ڈرو ویکھو میں تہانوں بڑی خوشی دی بشارت دیندا آں جیہڑی ساری اُمت دے واسطے ہوئے گی۔ پئی ابجے داؤد دے شہر دے وچ تہاڈے لئی اک مُنخی پیدا ہویا اے یعنی مسیح خداوند۔ تے ایہدا تہاڈے لئی ایہہ نشان اے پئی تہسی اک بچے نوں کلپڑے دے وچ لپیٹیا ہویا چرنی دے وچ پیا پاؤگے۔ تے اوس ای ویلے اوس فرشتے دے نال آسمانی لشکر دی اک گروہ خداوند دی حمد کردی ہوئی تے ایہہ آکھدی ہوئی ظاہر ہوئی پئی عالم بالا اُتے خدا دی تمجید ہوئے۔ تے زمین اُتے اوہناں آدمیاں وچ جہناں توں او راضی اے صلح۔

فرشتے دا اعلان تے دوجیاں فرشتیاں دا رات نوں ایالیاں دے اُتے ظاہر ہونا تے ایہہ آکھا پئی تہاڈے لئی داؤد دے شہر دے وچ اک مُنخی پیدا ہویا اے۔ ہوسکدا اے پئی ایالی اوہناں اناں دے وچ بریاں دے نگہبانی ایس لئی کردے ہون گے پئی اوہناں نوں خدا دے حضور قربانی دے لئی پیش کیتا جانا ہوئے گا۔

کجھ عالماں دا ایہدے بارے دے وچ ایہہ وی خیال اے پئی یروشلیم دے نیرے او ایس لئی
ایہناں بھیڑاں نوں پالدے تے اوہناں دا خیال رکھدے ہون گے کیوں جے اوہناں نوں ای
ہیکل دے وچ قربانی دے لئی لیایا تے ورتیا جاندا ہوئے گا۔

تے ایہہ گل اوہناں مذہبی لوکاں دے لئی اک سوچن والی گل ہے جیہڑے ایہناں ایلیاں نوں
نفرت یا حقارت دی نگاہ دے نال ویکھدے ہون گے۔ کیوں جے ایہہ لوکی کدی وی مذہبی
رسمیں تے قربانیاں دے وچ شریک نہیں ہندے سن۔

رات دے ویلے بھیڑاں دی راہنمائی کرنا ایہہ وی ظاہر کردا اے پئی ایہہ سردیاں دی رات
نہیں سگوں ایہہ گرمیاں دی رات سی۔ رومن کیتھولک کلیسیا نے ایس لئی ۲۵ دسمبر نوں
کرسمس منانا شروع کر دتا سی کیوں جے ایس ای دن بُتاں نوں منن والے اپنا تہوار مناوندے
سن۔

خُداوند یسوع مسیح دی پیدائش دے حوالے دے نال پیپولی ٹس سن 165 تا سن 235 نے
اُگھیا سی پئی یسوع مسیح دی پیدائش نوں مناون دے لئی جان کر سٹوم (345-407) نے
اک تاریخ قائم کیتی سی۔ اوہدیاں دیلاں مشرقی کلیسیاواں دے اُتے حاوی ہو گئیاں سن۔ کیوں
جے سردیاں دے دوران یسوع مسیح دی پیدائش دے بارے کوئی خاص شواہد نہیں ملدے
نے۔

لوقا ۲ باب دی ۸ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے: اوس ای علاقے دے وچ چرواہے سن جیہڑے رات نوں میدان دے وچ رہ کے اپنے گلے دے نگہبانی کردے سن۔

جے ایس واقع دی تفصیل وچ جایا جائے تے ایویں لگدا اے پئی ایہہ نومبر توں مارچ دے درمیان دا عرصہ سی۔ کیوں جے ایہہ ای او ویلا سی جدوں جانوراں نوں باہر رکھیا جاندا سی۔ پر مشنح (ایم سوکل) دا خیال اے پئی بیت لحم دے وچ لوکی اپنیاں جانوراں نوں گھراں توں باہر ای رکھدے ہون گے۔ تے یسوع مسیح دی پیدائش ۶ توں ۴ ق م دے وچ سردیاں دے وچ ہوئی ہوئے گی۔

مغربی روایات دے مطابق کرسمس ۲۵ دسمبر نوں منایا جاندا اے جدوں پئی آر مینٹن کلیسیا دے مطابق ایہہ ۶ جنوری نوں ہندا اے۔ بائبل تے روایات توں ملن والے ثبوت ایس حقیقت دے بارے دے وچ حتمی طور تے کجھ وی بیان نہیں کر پائے نے۔ یسوع مسیح دی پیدائش نوں سن ۳۳۶ دے وچ روم دے وچ پرکھیا گیا سی۔ ایہدے مطابق یسوع مسیح دی پیدائش دی تاریخ ۶ جنوری سی۔ ایس ای دن مجوسی یسوع مسیح نوں ملن دے لئی آئے سن۔

خُدا دی نجات دی مُنادی نوں خُوشخبری دے حوالے دے نال بیان کیتا جاسکدا اے۔

یسعیاہ ۵۲ باب دی ۷ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

اوہدے پیر پہاڑاں دے اُتے کئے ای سوہنے نے جیہڑا خُوسی دی خبر لیاندا اے تے سلامتی دی
مُنادی کردا اے تے خیر دی خبر تے نجات دا اشتہار دیندا اے جیہڑا صیون نوں اکھدا اے
تیرا خُدا سلطنت کردا اے۔

پر بُناں نوں منن والے ایہنوں شہنشاہ دی تقری دے وچ شامل کردے سن۔ خاص طور تے
شہنشاہ دی پیدائش نوں ایہہ بُت پر سے عوامی طور مناوندے ہندے سن۔ او شہنشاہ نوں نجات
دیون والا تے خُداوند اکھدیاں ہوئیاں اوہدے نال اپنی عقیدت دا اظہار کردے ہندے سن۔ پر
اسی ویکھدے آں پئی یسوع مسیح دی پیدائش بہت ای کم تر درجہ یعنی چرنی دے وچ ہوئی
سی۔ رومی شہنشاہ تے حقیقی شہنشاہ یعنی یسوع مسیح دی شہنشاہیت دے وچ بہت فرق پایا
جاندا سی۔

لوقا دیاں دناں دے وچ ایہہ گل لکھی چھپی سی جے ایویں نہ ہندا تے بہت ای مخالفت ہونی سی۔
بالکل ایویں ای جدوں پہلی صدی مسیح دے وچ یونانی لوکاں نے خُوشخبری دے حوالے دے نال
پیدا ہون والی شخصیت نوں نجات دیون والے تے امن قائم کرن والے دے طور تے پیش
کیتا سی۔ ایہہ اوس ای بازگشت وچ سی جہدے توں او گستس دی تعظیم تے توقیر کیتی جاندی
سی۔ مسیح جیہڑا سراسر سچائی سی، جدوں پئی ڈوہنگے معنی تے مطلب دے نال او گستس دے دور
نوں سُنہری دور اکھیا جاندا سی۔ کسے وی حوالے دے نال مسیح تے قیصر آپس دے وچ سیاسی

ویری نہیں سن، جیویں پئی قدیم دُنیا دے وچ طاقت دے حوالے دے نال خیال کیتا جاندا سی۔

لوقا ۲ باب دی ۲۳ آیت، اعمال ۷ باب دی ۷ آیت واضح طور تے اک تہمت اے۔
زمینی شہنشاہ دی پُوجا دے دوران ایس تضاد نوں بیان کیتا جاندا سی۔ پر موجودہ شہنشاہ
اوگستس دی امن دے حوالے دے نال ساری دُنیا دے وچ تعریف کیتی جاندی سی۔
بیت لحم بہت وڈا شہر نہیں سی۔ ایالیاں نے شاید لبھدیاں ہوئیاں اوس بچے نوں اوس تیلے
دے وچ پا ای لیا سی۔

اوس بچے یسوع نوں ویکھن دے باہجوں ایہہ ایلی ای او پہلے پیغام رساں سن جنہاں نے مسیح
خُداوند دی آمد دی خبر نوں لوکاں تیکر پہنچایا ہوئے گا۔ ایویں اوہناں نے ایس کلام نوں پھیلا دتا
تے جیہڑے ایہنوں سُن دے ہون گے او ضرور حیران ہون گے۔

مجوسیاں دی آمد۔۔۔۔ دُنیا نوں جگاؤن والی

جدوں یسوع ہیرودیس دے زمانے دے وچ یہودیہ دے بیت لحم دے وچ پیدا ہويا تے ویکھو
کئی مجوسی پُرب توں یروشلم دے وچ ایہہ اکھدے ہوئے آئے پئی یہودیاں دا بادشاہ جیہڑا پیدا
ہويا اے او کتھے ہے؟

کیوں جے پُرب دے وچ اوہدا ستارہ ویکھ کے اسی اوہنوں سجدہ کرن نوں آئے آں۔ ایہہ
سُن دیاں ہوئیاں ہیرودیس بادشاہ تے اوہدے نال دے لوکی گھبرا گئے۔ اوہنے قوم دیاں ساریاں

کاہناں تے فقیراں نوں اکٹھیاں کیتا تے اوہناں نوں پچھیا پئی مسیح دی پیدائش کتھے ہونی
چاہید اے؟ اوہناں نے اوہنوں آکھیا پئی یہودیہ دے شہر بیت لحم دے وچ کیوں جے نبی دی
رائیں ایہہ آکھیا گیا اے پئی اے بیت لحم توں یہوداہ دیاں حاکماں وچوں ہرگز نکا نہیں ایں کیوں
جے تیرے وچوں اک سردار نکلے گا

جیہڑا میری اُمت اسرائیل دی گلہ بانی کرے گا

ایہدے توں ہیرودیس نے مجوسیاں نوں پچکے نال سد کے اوہناں توں ایہہ تحقیق کیتی پئی
اوہناں نوں ایہہ ستارہ کدوں دکھالی دتا سی۔ تے ایہہ آکھدیاں ہوئیاں اوہناں نوں بیت لحم ول
نوں گلیا پئی جا کے ٹھیک ٹھیک پتہ کرو تے جدوں اوہلے تے مینوں وی خبر دیوؤ تاں پئی میں
وی اوہنوں آکے سجدہ کراں۔

متی ۲ باب دیاں پہلیاں ۸ آیتاں۔

سارے عالم ایس گل دے اُتے اتفاق نہیں کردے نے پئی یسوع مسیح دی پیدائش تے
سارے مجوسی مشرق دے ولوں ای آئے سن۔ یسوع، مریم تے یوسف اوس ویلے بیت لحم
دے اک گھر دے وچ ای سن۔ تے یسوع مسیح نوں اک نوزیدہ بچے دی طرح صرف بچہ ای
آکھیا گیا اے۔ لوقا ۲ باب دی ۱۲ آیت۔

مجوسیاں دی ٹھیک ٹھیک شناخت کرنا ممکن نہیں اے۔ حالانکہ ایہدے بارے دے وچ کئی کئی
خیالات تے نظریے بیان کیتے گئے نے۔ روایاتی طور تے اوہناں نوں خاص نام تے پچھان وی

دتی گئی اے۔ کجھ لوکی اوہناں نوں نوح دیاں تیناں پُتراں سَم، حام تے یافت دے حوالے دے
نال وی تیناں نسلاں دے وچوں اک اک مجوسی وی بیان کردے نے۔ تے اکھدے نے پئی او
اپنی اپنی نسل دی نمائندگی کردے نے۔

ایہہ امکانِ غالب اے پئی او اپنیاں اپنیاں ملکاں دے وچوں اُچے اُچے درجے دے لوک
سن۔ شاید اوہناں نوں خُدا دے لوں یہودیّاں دے بادشاہ دی پیدائش دے حوالے دے نال
خاص رویا وی ملی ہوئے۔ ایس خاص رویا دی وجہ توں اوہناں نوں مجوسیاں دا ناں دتا گیا اے۔
ایہہ مجوسی ستاریاں دے علم دے ڈاہڈے ماہر سن تے ایہہ ای وجہ اے پئی اوہناں نے جیہڑا
ستارا ویکھیا سی اوہدے بارے دے وچ ای بیان کیتا سی۔ یاں ایہہ وی ہوسکدا اے پئی اوہناں
دے یہودیّاں مُفکراں دے نال چنگے مراسم ہون تے اوہناں نوں پاک کلام دے کجھ نسخے وی
مل گئے ہون۔ تے ایویں او مشرق دے ول نوں ہجرت کر گئے ہون۔

بہت سارے ماہرین ایس خیال دے اُتے غور کردے نے:

یعقوب دے وچوں اک ستارہ نکلے گا۔

اوہناں نے جیہڑا وی طریقہ ورتیا پر ایہہ حقیقت اے پئی او یہودیّاں دے ایس نوزیدہ بادشاہ
نوں سجدہ کرن دے لئی آئے سن۔

روایات ایہہ بیان کردی اے پئی او تین مجوسی سن جیہڑے بیت لحم دے وچ یسوع مسیح نوں
سجدہ کرن دے لئی آئے سن۔

پر بائبل ایہہ کہتے وی بیان نہیں کردی اے پئی ایہہ مجوسیاں دی تعداد کیہ سی۔
ہیروڈیس اعظم سن ۴ وچ مریا سی تے ایویں اسی ایہہ جاندے آں پئی یسوع مسیح دی پیدائش
سن ۱ وچ نہیں سگھوں سن ۴ دے وچ ہوئی سی۔

مجوسی علم النجوم دے ماہر سن تے یہودی تے رومی دُنیا دے وچ اوہناں دا بہت چرچا پایا جاندا
سی۔ اصل وچ ایہہ مجوسی بُت پرست قوم سن۔ تے ایہہ وی اکھیا جاندا سی پئی بہترین ماہرِ علم
النجوم مشرق دے وچ وسدے سن۔ پُرانے عہد نامے دے وچ جادوگری، افسونگری تے
فالگیری نوں مکرہ اکھیا گیا ہے۔

استثناہ ۱۱ باب دی ۱۸ آیت: یا منتری یا جنات دا آشنایا رمال یا ساحر ہوئے۔

یسعیاہ ۲ باب دی ۶ آیت:

تے تُو اپنیاں لوکاں یعنی یسوع دے گھرانے نوں ترک کر دتا اے ایس لئی پئی او اہل
مشرق دیاں رسماں دے نال بھریا ہویا اے۔ تے فلسطیاں دی طرح شگون لیندے تے بیگانیاں
دی اولاد دے نال ہتھ تے ہتھ ماردے نے۔ یسعیاہ ۲ باب دی ۶ آیت۔

ایس لئی تیرے اُتے مُصیبت آ پوئے۔

جہدا منتر تُو نہیں جاندی ایویں دی بلا تیرے اُتے نازل ہوئے گی جہنوں توں رد نہ کر سکیں
گی۔

یکایک تباہی تیرے اُتے آ پوئے گی استھوں تیکر پئی تینوں کجھ خبر نہ ہوئے گی۔

ہُن اپنا جادو تے اپنا سارا سحر

جمدی تُو نِکے ہُنڈیاں ای مشق کیتی ہوئی اے ورت۔

ہوسکدا اے پئی تُو اوہدے توں نفع پاویں ہوسکدا اے پئی تُو ای غالب آویں۔

تُو اپنیاں مشورتاں دی کثرت توں تھک گئی۔

ہُن افلاک پیماتے مُنجم

تے او جیہڑا ماہ بمہ آون والے حالات نوں دریافت کردے نے۔

اوہناں نوں تے جیہڑا تیرے اُتے آون والا اے اوہدے توں تینوں بچاوئے۔

ویکھ او بھوسے دی وانگر ہون گے۔

اگ اوہناں نوں ساڑے گی۔

او اپنے آپ نوں شعلے دی شدت توں نہ بچا سکن گے۔

ایہہ اگ نہ تاپن والے انگارے ہون گے تے نہ ای او ایہدے کول بیٹھ سکن گے۔

جہناں دے لئی تُو محنت کیتی اے او تیرے لئی ایویں ای ہون۔

جہناں دے نال تُو اپنی جوانی ای توں تجارت کیتی اوہناں دے وچوں ہر اک اپنی راہ لیویئے گا

تے تینوں بچاون والا کوئی نہ ہوئے گا۔

یسعیہ ۷۷ باب دی ۱۱ توں ۱۵ آیت)

مشرق دے وچ بُتاں دی پُوجا کرنا یا اپنے بادشاہ دی عزت تے تعظیم کرنا مناسب خیال کیتا
جاندا سی۔ پر بحیرہ روم دے لوکاں یعنی مجوسیاں دی طرح تے بُت پرستاں دی طرح بہت
ساریاں خداواں نوں نہیں مندے سن سگن او تے زرتشت سن۔

عالم ایس گل دے اُتے دلالت کردے نے پئی اوہناں دناں دے وچ زرتشت مذہب دی
نوعیت ایویں دی ای سی۔

ایہدے وچ حیرت دی ایہہ نہیں اے پئی جدوں مجوسی آئے تے ہیرودیس گھبرا گیا سی۔ کیوں
جے او نوزائیدہ بادشاہ نوں ویکھن دے لئی آئے سن۔

ہیرودیس بالکل وی داؤد دی نسل دے وچوں نہیں سی، او تے یعقوب دی نسل وچو وی نہیں
سی۔ سگن او عیسو دی اولاد دے وچوں سی۔

اوہنے ۷ ق م توں ۴ ق م تیکر حکومت کیتی سی۔ او یہودیوں دا بادشاہ سی پر او یہودی نہیں
سی۔ ایس لئی یہودی اوہدے توں نفرت کردے سن تے اوہنوں اپنا حقیقی بادشاہ نہیں مندے
سن۔

جے سچ مچ بادشاہ پیدا ہو گیا سی تے ہیرودیس دے لئی خطرہ پیدا ہو گیا سی۔ ایہہ ای وجہ سی
پئی اوننے قوم دیاں سردار کاہناں تے فقیہاں نوں بلایا تے اوہناں نوں پچھیا پئی مسیح دی
پیدائش کتھے ہونی چاہیدی اے۔

متی ۴ باب دی ۲ آیت

ایویں ہیرودیس دا واسطی یہودیایں دے بادشاہ مسیح دے نال پیا سی جیہڑا بے پیدا ای ہو یا سی۔
یہودیایں نوں مسیح دے آون دی اُمید سی تے اوہناں دا ایمان سی پئی مسیح پیدا ہو گیا اے۔

ستارہ۔۔۔ مجوسیہاں دا اعلان

یہودیایں دا بادشاہ جیہڑا پیدا ہو یا اے او کتھے ہے کیوں بے اسی پُرب دے وچ اوہدا ستارہ ویکھ
کے اوہنوں سجدہ کرن نوں آئے آں۔۔۔ او بادشاہ دی گل سُن کے روانہ ہو گئے تے ویکھو جیہڑا
ستارہ اوہناں نے پُرب دے وچ ویکھیا سی او اوہناں دے اگے اگے چل پیا استھوں تیکر پئی
اوس تھاں تے آ کے کھلو گیا جتھے او پچھ سی۔

او ستارے نوں ویکھ کے بہت خوش ہوئے تے اوس گھر دے اندر پہنچ کے بچے نوں اوہدی
ماں مریم دے کول ویکھیا تے اوہدے اگے دُک کے سجدہ کیتا۔ تے اپنے ڈبے کھول کے سونا
مُرتے بُہان اوہنوں نذر کیتا۔ تے ہیرودیس دے کول فیر نہ جاوَن دی ہدایت خواب وچ پاکے
دوجی راہ توں اپنے ملک دے وچ روانہ ہو گئے۔

متی ۲ باب دی ۲ آیت تے ۸ توں ۱۲ آیت

ایس حوالے توں ایہہ گل ظاہر ہندی اے پئی مجوسی ستارے دی حرکت دی راہنمائی دے نال
رُردے سن تے ایویں او حساب کتاب دے نال یروشلم دے وچ پہنچے سن۔ بیت لحم یروشلم
دے کول ای سی۔

او ایس و ہڈے پینڈے نوں نظر انداز کردیاں ہوئیاں بیت لحم دے وچ پہنچے۔ حالانکہ اوہناں
نوں مُسافت دی دُوری دا احساس نہیں سی پر او خُدا دی راہنمائی دے وچ چلدے رہیے
سن۔ خُدا اپنیاں لوکاں دی آپ راہنمائی کردا اے اسی جاندے آں پئی اوہنے اگ تے بدل دے
نال اپنی قوم بنی اسرائیل دی راہنمائی کیتی سی۔

خروج ۱۳ باب دی ۲۱ تے ۲۲ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

تے خُداوند اوہناں نوں راہ دکھاون دے لئی بدل دے تھم دے وچوں تے رات نوں روشنی
دیون دے لئی اگ دے تھم دے وچوں ہو کے اوہناں دے اگے اگے چلدا ہُندا سی تاں پئی او
دن تے رات دونواں دے وچ چل سکن۔ او بدل دا تھم دن نوں تے اگ دا تھم رات نوں
اوہناں دے اگوں ہٹدا نہیں سی۔

مجوسیاں دے لئی اک ہور معجزہ ہویا سی پئی جیہڑا ستارہ اوہناں نوں پُرب دے وچ نظر آیا سی
او اوہناں دے اگے چلدا ہویا اوس گھر دے اُتے ٹھہر گیا سی جتھے یسوع مسیح موجود
سی۔ اوہناں نوں یسوع مسیح بیت لحم دے وچ مل گئے جیہڑا یروشلیم توں ۵ میل دے فاصلے
تے واقع ہے۔ ستارے قُدرتی طور تے مشرق توں مغرب دے ول نوں چلدے نے، شمال توں
جنوب دے ول نوں بالکل نہیں۔ ایہہ ستارہ جیہڑا مجوسیاں نوں اوس تھاں تے لے آیا ایہہ
خُدا دے جلال دا بہت ای و ہڈا ثبوت اے۔

اسرائیل قوم نے وی خُدا دا ایہہ ای جلال بیابان دے وچ ویکھیا سی جدوں او اگ تے بدل دے
تھم دے مگر مگر چلدے سن۔

یروشلم توں بیت لحم دے ول نوں جاوَن دے لئی جنوب دے ول نوں جانا پیندا اے تے
یروشلم دے مشرق دے وچ اسور دا ملک واقع سی۔ تے مجوسیاں دے لئی ایہہ بہت وڈا سفر
سی تے او بغیر راہنمائی دے یروشلم دے وچ نہیں پہنچ سکدے سن۔ ہیرودیس ایہدے بارے
وچ چنگی طرح دے نال جاندا سی۔ اصل وچ مجوسی یروشلم وچوں لہنگے بغیر بیت لحم دے وچ
نہیں جاسکدے سن۔ ایہدے باہجوں ہوسکدا اے پئی او جبرون ول نوں چلے گئے ہون فیر او
غزہ دے ساحل توں شمال دے ول نوں گئے ہون گے ایویں ایس راہ توں او ناصرت تے فیر
دمشق چلے گئے ہون گے۔

ستارہ حکمراناں اُتے دہشت تے خوف

علم النجوم دے ماہرین نے پہلی صدی دی پہلی دہائی دے وچ ایس ستارے دے ظہور دے لئی
مختلف توجہیات بیان نہیں کیتیاں نے۔ پُرانہ خیال پایا جاندا اے پئی جدوں دُم دار ستارہ یا
دو جے ستارے ٹُمدے نے تے سلطنتاں دُگ جاندیاں نے۔ روم دیاں شہنشاہاں نے اوہناں
ماہرین علم النجوم نوں جلاوطن کر دتا سی جنہاں نے ایویں دیاں پیشن گوئیاں کیتیاں سن۔ اس
عرصے دے وچ یہودیّاں نے ستارے دے مُتعلق پیشن گوئیاں نوں ٹھیک من لیا سی۔

بھاویں جے ایہہ مجوسی بُت پرست سن پر تاں وی خُدا نے اوہناں اُتے ایس وھڈے بھید نوں
آشکار کرن دے لئی اوہناں نوں چُنیا سی۔

متی ۳ باب دی ۲ آیت:

ایہہ سُن کے ہیرودیس بادشاہ تے اوہدے نال دے سارے لوک گھبرا گئے۔
بہت سارے حکمران نے جیہڑے ستارے دیاں نشاناں دے نال ہلاک ہوئے نے۔ شہنشاہ نیرو
نے بہت ساریاں امیراں نوں قتل کرا دتا سی تاں پئی دُم دار ستارے دی پیشن گوئی پوری
ہوئے۔ بجائے ایہدے پئی ایہہ پیشن گوئی اوہدے اپنے قتل دے نال پوری ہوئے۔ یروشلیم
اک اہم تجارت گاہ سی۔ مجوسیاں دی ایس گل دے نال سارے شہر نوں آگاہی ہوئی ہوئے گی۔
بہت ساریاں لوکاں نے ہیرودیس دی حکومت نوں پیہڑا خیال کیتا ہوئے گاتے ایہہ خبر
سارے شہر دے وچ پھیل گئی سی۔ ہیرودیس اوس ویلے دی موجودہ صورتِ حال توں واقف
سی۔

ہیکل دے وچ نذر، شعمون، خنہ دا گیت تے بیت لحم واپسی

لوقا ۲ باب دی ۲۲ توں ۲۴ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

فیر جدوں موسیٰ دی شریعت دے مطابق اوہناں دے پاک ہون دے دن پورے ہو گئے تے او
اوہنوں یروشلیم دے وچ لیائے تاں خُداوند دے سامنے حاضر کرن (جیویں پئی خُداوند دی
شریعت دے وچ لکھیا ہویا اے پئی ہر اک پہلوٹھا خُداوند دے لئی مقدس ٹھہرے گا)۔

تے خُداوند دی شریعت دے ایس قول دے مُطابق قُربانی کرن پئی قُمریاں دا جوڑا یا کبوتر دے دو بچے لیاؤ۔

بٹے دی پیدائش دے باہجوں ماں نوں چالی دناں تیکر طہارت تے پاکیزگی دے لئی اڈیکنا پیندا اے تے فیر پُتر نوں خُداوند دے اگے حاضر کیتا جاندا اے۔ تے جے او برہ دی توفیق نہ رکھدے ہون تے او کبوتریاں قُمریاں نذر کردے سن۔

بنی اسرائیل نوں آکھ پئی جے کوئی عورت حاملہ ہوئے تے اوہدے بیٹا ہوئے تے او ست دِن تیکر ناپاک رہوئے گی۔ جیویں پئی حیض دے دناں دے وچ رہندی اے۔ تے اٹھویں دن بچے دا ختنہ کیتا جاوئے گا۔ ایہدے باہجوں ۳۳ دناں تیکر او طہارت دے خون دے وچ رہوئے۔ تے جدوں تیکر اوہدی طہارے دے دن پورے نہیں ہو جاندا اوس ویلے تیکر او نہ تے کسے پاک شے نوں ہتھ لگاوئے تے نہ ای مقدس دے وچ داخل ہوئے۔

تے جے اوہدی لڑکی ہوئے تے او دو ہفتے ناپاک رہوئے گی۔ جیویں پئی حیض دیاں دناں دے وچ رہندی اے۔ ایہدے باہجوں او ۶۶ دناں تیکر طہارت دے خُون دے وچ رہوئے۔ تے جدوں اوہدے طہارت دے دن پورے ہو جان تے بھاویں اوہدے بیٹا ہوئے یا بیٹی او سوختنی قُربانی دے لئی اک یکسالہ برہ تے خطا دی قُربانی دے لئی کبوتر دا بچہ یا قُمری خیمہ اجتماع دے دروازے تے کاہن دے کول لیاوئے۔ تے کاہن اوہنوں خُداوند دے حضور گُذرانے تے

اوہدے لئی کفارہ دیوئے۔ فیر او اپنے جریانِ خون توں پاک ٹھہرے گی۔ جیس عورت دا بیٹا یا بیٹی ہوئے اوہدے لئی ایہہ شرع اے۔

تے جے اوہنوں برہ لیاون دی توفیق نہ ہوئے تے او دو قُریاں یا کبوتر دے دو بچے اک سوختنی قُربانی دے لئی تے دوجا خطا دی قُربانی دے لئی لیاوے۔ تے ایویں کاہن اوہناں دے لئی کفارہ دیوئے تے او پاک ٹھہرے گی۔ اجار ۱۲ باب دی ۲ توں ۸ آیت۔

اجار ۵ باب دی ۱۱ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

تے جے اوہنوں قُریاں یاں کبوتر دے دو بچے لیاون دا وی مقدور نہ ہوئے تے اپنی خطا دے واسطے اپنے چرھاوئے دے طور تے ایفہ دے دسویں حصے دے برابر میدہ خطا دی قُربانی دے لئی لیاوئے۔ اوہدے اُتے نہ تے تیل پاوئے تے نہ ای بُہان رکھے کیوں جے ایہہ خطا دی قُربانی اے۔

انساناں تے جانور اں دیاں پہلوٹھیاں نوں لیایا جاندا سی تاں پئی اوہناں نوں خداوند دے اگے پیش کیتا جاوئے۔

جیویں پئی خداوند دی شریعت دے وچ لکھیا ہویا اے پئی ہر اک پہلوٹھا خداوند دے لئی مقدس ٹھہرے گا۔

لوقا ۲ باب دی ۲۳ آیت

تے تپو پہلو ٹھی دیاں پچیاں نوں تے جانوراں دیاں پہلو ٹھیاں نوں خُداوند دے لئی وکھ کر دینا،
 سارے نر بچے خُداوند دے ہون گے۔ تے کھوتے دے پہلے بچے دے لئی برہ دینا تے جے تُو
 اوہدا فدیہ نہ دیویں تے اوہدی گردن توڑ دینا تے تیریاں بیٹیاں وچ جے وی جے پہلو ٹھے ہون
 اوہناں ساریاں دا فدیہ تینوں دینا ہوئے گا۔ خروج ۱۳ باب دی ۱۲ تے ۱۳ آیت
 جانوراں دی قربانی دتی جاندی سی تے انساناں نوں اپنیاں زندگیاں خُداوند دے حضور نذر
 کرنیاں پیندیاں سن۔ لاوی اسرائیل دے پہلو ٹھیاں دی نمائندگی کردے سن۔
 اسی اپنی راہنمائی دے لئی ویکھاں گے گنتی ۳ باب دی ۱۱ توں ۱۳ آیت جتھے ایویں لکھیا ہویا
 اے:

تے خُداوند نے موسیٰ نوں آکھیا پئی ویکھ میں بنی اسرائیل دے وچوں لاویاں نوں اوہناں
 ساریاں دے بدلے وچ لے لیا اے جیہڑے اسرائیل دے وچ پہلو ٹھی دے بچے نے۔ ایویں
 لاوی میرے ہون گے۔ کیوں جے سارے ای پہلو ٹھے میرے نے ایس پئی جیس دن میں مُلک
 مصر دے وچ ساریاں پہلو ٹھیاں نوں ماریا اوس ای دن میں بنی اسرائیل دیاں ساریاں
 پہلو ٹھیاں نوں کیہ انسان کیہ حیوان اپنے لئی پاک کیتا اے سو او ضرور میرے ہون۔ میں
 خُداوند آں۔

تے فیر گنتی ۸ باب دی ۱۷ تے ۱۸ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

ایس لئی پئی بنی اسرائیل دے سارے پہلوٹھے کی انسان کیہ حیوان سارے ای میرے نے۔
میں جیس دن ملک مصر دیاں پہلوٹھیاں نوں ماریا سی اوس ای دن میں اوہناں نوں اپنے لئی
مقدس کیتا سی۔ تے بنی اسرائیل دیاں ساریاں پہلوٹھیاں دے بدلے وچ میں لاویاں نوں لے
لیا اے۔

اپنی انجیل دیاں پہلیاں دا باباں دے وچ لوقا نے تن شکر گزاری دے گیت بیان کیتے نے۔
لوقا باب دی ۴۵ تے ۴۶ آیت:

لوقا باب دی ۶۸ توں ۷۹ آیت:

خداوند اسرائیل دے خدا دی حمد ہوئے

کیوں جے اوہنے اپنی اُمت اُتے دھیان کر کے اوہنوں چھٹکارا دوا یا اے

تے اپنے خادم داؤد دے گھرانے دے وچ ساڈے لئی نجات دا اک سنگ کڈھیا اے۔

جیویں پئی اوہنے اپنیاں پاک نبیاں دی رانیں اکھیا سی جیہڑے دُنیا دے شروع ہندیاں آئے
نے۔

یعنی سانوں ساڈیاں ویریاں توں

تے سارے کینہ رکھن والیاں دیاں ہتھ توں نجات دتی اے۔

تاں پئی ساڈے باپ دادا اُتے رحم کرے

تے اپنے عہد نوں یاد فرماوئے

یعنی اوس قسم نوں جیہڑی اوہنے ساڈے باپ ابرہام دے نال کھادی سی۔

پئی او سانوں ایہہ عنایت کرے گا پئی اپنیاں ویریاں دے ہتھوں چھٹ کے

اوہدے حضور پاکیزگی تے راست بازی دے نال ساری جیاتی بے خوف اوہدی عبادت کریئے۔

تے اے پٹے تُو خدا تعلق دا بنی اکھوائیں گا

کیوں جے تُو خداوند دیاں راہواں نوں تیار کرن نوں اوہدے اگے اگے چلیں گا۔

تاں پئی اوہدی اُمت نوں نجات دا علم بخشیں

جیہڑا اوہناں نوں پاپاں دی مُعافی توں حاصل ہوئے

ایہہ بالکل ساڈے خدا دی رحمت دے نال ہوئے گا

جمدے سببوں عالم بالا دا آفتاب ساڈے اُتے طلوع کرے گا۔

تاں پئی اوہناں نوں جیہڑے ہنیرے تے موت دے پرچھاویں دے وچ بیٹھے نے روشنی بخشے

تے ساڈیاں پیراں نوں سلامتی دی راہ اُتے پاویں۔ (لوقا ۱ باب دی ۶۸ توں ۷۹ آیت)

تے فیر اسی ویکھاں گی پئی لوقا دی انجیل دے دوجے باب دی ۲۹ توں ۳۲ آیت دے وچ ایویں

لکھیا ہويا اے:

اے مالک ہُن تُوں اپنے خادم نوں اپنے قول دے موافق سلامتی دے نال رخصت کردا ایں۔

کیوں جے میریاں اکھیاں نے تیری نجات ویکھ لی اے۔

جیہڑی تُو ساریاں اُمتاں دے رُوبرو تیار کیتی اے۔

تاں پئی غیر قوماں نوں روشنی دیون والا نُور تے تیری اُمت اسرائیل دا جلال بنے۔

ایہناں گیتاں دے وچ یسوع مسیح تے یوحنا دی پیدائش دے حوالے دے نال اسرائیل تے
دُنیا دی نجات نوں بیان کیتا گیا اے۔ ایہہ بزرگ شعمون جاندا سی پئی مسیح نہ صرف اسرائیل
سگوں اُمتاں تے غیر قوماں دے لئی وی ہے۔ لوقا نے اپنی انجیل دے وچ غیر قوماں دی نجات
دے بارے کئی واری بیان کیتا اے۔

شعمون نے مریم دے اُتے ایہہ ظاہر کیتا سی پئی اوہدے پتر دی مخالفت کیتی جاوے گی۔ سگوں
ایہہ وی پئی اوہنوں آپ یعنی مریم نوں وی دُکھ دے وچوں لہنگنا پوئے گا تے اوہدی جان وی
تلوار دے نال چھیدی جاوے گی۔ تاں پئی بہت ساریاں دیاں دلاں دے خیال کھل جاون۔ خُدا
اوہدے پتر دی رائیں اسرائیل دیاں بہت ساریاں دُگیاں ہوئیاں نوں اُٹھا کھڑا کرے گا۔ یسوع
مسیح نے اپنی حیاتی دے وچ اوہناں نوں خُدا دی بادشاہی دا راہ دکھیا جہنوں او پہلاں لبھدے
پئے سن۔ تے ایویں بہت سارے اوہدے اُتے ایمان لیاوندیاں ہوئیاں اوہدے پچھے چل پئے
سن۔ جہناں نے اوہنوں قبول کیتا او اوس پاپ دی دلدل وچوں کڈھ لئے گئے سن تے ایویں
اوہناں نے اوہنوں قبول کیتا تے نجات حاصل کیتی سی۔ ایہہ ای وجہ سی پئی ایہہ نجات دی
اُمید مریم دے پیٹے دے نال جُری ہوئی سی۔ شاید شعمون دے الفاظ یسعیاہ دے نجات دے
اعلان دی اک بازگشت سن۔

یسعیہ ۸ باب دی ۱۴ تے ۱۵ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

تے او اک مقدس ہوئے گا پر اسرائیل دیاں دونواں گ رانیاں دے لئی صدمہ تے ٹھوکر دا
پتھر تے یروشلیم دیاں باشندیاں دے لئی پھندا تے دام ہوئے گا۔

اوہناں وچوں بہتیرے اوہدے توں ٹھوکر کھاون گے تے ڈگن گے تے پاش پاش ہو جاون گے
تے دام دے وچ پھنسن گے تے پھرے جاون گے۔

تے ایویں ایہہ اوہدے مڑ دیاں دے وچوں جیوندے ہو جاون دے ویلے توں پہلاں ای تشہیر
سی۔

تلوار مریم دے لئی یسوع دے دکھ تے اوہدی اذیت دا نشان سی۔ جیویں پئی لکھیا ہویا اے
پئی:

سگن تیری جان وی تلوار دے نال چھد جاوئے گی

ایویں ایہہ اک ماں دے لئی پتر دے دکھ نوں برداشت کرن دی علامت اے

آؤ اسی خدا دے پاک کلام دے وچوں ویکھدے آں قضاۃ ۵ باب دی ۲۸ آیت جتھے ایویں لکھیا
ہویا اے:

سیسرا دی ماں کھڑکی وچوں جھانکی تے چلائی

اوہنے جھلملی دی اوٹ توں پُگاریا

پئی اوہدے رتھ نوں آون وچ اپنی دیر کیوں لگی؟

اوہدیاں رتھاں دے پھسے کیوں اٹک گئے؟

تے فیر لوقا ۲ باب دی ۳۵ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

سگوں آپ تیری جان وی تلوار دے نال چھد جاوے گی۔ تاں پئی بہت ساریاں لوکاں دے دلاں
دے خیال کھل جاوے۔

پُرانے عہد نامے دے وچ نبیہ نوں وی شامل کیتا گیا اے جدوں پئی ایہناں دا ذکر مرد نبیاں
دے مُقابلے وچ گھٹ کیتا گیا اے۔

خنہ (طوبت ۱:۹) عبرانی وچ وی ایہنوں خنہ ای اکھدے نے۔

طوبت ۱:۹

جدوں او جوان ہويا تے اوہنے اپنے قبیلے دے وچوں اک عورت نوں ویاہ لیا جمداناں خنہ سی۔

تے اوہدے توں اوہدا اک بیٹا پیدا ہويا جمداناں اوہنے اپنے ای ناں تے رکھیا

اسموئیل ۱ باب دی ۲ آیت:

اوہدیاں دو بیویاں سن۔ اک داناں خنہ سی تے دوجی داناں فننہ تے فننہ دے اولاد ہوئی پر خنہ

بے اولاد سی۔

نبی تے بعد تے تحقیق کرن والے بیان کردے نے پئی خُدا اپنیاں لوکاں نوں نجات دیون دے

لئی تے اوہناں دا انصاف کرن دے لئی آیا اے۔ اتھھے جیہڑا لفظ نجات دے لئی ورتیا گیا اے

ایہدا موازنہ ایس نویں واقع دے نال کیتا جاندا اے۔ جدوں خُدا نے اپنیاں لوکاں نوں مصر

وچوں کڈھیا تے باہر لیاند ا تے اوہناں دے نال نجات دا وعدہ کیتا سی۔ پر ایتھے کیتی جاوَن والی
پیشن گوئی اسرائیل نوں بحال کرن دے بارے ہے تے ایہہ بحالی مُعافی دی رائیں ہوئے گی۔
یہودی ایہہ اُمید لگائے بیٹھے سن پئی مسیح دی بادشاہی ایس دُنیا دی ہوئے گی۔ پر نویں عہد
دے دور دے وچ ماروائی خصوصیات بیان کیتیاں گئیاں نے مطلب ایہہ پئی خُدا دی بادشاہی
ہمیشہ دے لئی زمین اُتے قائم ہوئے گی۔

مصر نوں نسناتے ہیرودیس دا وحشیانہ ردِ عمل:

ایویں لکھیا ہویا اے: تے ہیرودیس دے کول فیر نہ جاوَن دی ہدایت خواب دے وچ پا کے
دوجی راہ توں اپنے ملک نوں روانہ ہوئے۔ جدوں او ٹُر گئے تے ویکھ خُداوند دے فرشتے نے
یوسف نوں خواب وچ دکھالی دے کے اُکھیا پئی اُٹھ بچے تے اوہدی ماں نوں نال لے کے مصر
نوں نس جاتے جدوں تیکر میں تینوں نہ اُکھاں او تھے ای رہ۔ کیوں جے ہیرودیس ایس بچے
نوں لبھدا پیا اے تاں پئی ایہنوں قتل کرے۔ ایویں او اُٹھیا تے رات نوں بچے تے اوہدی ماں
نوں لے کے مصر نوں ٹُر گیا۔ تے ہیرودیس دے مرن تیکر او تھے ای رہیا تاں پئی جیہڑا بنی
دی رائیں لکھیا ہویا اے او پُورا ہوئے پئی مصر دے وچوں میں اپنے پُتر نوں بلایا۔

جدوں ہیرودیس نے ویکھیا پئی مجوسیاں نے میرے نال مذاق کیتا اے تے بہت غصے وچ آیا
تے بندے گھل کے بیت لحم تے اوہدیاں سر خداں دے اندر اوہناں ساریاں بچیاں نوں قتل

کروا دتا جیہڑے دو سال یا ایہدے توں چھوٹے سن۔ اوس ویلے دے حسب دے نال جیہڑا

اوہنے مجوسیاں توں تحقیق کیتی سی۔ متی ۲ باب دی ۱۳ توں ۱۶ آیت

متی ۲ باب دی ۱۶ آیت ایویں بیان کردی اے :

جدوں ہیرودیس نے ویکھیا پئی مجوسیاں نے میرے نال مذاق کیتا اے تے بہت غصے وچ آیا

تے بندے گھل کے بیت لحم تے اوہدیاں سر خداں دے اندر اوہناں ساریاں بچیاں نوں قتل

کروا دتا جیہڑے دو سال یا ایہدے توں چھوٹے سن۔ اوس ویلے دے حسب دے نال جیہڑا

اوہنے مجوسیاں توں تحقیق کیتی سی۔

کیوں جے مجوسیاں دے لئی قدرتی طور تے اک ای راہ سی پئی او واپس جاوے

متی ۲ باب دی ۱۲ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے :

تے ہیرودیس دے کول فیر نہ جاوے دی ہدایت خواب وچ پا دو جی راہ توں اپنے ملک نوں چلے

گئے۔

ہیرودیس ایہہ جان گیا سی پئی مجوسی جاندیاں ہوئیاں واپس چلے گئے سن۔ جیہڑی قتل و غارت

دے بارے دے وچ اتھے بیان کیتا گیا اے او ایہدے بارے وچ جان گیا سی پئی اک نکا بچہ

اوہدے مد مقابل اے، ایہہ اک اجیا واقعہ سی جیہڑا اوہنوں ڈبوندیا سی۔ او اپنی بیوی اُتے

بھڑک اُٹھیا تے اوہدا گلا گھوٹ کے اوہنوں مار دتا۔ اوہنے اپنیاں ای دو بچیاں دے اُتے قاتلانہ

حملہ کر دتا۔ کیوں جے اوہدے نال دھوکا ہویا سی تے اوہنے اپنے اہلس گناہ دا اعتراف وی کیتا

سی۔ بھائیوں جے ایہہ شہنشاہ دے بارے وچ گھڑی ہوئی اک کہانی سی تے ایہہ وی پئی بادشاہ دا بیٹا ہون توں اک سور ہونا بہتر اے۔ جوزفس بیان کردا اے پئی اوہنے اپنے مرن توں پہلاں اپنیاں ساریاں امیراں نوں اکٹھیاں کیتا تاں پئی او اوہدی موت دا اعلان کرن۔ تے اوہناں نے ماتم کرن دی بجائے خوشی منائی سی۔

ہیروڈیس نے اپنی زندگی وچ بہت سارے جرم کیتے سن پر اوہناں دے بارے عام لوکاں نوں پتہ نہیں اے۔ اوہنے اپنیاں کئی بچیاں نوں قتل کیتا سی تے اپنیاں بیویاں نوں مار دتا سی۔ تے ایہدے چکھے ایہہ گل پائی جاندی سی پئی او اوہدے خلاف سازش دے وچ شریک سن۔ شہنشاہ اوگستس نوں ایہہ دسیا گیا پئی ہیروڈیس دیاں بچیاں توں اک سورنی بہتر اے۔

انگریزی وچ بٹے نوں سن تے سورنی نوں Sow آکھیا جاندا اے۔ انگریزی وچ صرف اک ای حرف دا فرق اے۔ ایویں ای یونانی دے وچ Huos تے Huios دا فرق پایا جاندا اے۔

یاد رکھو پئی ہیروڈیس اعظم ۴ ق م دے وچ مریا سی۔ تے ہیروڈیس انتپاس اگرپا اول سن ۳۷ توں ۴۴ وچ فلسطین دا حکمران بنیا سی جنے یعقوب نوں قتل کیتا سی۔ ہیروڈیس اگرپا اول دے پتر اگرپا دوم شمالی علاقے دا حاکم بنیا جنے پولوس اُتے مقدمہ کیتا سی۔ اعمال ۲۵ باب۔

ناصرت دے ول نوں واپسی:

جدوں ہیرودیس مر گیا تے ویکھو خُداوند دے فرشتے نے مصر دے وچ یوسف نوں خواب وچ
وکھالی دے کے اُکھیا پئی اُٹھ ایس بچے نوں تے ایسہی ماں نوں لے کے اسرائیل دے مُلک
وچ چلا جاکھوں جے جیہڑے بچے دی جان دے ویری سن او مر گئے۔ تے ایویں او اُکھیا تے بچے
تے اوہدی ماں نوں لے کے اسرائیل دے مُلک وچ آگیا۔ پر جدوں سُنیا پئی ارخلاؤس اپنے باپ
دی تھیں حکومت کردا اے تے او تھے جاون توں ڈریا تے خواب وچ ہدایت پا کے گلیل ول نوں
چلا گیا تے ناصرت نام اک شہر دے وچ جاوسیہ۔ تاں پئی جو نبیاں دی رائیں اُکھیا گیا او پورا
ہوئے پئی او ناصری اکھوائے گا۔

جدوں ہیرودیس مر گیا۔۔۔۔۔ یوسف نوں خُداوند دے فرشتے نے دوبارہ خواب وچ ہدایت دتی
تے ایہہ چار وچوں تبجی واری فرشتہ اوہنوں خواب وچ وکھالی دتا سی۔
متی پہلے باب دے ۲۰ آیت دے وچ لکھیا ہویا اے:

او ایہناں گلاں نوں سوچدا ای پیا سی پئی خُداوند دے فرشتے نے اوہنوں خواب وچ وکھالی دے
کے اُکھیا پئی اے یوسف ابن داؤد اپنی بیوی مریم نوں اپنے ہاں لے آون توں نہ ڈر کیوں جے
جو اوہدے پیٹ وچ اے او پاک روح دی قُدرت دے نال اے۔

فیر متی ۲ باب دی ۱۳ آیت وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

جدوں او روانہ ہو گئے تے ویکھ خُداوند دے فرشتے نے یوسف نوں خواب وچ وکھالی دے کے
اُکھیا پئی اُٹھ تے بچے نوں تے اوہدی ماں نوں لے کے مصر وچ نس جاتے جدوں تیکر میں

تینوں نہ آکھاں اوتھے ای رہنا۔ کیوں جے ہیرودیس ایس بچے دی تلاش وچ تاں پئی ایہنوں ہلاک کرے۔

تے فیر متی ۲ باب دی ۱۹ آیت وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

جدوں ہیرودیس مر گیا تے ویکھو خُداوند دے فرشتے نے مصر وچ یوسف نوں خواب وچ دکھالی دے کے آکھیا۔

تے فیر متی دی انجیل دے ۲ باب دی ۲۲ ویں آیت ایویں بیان کردی اے:

پر جدوں سُنیا پئی ارخلاؤس اپنے باپ دی تھاں تے یہودیہ وچ حکومت کردا اے تے اوتھے جاوَن توں ڈریا تے خواب وچ ہدایت پا کے لگیل نوں چلا گیا۔

ایس خواب دے وچ ایہہ دسیا گیا سی پئی ہیرودیس مر گیا اے ایس لئی او واپس آجاوے۔

متی ۲ باب دی ۲۰ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

اُٹھ ایس بچے تے ایہدی ماں نوں لے کے اسرائیل دے مُلک وچ تَرُجا کیوں جے جیہڑے بچے دی جان لینا چاہندے سن او مر گئے۔

یوسف نے بہت ای فرمانبرداری دے نال خُداوند دے ولوں ملن والی ہدایت نوں منیا سی تے ایویں اوہنے واپس اسرائیل دے مُلک نوں آوَن دا منصوبہ بنایا ہوئے گا۔

پر اسی ویکھدے آں پئی اوس ویلے اوہدا پتر ارخلاؤس یہودیہ، سامریہ تے عدامیہ اُتے حاکم سی۔ تے ایہہ ارخلاؤس ظلم و ستم تے جبر و تشدید دے حوالے دے نال غیر مُستحکم حاکم دے

طور تے مشہور سی۔ پر اوہدے بارے وچ اگھیا جاندا اے پئی اوہنوں خاندان دے وچ ای ویاہ کرن دی وجہ توں قتل کر دتا گیا سی تے اوہنے صرف ۴ توں ۶ سن تیکر ای حکمرانی کیتی سی۔ تے اسی ویکھدے آں پئی یوسف فیر خواب دے وچ خداوند دے ولوں راہنمائی پاوندیاں ہوئیاں گلیل دے اک شہر ناصرت نوں چلا گیا سی۔ تے بیان کیتا جاندا اے پئی استھے ہیرودیس دا بیٹا انتپاس حکمران سی۔

متی ۱۴ باب دی پہلی آیت وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

اوس ویلے چوتھائی ٹلک دے حاکم ہیرودیس نے یسوع دی شہرت سنی۔

تے فیر لوقا ۲۳ باب دی ۷ توں ۱۲ آیت دے وچ ایویں لکھیا ہویا اے:

تے ایہہ پتہ لگا کے پئی ہیرودیس دی عملداری دے اے اوہنوں ہیرودیس دے کول گھلیا کیوں

جے او وی اوہناں دناں دے وچ یروشلیم دے وچ سی۔ ہیرودیس یسوع نوں ویکھ کے بہت

خوش ہويا کیوں جے او بڑی دیر توں اوہنوں ویکھن دا خواہش مند سی۔ ایس لئی پئی اوہنے اوہدا

حال سنیا سی تے اوہدا کوئی معجزہ ویکھن دا مُشتاق سی۔ تے او اوہنوں بہت ساریاں گلاں پچھدا

رہیا پر اوہنے اوہنوں کوئی جواب نہ دتا۔ تے سردار کاہن تے فتنی زور و شور دے نال اوہدے

اُتے الزام لگاوندے رہے سن۔ تے فیر ہیرودیس نے اپنیاں سپاہیاں سمیت اوہنوں ذلیل کیتا

تے ٹھٹھیاں دے وچ اڑایا۔ تے چمکیلی پوشاک پوا کے اوہنوں واپس پیلطس دے کول بھیج

دِتا۔ تے اوس ای دن ہیرودیس تے پیلاطس آپس وچ دوست ہو گئے کیوں جے پہلاں اوہناں دے وچ دُشمنی سی۔

غور و خوض: مختلف قسم دے جوابات

متی اپنیاں پڑھن والیاں نوں بیان کردا اے پئی مسیح یسوع دی پیدائش دے بارے یہودی راہنما جاندے سن پر او سچائی نوں بیان کرن وچ ناکام سن۔

جدوں پئی غیر قوماں تے بُت پرست لوکاں نے یہودیاں دے مسیحا نوں منظر عام تے لیاون دی کوشش کیتی سی۔ حالانکہ اوہناں توں ایہہ توقع نہیں کیتی جاسکدی سی۔

یسوع مسیح دی کہانی دے دو اہم پہلو یوحنا توں مختلف نے۔ پہلی گل جیہڑی تاریخی حقائق نوں بیان کردی اے او ایہہ ہے پئی مریم تے یوسف اسم نویسی دے لئی بیت لحم دے وچ آئے سن۔ ایہہ گل یسوع دی پیدائش نوں دُنیا بھر دے وچ مُستحکم ثبوت فراہم کردی اے۔ دوجی گل ایہہ ہے پئی یسوع دی پیدائش ادنیٰ تے گھٹ درجہ دی تھال تے صورت وچ ہوئی سی۔ یعنی یسوع مسیح دا چرنی دے وچ پیدا ہونا تے ایالیاں دے اُتے یسوع مسیح دے پیدا ہون دی خُو شخبری دا ظاہر کیتا جانا۔ ایہہ سارا کجھ مسیح دی فرتنی تے حلیمی دی غمازی کردا اے۔

ایہہ دنویں ای حقیقتاں یعنی یسوع مسیح دا رد کیتا جانا تے خُدا دا غریب تے حاجت مند لوکاں نوں قبول کرنا جنہاں نے مسیح یسوع دی پیدائش تے اوہدی نجات نوں دُنیا دے اُتے ظاہر

کیتا۔ ایویں ای ایس کمائی دا نتیجہ ظاہر ہندا اے تے ساری بائبل دے وچ فیصلے دا نشان بنیا
رہندا اے۔

بھاویں جے او شاہانہ ہستی دا مالک اے۔ یسوع دی پیدائش خود مختار، سکالر تے مذہبی
راہنماواں دے لئی وی ڈرامہ بنی رہی اے۔

مڈھوں کلام سی تے کلام خدا دے نال سی تے کلام ای خدا سی۔ ساریاں شیواں اوہدی رائیں
پیدا ہوئیاں تے کچھ وی اوہدے بغیر پیدا نہیں ہويا سی۔ اوہدے وچ جیاتی سی تے او جیاتی
آدمیاں دا نور سی۔ تے نور تاریکی دے وچ چمکدا اے تے تاریکی نے اوہنوں قبول نہ کیتا، او
دُنیا دے وچ سی تے دُنیا اوہدی رائیں پیدا ہوئی۔ تے دُنیا نے اوہنوں نہ پہچانیا۔ او اپنے گھر آیا
تے اوہدیاں اپنیاں نے اوہنوں قبول نہ کیتا۔ پر جنیاں نے اوہنوں قبول کیتا اوہنے اوہناں
نوں خدا دے فرزند بنن دا حق بخشیا یعنی اوہناں نوں جیہڑے اوہدے نال اُتے ایمان لیاوندے
نے۔ او نہ خون توں نہ جسم دی خواہش توں نہ انسان دے ارادے توں سگوں خدا توں پیدا
ہوئے۔ تے کلام مجسم ہويا تے فضل تے سچائی دے نال معمور ہو کے ساڈے وچکار رہیا تے اسی
اوہدا اجیا جلال ویکھیا جیویں باپ دے اکلوتے دا جلال۔ (یوحنا باب دی ۱ توں ۱۴ آیت)۔

فلپس نے اوہنوں آکھیا اے خداوند باپ نوں سانوں دکھا ایہہ ای سانوں کافی اے۔ یسوع نے
فلپس نوں آکھیا اے فلپس میں اپنی مدت توں تھماڈے نال آں کیہ تُو مینوں نہیں جاندا؟ جنے

میدنوں ویکھیا اوہنے باپ نوں ویکھیا تُو کیوں آکھدا ایس پئی باپ نوں سانوں وکھا؟ (یوحنا ۱۴ باب دی ۸ توں ۱۲ آیت)۔

حوالے:

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفصیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی 2:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

ابراہام توں اضحاق پیدا ہويا تے اضحاق توں یعقوب پیدا ہويا تے یعقوب توں یہوداہ تے اوہدا
بھائی پیدا ہوئے۔ (متی 2:1)

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفصیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی 2:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

ابراہام توں اضحاق پیدا ہويا تے اضحاق توں یعقوب پیدا ہويا تے یعقوب توں یہوداہ تے اوہدا
بھائی پیدا ہوئے۔ (متی 2:1)

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفصیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی 17:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

ایویں ساریاں پُشتاں ابراہام توں لے کے داؤد تیکر چودہ پُشتاں ہوئیاں تے داؤد توں لے کے
گرفتار ہو کے بابل جاوَن تیکر چودہ پُشتاں تے بابل جاوَن توں لے کے مسیح تیکر چودہ پُشتاں
ہوئیاں۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب ۱ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی
اوہناں دناں دے وچ ایویں ہويا پئی قیصر اوگستس ولوں ایہہ حکم جاری ہويا پئی ساری دُنیا دیاں
لوکاں دے ناں لکھے جاوَن۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی ۲ باب دی ۲۳ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی
تے ناصر ت نام اک شہر وچ جاوسیا تاں پئی جو نبیاں دی رائیں اگھیا گیا اے او پورا ہوئے پئی
اوناصری اکھوائے گا۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی
اوہناں دناں وچ ایویں ہوئیاں پئی قیصر اوگستس ولوں ایہہ حکم جاری ہويا پئی ساری دُنیا دیاں
لوکاں دے ناں لکھے جاوَن۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی ۲ باب دی ۵ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

اوہناں نے اوہنوں آگھیا پئی یہوداہ دے بیت لحم دے وچ کیوں جے نبی دی رائیں ایویں لکھیا
ہویا اے۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی اباب دی ۱۸ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

ہُن یسوع دی پیدائش ایویں ہوئی پئی جدوں اوہدی ماں مریم دی منگنی یوسف دے نال ہو گئی
تے اوہناں دے اکٹھے ہون توں پہلاں او روح القدس دی قدرت دے نال حاملہ پائی گئی۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا اباب دی ۲۸ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

تے فرشتے نے اندر آ کے آگھیا پئی سلام تینوں جمدے اُتے فضل ہویا اے! خداوند تیرے نال
اے۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا اباب دی ۳۰ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

فرشتے نے اوہنوں آگھیا اے مریم خوف نہ کر کیوں جے خداوند دے ولوں تیرے اُتے فضل
ہویا اے۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی ۲۱ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

تے لوکی ذکر یاہ دی راہ ویکھدے تے تعجب کردے سن پئی اوہنوں مقدس دے وچ کیوں ایہی
دیر لگی۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی

تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا باب دی ۳۶ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

تے ویکھ تیری رشتہ دار الشیع دے ویلے بڈھے ویلے پتر ہون والا اے۔ تے خُدا تعالیٰ دی

قُدرت تیرے اُتے سایہ کرے گی تے ایس سببوں او مولودِ مقدس خُدا دا بیٹا اکھوائے گا۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی

تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا باب دی ۳۹ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

اوہناں ای دنوں دے وچ مریم اُتھی تے چھیتی دے نال پہاڑی مُک دے وچ یہودیہ دے اک

شہر نوں گئی۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا باب دی ۴۶ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

فیر مریم نے آکھیا پئی میری جان خُداوند دی بڑائی کردی اے۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (متی باب دی ۱۹ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

تے فرشتے نے اوہنوں جواب دے وچ آکھیا پئی میں جبرائیل فرشتہ آں جیہڑا خُدا دے حضور
دے وچ کھلوتا رہندا آں تے ایس لئی گھلیا گیا آں پئی تیرے نال کلام کراں تے تینوں ایہناں
گلاں دی خُوجبری دیواں۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۵ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

یہودایہ دے بادشاہ ہیرودیس دے زمانے دے وچ ایہا دے فریق وچوں ذکریناں اک کاہن
سی۔ تے اوہدی بڈی ہارون دی اولاد دے وچوں سی تے اوہدا ناں الشبع سی۔

مارشل آئی ایچ (1978) لوقا دی انجیل؟ یونانی متن دی تفسیر۔ انکلوڈ انڈیکسز۔ نئی بین

الاقوامی یونانی عہد نامہ دی تفسیر (صفحہ 97)

ایکسٹر [انگلش: پیپر نوٹر پریس]

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۵ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی

تفسیر کلام پاک دے رازوا انکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۸ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

اوس ای علاقے دے وچ ایالی سن جیہڑے رات نوں میدان دے وچ رہ کے اپنے گلے دے

نگہبانی کردے سن۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱۰ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

پر فرشتے نے اوہنوں آکھیا ڈر نہ کیوں جے میں تہانوں بہت ای خوشی دی بشارت دیندا آں

جیہڑی ساری اُمت دے واسطے ہوئے گی۔

ایوانس، سی (2002) ولیم 35 اے: بائیل دی لفظی تفسیر:

لوقا باب دی ۱ آیت، لوقا ۹ باب دی ۲ آیت: بائبل دی لفظی تفسیر۔ (صفحہ 112) ڈیلاس: کلام مجسم ہوئی ا۔

کیوں جے بڑیاں نے ایہدے اُتے کمر بھٹی پئی جیہڑیاں گلاں ساڈے وچ واقع ہوئیاں نے اوہناں نوں ترتیب وار بیان کرن۔

تے اوہناں نوں خُدا دی بادشاہی دی مُنادی کرن دے لئی تے بیماراں نوں چنگیاں کرن نوں گھلیا سی۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائبل دے پس منظر دی تفسیر: نواں عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱۳ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی تے اوس ای ویلے اوس فرشتے دے نال آسمانی لشکر دی اک گروہ خُدا دی حمد کردی ہوئی تے ایہہ آکھدی ہوئی ظاہر ہوئی۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائبل دے پس منظر دی تفسیر: نواں عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱۵ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

جدوں فرشتے اوہناں دے کولوں آسمان اُتے چلے گئے تے ایالیاں نے آپس وچ آکھیا پئی آو اسی بیت لحم وچ چلیے تے ایہہ گل جیہڑی ہوئی اے تے جہدی خُداوند نے سانوں خبر دتی اے ویکھئے۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی
اوہناں دناں دے وچ ایویں ہويا پئی قیصر او گستس دے ولوں ایہہ حکم جاری ہويا پئی ساری دُنیا
دیاں لوکاں دے ناں لکھے جاون۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱۲ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی
پئی آج داؤد دے شہر دے وچ تہاڈے لئی اک مُنخی پیدا ہويا اے یعنی مسیح خُداوند۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۹ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

تے خُداوند دا فرشتہ اوہناں دے کول آ کے کھلوتا تے خُداوند دا جلال اوہناں دے آسے پاسے
چمکیا تے او بہت ڈر گئے۔

واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیا لوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس
کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱۲ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی
تے ایہدا تہاڈے لئی ایہہ نشان ہوئے گا پئی تئسی اک بچے نوں کپڑے دے وچ لپیٹیا ہویا تے
چرنی دے وچ پیا ہویا پاؤ گے۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں
عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱۲ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی
ایہہ پہلی اسم نویسی اے جیہڑی سوریہ دے حاکم کورنئس دے دور دے وچ ہوئی سی۔
واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیا لوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس
واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیا لوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۳۲ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

تے اوہد باپ تے اوہدی ماں اوہناں گلاں دے بارے وچ جیہڑیاں اوہدے حق دے وچ آگھیاں

جانڈیاں سن حیران ہندے سن۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۱ باب دی ۶۸ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

خُداوند اسرائیل دے خُدا دی حمد ہوئے کیوں جے اوہنے اپنی اُمت دے اُتے دھیان کر کے

اوہناں نوں چھٹکارا دتا۔

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۱ باب دی ۷۷ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

تاں اوہدی اُمت نوں نجات دا علم بخشے جیہڑا اوہناں نوں گناہاں دی مُعافی توں حاصل ہوئے۔

مارشل آئی ایچ (1978) لوقا دی انجیل: یونانی متن دی تفسیر۔ انکلوڈ انڈیکسز۔ نواں بین

الاقوامی یونانی عہد نامہ دی تفسیر (صفحہ 68)

ایکسٹر [انگلش: پیٹر نوستر پریس]

کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل دے پس منظر دی تفسیر: نواں

عہد نامہ الیکٹرونکڈ (لوقا ۲ باب دی ۱۶ آیت) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

ایویں اوہناں نے چھیتی دے نال جا کے مریم تے یوسف نوں ویکھیا تے اوس بچے نوں چرنی
دے وچ پیا ہويا پایا۔

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیا لوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائبل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

واورڈ جے ایف ذوک آر بی تے ڈیلاس تھیا لوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائبل دی
تفسیر کلام پاک دے رازوا نکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

مارشل آئی ایچ (1978) لوقا دی انجیل : یونانی متن دی تفسیر۔ انکلوڈ انڈیکسز۔ ن ویں بین
الاقوامی یونانی عہد نامہ دی تفسیر

ایکسٹر [انگلش : پیٹر نوٹر پریس]

52۔ ایوانس ، سی (2002) ولیم 35 اے : بائبل دی لفظی تفسیر :

لوقا 1:1 --- 2:9 : بائبل دی لفظی تفسیر۔ (صفحہ 106) ڈیلاس : کلام مجسم ہوئی ا۔

کیوں جے بڑیاں نے کمر بنھی پئی جیہڑیاں گلاں ساڈے وچ واقع ہوئیاں نے اوہناں نوں ترتیب
وار بیان کرن۔

لوقا ۹ باب دی ۲ آیت :

تے اوہناں نوں خدا دی بادشاہی دی منادی کرن تے بیماراں نوں چنگیاں کرن دے لئی گھلیا۔

بڑے دن کی کہانی کے پیچھے چھپی ہوئی کہانی

عہد ناموں کے درمیان۔ بین الاقوامی دورانیہ

* بابلیوں کی طرف جلاوطنی (587 ق م)

* بابلیوں کا فارس (ایران) سے شکست کھانا۔ سائرس دوم عظیم (539 ق م)

* جلاوطنی سے واپسی کا آغاز اور ہیکل کی بحالی کا حکم

* سکندر اعظم کا فلسطین کو فتح کرنا (332 ق م)

* سکندر اعظم کی وفات اور سلطنت کی تقسیم (323 ق م)

(دانی ایل باب 8)

د د بیلشضر بادشاہ کے تیسرے سال میں مجھ کو دانی ایل کو ایک رویا نظر آئی یعنی میری پہلی رویا کے بعد۔ اور میں نے عالم رویا میں دیکھا اور جس وقت میں دیکھا ایسا معلوم ہوا کہ میں قصر سوسن میں تھا جو صوبہ عیلام میں ہے پھر میں نے عالم رویا میں دیکھا کہ میں دریائے اولائی کے کنارہ پر ہوں تب میں نے آنکھ اٹھا کر دیکھتا ہوں کہ دریا کے پاس ایک مینڈھا کھڑا ہے جس کے دو سینگ ہیں دونوں سینگ اونچے تھے لیکن ایک دوسرے سے بڑا تھا۔ اور بڑا دوسرے کے بعد نکلا تھا۔ میں نے اُس مینڈھے کو دیکھا کہ مغرب و شمال و جنوب کی طرف سینگ مارتا ہے۔ یہاں تک کہ نہ کوئی جانور اُس کے سامنے کھڑا ہو سکا اور نہ کوئی اُس سے چھڑا سکا پر وہ جو کچھ چاہتا تھا کرتا تھا۔ یہاں تک کہ وہ بہت بڑا ہو گیا اور میں سوچ ہی

جبرائیل فرشتہ نے اُس رویا کو سمجھایا۔۔۔

جو مینڈھا تو نے دیکھا اُس کے دونوں سینگ مادی اور فارس کے دونوں بادشاہ ہیں۔ اور وہ جسم بکرا یونان کا بادشاہ ہے اور اُس کی آنکھوں کے درمیان کا بڑا سینگ پہلا بادشاہ ہے۔ اور اُسکے ٹوٹ جانے کے بعد اُس کی جگہ جو چار اور نکلے وہ چار سلطنتیں ہیں جو اُس کی قوم میں قائم ہونگی لیکن اُن کا اقتدار اُسکا سا نہ ہو گا۔‘

جب سکندر نے غزہ پر قبضہ کر لیا اور اُس نے جلدی جلدی یہودیہ اور یروشلم پر قبضہ کرنے کی کوشش کی (326 ق م)

جب اُس نے سنا کہ سردار کاہن تکلیف میں تھا تو سمجھ نہ آئی کہ وہ مقدونیہ میں اُسے کیسے ملے۔ وہ جانتا تھا کہ بادشاہ ناراض ہے کہ وہ آگے بڑھ کر غیر ملکی بادشاہ سے مل چکا ہے اس لیے اُس نے لوگوں کو مخصوص کیا تاکہ لوگ اُس کے ساتھ خدا کے حضور قربانی چرھائیں۔

اُس نے خدا کی جانب سے آنے والی مصیبت سے بچاؤ کے لیے دُعا کی۔ خدا نے اُسے خواب میں خبردار کیا یہ خواب اُسے قربانی کے بعد آیا تھا۔ کہ شہر کو سجائے اور اُس کے دروازوں کو کھول دے وہ خواب میں سفید چوغہ میں ظاہر ہوا۔ لیکن وہ اور کاہن خاص ملبوسات میں اُس بادشاہ سے ملے۔ وہ بغیر خوف اور ڈر کے بادشاہ سے ملے کیونکہ خدا نے اُن کی حفاظت کا ذمہ لیا تھا۔

جب وہ نیند سے جاگا اُس نے خوشی منائی اُس نے خواب میں جو آگاہی اور تنبیہ پائی سب کو بتائی۔ اور آنے والے بادشاہ کا انتظار کرنے لگا (329) جب اُسے معلوم ہوا کہ وہ شہر کے قریب ہے تو وہ جلوس کی صورت میں کاہنوں اور لوگوں کے ہجوم کے ساتھ وہاں گیا۔ نہایت ادب و احترام کے ساتھ جلوس آیا۔ اور وہ صفہ کے مقام پر پہنچ گے۔ سکندر اعظم نے یہ دیکھا تو حیران رہ گیا بہت سے لوگ سفید لباس میں، جبکہ کاہن بہترین کتانی (سوتی) لباس اور سردار کاہن بنقشی اور قرمزی لباس، پر سنہری پلیٹ تھی جس پر خدا کا نام کندہ تھا، اور سر پر دستار نما ٹوپی پہنی ہوئی تھی۔ بادشاہ خود وہاں آیا خدا کے نام کی تعظیم کی اور سردار کاہن کو سلام کیا۔

یہودیوں نے بھی مل کر سکندر اعظم کو سلام کیا۔ اس عمل پر دوسری اقوام حیران و ششدر تھی کہ سکندر نے یہ کیوں کیا۔ حالانکہ وہ سوچ رہے تھے کہ وہ اُن کو تباہ کر دے گا۔

تاہم پارمینو خود اُس کے پاس گیا اور کہا۔ سب لوگ تیرے سامنے جھکتے ہیں جبکہ تو سردار کاہن کے سامنے جھکا اور سجدہ کیا، اُس نے جواب دیا میں اُس کے سامنے نہیں بلکہ خدا کے سامنے جھکا جس نے مجھے سردار کاہن کے سامنے عزت و احترام دیا، (334)

میں نے خواب میں ہو بہو اُسی شخص کو دیکھا اُس وقت میں دیاس مکنیہ میں تھا۔ میں سوچ رہا تھا کہ میں ایشیا کی سلطنت کیسے حاصل کروں گا۔ میں بغیر رُکے ہوئے آگے بڑھ رہا تھا اور چاہتا تھا کہ فارس (ایران) کی حکومت پر قبضہ کر لوں (335)۔ میں نے اُس سے پہلے کسی شخص کو سردار جیساجہ (لباس) پہنے ہوئے نہیں دیکھا تھا۔ اب میں اُس شخص کو بمشابہ دیکھ رہا تھا۔ میں نے اپنی رویا کو یاد کیا۔ خواب میں جو نصیحت مجھے ملے اُس کو پورا کیا، میرا ایمان ہے کہ اگر میں فوج کو خدائی طاقت کے ماتحت کر دوں گا تو میں دارا کو فح کر لوں گا اور فارس کی فوج کو تباہ کر دوں گا۔ ہر چیز میرے ذہن کے مطابق ہوئی (336)

جب پارمینو سے اُس نے یہ بات کہی تو سکندر نے اپنا دہنا ہاتھ سردار کاہن کے ہاتھ میں دے دیا، کاہن اُس کے ساتھ ساتھ چلے اور وہ شہر میں پہنچ گئے جب وہ ہیکل میں پہنچا تو اُس نے سردار کاہن کی راہنمائی میں قربانی خدا کے حضور گزرائی۔ اُس نے سردار کاہن اور دیگر کاہنوں کے ساتھ بہت اچھا برتاؤ کیا۔

جب دانی ایل کی کتاب اُس کو پیش کی گئی اُس میں واضح طور پر ذکر تھا کہ ایک یونانی بادشاہ فارس کی ساری سلطنت کو تباہ کر دے گا۔ وہ اِس بات کو سمجھ گیا اور وہ یہ دیکھ کر وہ بہت خوش ہوا۔ اگلے دن اُس نے تمام یہودیوں کو بلایا اور پوچھا کہ وہ اُن کے لیے کیا کر سکتا ہے تاکہ وہ خوش ہو جائیں۔

دوسری طرف سردار کاہن کی خواہش تھی کہ وہ اپنے آباؤ اجداد کی شریعت پر عمل کریں اور ساتویں سال پر اُن سے خراج نہ لیا جائے۔ سکندر اعظم نے اُن کی خواہشات کا احترام کیا انہیں شریعت پر عمل کرنے دیا تاکہ وہ اپنی آباؤ اجداد کی رسومات پر عمل کر سکیں اور اگر کوئی اُس کی فوج میں داخل ہونا چاہے تو اُس پر شریعت کی کوئی پابندی نہیں ہوگی۔ وہ آزادی سے اُس کے ساتھ مل کر جنگ میں حصہ لے سکے گا۔

(جوزفس انٹ۔ 11: 325-339)

* فلسطین کے تحت پٹلو میک (مصر) میں کنٹرول کا آغاز (301 ق م)

* فلسطین کے تحت سلوسڈ کنٹرول (بابلی) کا آغاز (198 ق م)

* فلسطین کا پانچ مرتبہ پٹلو میک اور سلوسید کے ساتھ صلح کرنا

* انتیوکس چہارم کی ایذارسانی کا آغاز (166-167 ق م)

دُن میں سے ایک سے ایک چھوٹا سینگ نکلا جو جنوب اور مشرق اور جلالی ملک کی طرف بے نہایت بڑھ گیا اور وہ بڑھ کر اجرام فلک تک پہنچا اور اُس نے بعض اجرام فلک اور ستاروں

(دانی ایل 8: 9-11)

شام اُن چار اضلاع میں سے ایک تھا جو سکندر اعظم کی سلطنت کا حصہ تھا۔ جس پر سلیوکس نکا اور حکومت کرتا تھا جس پر انتیوکس چہارم 175 قبل از مسیح میں حکومت کرتا تھا۔ اُسے تھیواس انتیوکس اپیفینس کا لقب ملا تھا جس کا مطلب، انتیوکس خدا کی وضاحت کرنے والا ہے۔ لیکن کچھ لوگوں اُسے اپنی مینیس کہہ کر پُکارتے تھے جس سے مراد پاگل ہے۔

توسع کی حکمت عملی..... فلسطین (خوبصورت سر زمین) پر حملہ کیا اور یروشلم میں خون کی ندیاں بہا دیں۔ وہ ہر صبح اور شام قربانیوں کو چھین لیتا یا تباہ کر دیتا تھا۔

(دانی ایل 11: 8، خروج 29: 38-43) اور وہ اُس گناہ کا بھی مرتکب ہوا اُس نے سُر کو قربان کیا جو کہ یہودیوں میں ناپاک خیال کیا جاتا تھا اور اس کے بعد اُسے نے زیوس دیوتا کے بُت کو ہیکل میں نصب کر دیا تھا۔ وہاں پر انسانی قربانی بھی ہوتی رہی۔ اُس نے ختنہ کی رسم اور سبت کو ختم کر دیا۔

(نیو بائبل کمنٹری صفحہ 11-12)

*مکیوبین بغاوت سلوسڈ حکومت کے خلاف (164-168 ق م)

*مکابیوں کے تحت یہودیوں کی آزادی (152 ق م)

* فرقہ بندی کا اجرا (فریسی، صدوقی، اسینی)

* فرقہ واری تحاریر اپوکرفہ، پسوڈپی گرافہ، بحیرہ مردار کے صحائف

* رومیوں کی فلسطین پر فتح (63 ق م)

* لیورڈین سلطنت کا بذریعہ اینٹی پارٹرانا (54-43 ق م)

* پارٹیوں کے حملے اور ہاشمونین کی دوبارہ آمد

* ہیرولیس اعظم (اینٹی پارٹر کا بیٹا) کا فلسطین کو رومیوں کی مدد سے دوبارہ فتح کرنا۔

(37 ق م)۔

* یسوع کی پیدائش (4-6 ق م)

مسیحائی توقعات

دانی ایل اور دیگر انبیاء کی پیشینگوئیوں کی موجود توقعات کو اس دور سے وابستہ کیا جاتا ہے (اگرچہ انھیں رومی شہنشاہیت و سپیسٹن کے حوالہ سے یہودی مسیحی مخالف سمجھا جاتا ہے)۔

اکثریت کا پختہ یقین تھا کہ قدیم کاہنانہ تحریروں میں پیش گوئی تھی کہ مشرق مضبوط ہو جائے گا۔ اور یہودیہ ساری دنیا پر غالب آجائے گا۔ اس عجیب و غریب پیش گوئی میں و سپیسٹن اور ططس کی طرف اشارہ تھا۔ جیسا کہ انسانی فطرت ہے وہ ان کو اپنے ساتھ جوڑ لیتے ہیں اور یہ کبھی سچ نہیں ہو سکتیں۔ (ٹکٹس 55-120)

قدیم مشرقی عقیدہ تھا کہ یہودیہ سے ایک آدمی برپا ہوگا جو پوری دنیا پر حکومت کریگا۔ یہودیہ کے لوگوں نے رومی شہنشاہ پر اس پیش گوئی کو لاگو کیا۔ (سوٹونیس: 69-130) وِٹسپین کی حاکمیت کے متعلق رویا اور پیشگوئیاں کے متعلق بہت پہلے اشارہ ہو چکا تھا۔ نیرو نے اپنے خواب میں ایک بار دیکھا تھا کہ وہ مشتری کی گاڑی میں وِٹسپین کے گھر گیا تھا۔ جیسا کہ ایک یہودی جوزفس کے مطابق کہ اُسے وِٹسپین نے پکڑ لیا اور جیل میں ڈال دیا ہے۔ اور مسکراتے ہوئے کہا تم نے مجھے جیل میں ڈال تو دیا ہے۔ لیکن ایک سال بعد تم شہنشاہ بن جاؤ گے۔ پھر تم مجھے آزاد کر دو گے۔ (ترجمہ ای کاری ڈیوز رومن ہسٹری ہشتم ایل سی ایل 176 لندن : ہینسن، کیمبرج، ہارڈ یونیورسٹی 1925 سن 259 تا 261 یہ وہی پیشگوئی تھی جو جوزفس نے کی تھی اور یہ یہودی عوام میں پوری ہوئی۔ [ڈیو کا سیس 155-

[235

جوزفس کا اقتباس یہ ہے :

*یہودی جنگ ’جنگ کے لیے ان کے پاس اور کیا چیز تھی جس نے اُن کو ابھارہ۔ یہ مہم ایک جوابی کاروائی تھی۔ جیسا کہ اُن کی مقدس کتب میں درج ہے کہ اُن کے ملک سے ایک ایسا شخص پیدا ہوگا جو پوری دنیا کا حکمران ہوگا۔ انہوں نے سمجھا کہ اُن کی نسل سے پیدا ہوگا اُن کے بزرگوں نے اس بات کو جاننے کے لیے گہری جستجو کی۔ لیکن حقیقتاً یہ پیشگوئی

ریہوں کی تحریریں

دوسری اور چوتھی صدی کی طرف اشارہ کرتی ہیں وہ جانتے تھے کہ مسیح کی آمد کا وقت آکر گزر چکا تھا۔

*ریو کا بیان

نجات کا سارا وقت گزر چکا تھا اور اب اس کا انحصار اس بات پر ہے توبہ کی جائے اور نیک کام کیے جائیں۔ حساب کتاب کے مطابق سارا وقت ختم ہو چکا تھا۔

*اُن کی ہڈیاں تباہ ہو جائیں جو نجات کے وقت کا حساب کتاب کرتے ہیں۔ اُن کے لیے یہ کہنا مناسب ہوگا کہ نجات اپنے متوقع وقت پر نہیں آئی اور یہ کبھی نہیں آئے گی۔ لیکن ہر ایک کو اس کا انتظار کرنا چاہیے۔ تو پھر کس بات کی دیر ہو رہی ہے؟ انصاف کا پیمانہ دیر کر رہا ہے۔

(B. San 97B)

متی اور لوقا میں نسب ناموں کا ذکر ہے متی اسے عبرانی انداز میں آباؤ اجداد سے شروع کرتا ہے۔

”ابراہام سے اضحاق پیدا ہوا اور اضحاق سے یعقوب پیدا ہوا“

جبکہ لوقا نے اس کو یونانی اور رومی انداز میں بیان کیا ہے۔

(جیسا کہ سمجھا جاتا ہے) ”وہ یوسف کا بیٹا تھا اور وہ عیسیٰ کا ، اور وہ متات کا.....“

نسب نامہ میں اُن کا ذکر ہے جو کاہن سے تعلق رکھتے اور ہیکل میں رہتے تھے۔

70 میں ہیکل کو تباہ کیا گیا اور کوئی بھی داؤد کی نسل ہونے کا دعویٰ کر سکتا تھا۔ لیکن

یسوع نے 70 برس پہلے یہ دعویٰ کیا گیا۔ اس بات کو اب بھی دیکھا جاسکتا ہے۔

(رومیوں 1:3)۔ اس بات کا ثبوت یہ بھی ہے کہ 70 سال بعد رومی حکومت نے یسوع اور

اُس کے رشتے داروں پر ظلم کیے۔

* عورتوں کے قدیم نسب ناموں کو محفوظ کرنے کی ضرورت نہیں تھی۔ لیکن متی نے چار

خواتین کا ذکر کیا ہے۔ (1:3، 6-5) تین غیر اقوام سے (پیدائش 6:38 یسوع 1:2 روت

4:1) اور دوسری غیر قوم یا قوم کی بیویاں تھیں۔ (2 سموئیل 3:11) یہاں تک کہ اُس نے

یہودی روایات سے منہ پھیرتے ہونے مادرانہ نسبت کا ذکر کیا۔

مثلاً سارا ، ربکہ، لیاہ اور راخل۔ اس طرح خدا اپنے منصوبہ میں تمام لوگوں اور قوموں کو

بھی شامل کرتا ہے۔

(متی 19:28)

متی نے کچھ ناموں کا ذکر نہیں کیا حالانکہ نسب ناموں میں اس کا رواج تھا (یا پھر پرانے عہد

نامہ کے اس یونانی ترجمہ کی وجہ سے)۔

* متی کے نسب نامہ میں پرانے عہد نامہ کی چار خواتین کو بھی شامل کیا گیا ہے۔
 تمر (متی 1:3) راحب (آیت 5) روت (آیت 5) اور سلیمان کی ماں (آیت 6) بت سبع۔
 یہ تمام خواتین (اس میں بہت سے مرد بھی شامل ہیں) اس سوال کے جوابدہ ہیں۔
 تمر اور راحب فاحشہ تھیں (پیدائش 24:38 یسوع 1:2) روت غیر ملکی یعنی موابی تھی۔ (روت 4:1)

بت سبع نے زنا کیا (2 سموئیل 11:2-5)

متی نے ان خواتین کو اس لیے نسب نامہ میں شامل کیا کہ خدا کا فضل سب کے لئے ہے۔

گلیل، ناصرت، بیت لحم

چھٹے مہینے میں جبرائیل فرشتہ خدا کی طرف سے گلیل کے شہر میں جس کا نام ناصرتہ تھا ایک کنواری کے پاس بھیجا گیا جسکی منگنی داؤد کے گھرانے کے ایک مرد یوسف نام سے ہوئی تھی اور اُس کنواری کا نام مریم تھا (لوقا 1:26-27) اُن دنوں میں ایسا ہوا کہ قسرا و گوستس کی طرف سے یہ حکم جاری ہوا کہ ساری دنیا کے لوگوں کے نام لکھے جائیں..... اور سب لوگ نام لکھوانے کے لئے اپنے اپنے شہر کو گئے۔ پس یوسف بھی گلیل کے شہر ناصرتہ سے داؤد کے شہر بیت لحم کو گیا۔ جو یہودیہ میں ہے اس لئے کہ وہ داؤد کے گھرانے اور اولاد سے تھا۔“۔

گلیل عبرانی لفظ ہے۔ جس کا مطلب دائرہ یا چکر ہے۔

یہ فلسطین کے شمال میں واقع ہے یسوع نے اپنی منادی کا آغاز اسی جگہ سے کیا تھا یہاں پر لفظی سے اس کا اطلاق نہیں ہوتا۔ یہ کبھی کبھار اس کا ذکر پرانے عہد نامے میں ملتا ہے۔ (مثلاً یسوع 1:20 ا. سلاطین 11:9) اس کے خاص طور پر یسعیاہ (1:9) شاید پہلا حوالہ میں یہ تاریخ کا حصہ ہے۔ یہ بارہ قبیلوں کے مخصوص علاقے کی نمائندگی کرتے ہیں۔ اس کے تین اطراف غیر یہودی آباد تھے۔ یعنی وہ غیر اقوام تھیں۔ مکابین کے تحت یہودیوں پر غیر اقوام کا کافی گہرا اثر ہو چکا تھا۔ اس طرح جنوبی علاقہ آدھی صدی کے دوران منقسم ہو گیا، یوں کہہ لیجیے گا گلیل کی ارد گرد کے علاقے میں کافی شناخت ہو چکی تھی۔

* اُن دنوں ناصرت ایک ایسا گاؤں تھا جو گمنامی کے اندھیرے میں تھا۔ جس کی آبادی سولہ سو یا دو ہزار کے قریب تھی۔

* وہ خاندان ناصرت کیوں گیا کیونکہ پیشنگوئی کو پورا ہونا تھا۔ (متی 2:23) ”وہ ناصری کہلائے گا“۔ کے الفاظ بلا واسطہ پرانے عہد نامے میں استعمال نہیں ہوئے۔ بہر حال اس کے حوالے سے بہت سی پیشنگوئیاں پوری ہوئیں۔ یسعیاہ نے کہا مسیح یسی کے تنے سے ایک کونپل کی طرح نکلے گا۔

(یسعیاہ 1:11) لفظ کونپل یا شاخ کو عبرانی میں ناصری کہتے تھے۔ اسی سے خیال پیدا ہوتا ہے کہ وہ ناصری کہلائے گا۔ متی نے لفظ نبیوں کی معرفت استعمال کیا ہے اس کا یہ خیال خاص پیشنگوئی کے متعلق نہیں ناصرت کے علاقہ کے ساتھ رومی فوجوں کا ڈیرہ یا چوکی تھی۔ اس لئے

(یوحنا 1:46) اس طرح پرانے عہد نامے میں مسیح کا تعلق چھوٹے لوگوں میں کیا

گیا۔ (یسعیاہ 42: 1-4)

ماہرین آثار قدیمہ کا خیال ہے کہ وہاں کے بہت سے لوگ یہودیہ اور بیت لحم کے ارد گرد کے علاقہ میں چلے گئے تھے۔ ہو سکتا ہے کہ یوسف کے ناصرت میں کچھ دوست یا رشتے دار ہوں

(لوقا 2:4) ناصرت ایک راستہ گزر کر شام کی طرف جاتا تھا۔

اور چند میلوں کے فاصلہ میں سیفورس کا شہر تھا جو دوبارہ تعمیر ہوا تھا۔ سو ناصرت ایک ایسا گاؤں تھا۔ جو عہد رفتہ کے کلچر اور جدید سہولتوں سے باخبر تھا۔

* برتوں کے نمونہ جات اس بات کی غمازی کرتے تھے کہ کوئی بیت لحم سے ناصرت کے

علاقے میں بس گیا ہے۔ یوسف کی قانونی رہائش گاہ بیت لحم تھی جہاں پر وہ بڑا ہوا تھا۔

* میکاہ 2:5 میں مسیح کی جائے پیدائش کا ذکر کرتا ہے۔ کیونکہ وہاں پر داؤد کے نسل سے

مسیح پیدا ہونے والا تھا اور یہ داؤد کا بھی آبائی گاؤں تھا۔ یہ ہیرودیس کے دار الحکومت یروشلم

شاید ہیرو دیس کا کوئی بیٹا ہو۔ فقیہہ اور فریسی اس بات کو جانتے تھے کہ مسیح کہاں پیدا ہونے والا ہے۔

نکاح اور شادی

* اب یسوع مسیح کی پیدائش اس طرح ہوئی کہ جب اُسکی ماں مریم کی منگنی یوسف کے ساتھ ہو گئی تو اُنکے اکٹھے ہونے سے پہلے وہ روح القدس کی قدرت سے حاملہ پائی گئی۔ پس اُسکے شوہر نے جو راستباز تھا اور اُسے بدنام نہیں کرنا چاہتا تھا اُسے چپکے سے چھوڑ دینے کا ارادہ کیا۔ (متی 1: 18-19)

* اُس دور میں منگنی آج کے دور سے زیادہ مضبوط ہوا کرتی تھی۔ شرعی طور پر منگنی ایک سال تک رہا کرتی تھی۔ دلہا اور دلہن ایک دوسرے سے وعدہ کیا کرتے تھے۔ وہ شادی سے پہلے ایک دوسرے کے قریب نہیں آیا کرتے تھے۔ اور زنا کاری کے مرتکب نہیں ہوا کرتے تھے۔ (استثنا 22: 23-27)

دو گواہوں باہمی رضا مندی اور دلہا کا اعلان منگنی یہودیوں کے لازمی تھا۔ (رومیوں میں محض دلہا اور دلہن کی رضا مندی ہی کافی تھی) رومی دنیا میں اُنکو ٹھی پہنانے کا رواج تھا۔ لیکن یہ بات واضح نہیں کہ اُس وقت یہودیوں میں بھی کوئی ایسا رواج تھا۔ مریم کی عمر بارہ سے چودہ

* اعلان

چھٹے مہینے میں جبرائیل فرشتہ خدا کی طرف سے گلیل کے شہر میں جس کا نام ناصرة تھا ایک کنواری کے پاس بھیجا گیا جسکی منگنی داؤد کے گھرانے کے ایک مرد یوسف نام سے ہوئی تھی اور اُس کنواری کا نام مریم تھا اور فرشتہ نے اُس کے پاس اندر آکر کہا سلام تجھ کو جس پر فضل ہوا ہے خداوند تیرے ساتھ ہے۔ (لوقا 1: 26-27)

سلام کرنا عام بات تھی لیکن معاشرہ میں اس بات پر دھیان دیا جاتا ہے کہ کس کو سلام کیا جا رہا ہے۔ اور کون سے الفاظ استعمال کیے جا رہے ہیں۔ اُس کی عمر بارہ یا چودہ سال تھی ابھی شادی بھی نہیں ہوئی۔ مریم کا معاشرتی مقام بھی نہیں تھا۔ اس لئے یہ سلام اُس کے منصب اور عمر کے مطابق نہ تھا البتہ روایاتی طور پر یہ کہا جاتا ہے کہ خداوند تیرے ساتھ ہو۔ اس طرح ہم دیکھتے ہیں کہ مریم ایسی ہستی ہے جس کو بائبل اور خدا کی طرف سے عزت ملی۔

(پیدائش 8:6، 19:16، 19:19، خروج 13:33)

*یسوع کا نام ارامی میں یشوع اور یونانی میں ایسوس جس کا مطلب ”خدا نجات ہے“
عبرانیوں (یہودیوں) میں رواج تھا کہ بچہ کا ایسا نام رکھا جائے جس کا کوئی مطلب ہو۔ اور اگر
خدا نام رکھے تو اس کی اور اہمیت بڑھ جاتی ہے۔ پرانے عہد نامے میں بتایا گیا ہے جب مسیح
آئے گا تو خدا کے لوگ بچائے جائیں گے۔ (یرمیاہ 23:5-6)

یہودیوں میں پہلی صدی میں یہ سمجھا جاتا تھا کہ اس نجات کا مطلب ذاتی معافی ہے۔ اور وہ
اُس دن کے لئے دُعا کرتے تھے کہ خدا اُنھیں گناہوں کے نتائج سے بچائے..... دشمن کو
اُن کی پاؤں کی چوکی کے نیچے کر دے۔ بہت سے لوگوں کا یقین تھا کہ نجات اُس وقت ملے گی
جب لوگ مکمل طور پر خدا کی طرف آئیں گے۔ یسوع لوگوں کو ذاتی گناہوں سے بچانے اور
عدالت عظمیٰ سے بچانے کے لئے آیا۔ متی 1:22 – 23 میں یسعیاہ 14:7 کا حوالہ دیتا ہے
اس میں بہت مشابہت پائی جاتی ہے۔ اس متن کے حوالے سے اسور اسرائیل اور ارام کو
ویران کرنے کا اس سے پہلے کہ بیٹا بڑا ہو۔

ایسا لگتا ہے کہ جیسے وہ اپنے بیٹے کا حوالہ دے رہا ہو۔ (3:8 – 4)
لیکن یسعیاہ کے بچوں کے نام اس طرح کے اشارہ سے ماروا تھے۔ (18:8) کون عمانوئیل
”خدا ہمارے ساتھ ہے“ (14:7) اس میں زیادہ واضح اور مناسب اشارہ داؤد کا بیٹا ”
قادر مطلق خدا کہلائے گا۔

* وہ خدا تعالیٰ کا بیٹا کہلائے گا (لوقا 1:76)

سپیٹو جنٹ اکثر خدا تعالیٰ کی اصطلاح استعمال کرتا ہے۔ بلاشبہ مریم نے بھی اس اصطلاح کو سمجھنے کی غلطی نہیں کی۔ وہ اس حقیقت کو جانتی تھی کہ اُس کا بچہ خدا تعالیٰ کا بیٹا ہو گا جو یہوواہ کے برابر درجہ ہے۔ سامی خیال کے مطابق بیٹا باپ کی کاربن کاپی ہوتا ہے۔ اس طرح اس اصطلاح کا مطلب یہ ہے جو باپ میں خصوصیات ہونگی وہی بیٹے میں لازمی طور پر ہونگی۔
 ”شرارت کا فرزند“ (زبور 22:89) میں اس سے مراد شرارت کرنے والا شخص۔

اُس کی سلطنت کا خاتمہ نہ ہوگا۔

یہ وعدے مریم کو وہ یاد دلاتے ہیں جو یہوواہ نے داؤد سے کیے تھے۔
 (۲۔ سموئیل 7:13-16) داؤد اس بات کو فوراً جان گیا کہ پیسنگوئی اس کے موجودہ بیٹے سلیمان کے متعلق نہیں جو ہیکل تعمیر کرے گا بلکہ وہ بیٹا جو ہمیشہ تک سلطنت کریگا۔
 داؤد بیان کرتا ہے کہ خدا نے یہ بات اُس کے مستقبل بھید کے بارے میں کی ہے۔
 (۲۔ سموئیل 7:19)

مریم اس بات کو سمجھ گئی ہو گی کہ اُس مسیحا کے بارے میں بات کر رہا ہے جس کا بہت پہلے وعدہ کیا گیا تھا۔

*مریم کا جواب : ایک سوال

ایک قبولیت ، خدا کے بلاوے کو قبول کرنا

اور ایک زبور

مریم (وہ) اس کلام سے بہت گھبرا گئی اور سوچنے لگی کہ یہ کیسا سلام ہے فرشتہ نے مریم سے کہا ”خوف نہ کر“۔ مریم ”خدا کی طرف سے تجھ پر فضل ہوا ہے“۔ تو حاملہ ہو گی اور تیرے بیٹا ہوگا اور اُس کا نام یسوع رکھنا۔ وہ بزرگ ہوگا اور خدا تعالیٰ کا بیٹا کہلائے گا۔ اور خداوند خدا اُسکے باپ دُؤاد کا تخت اُسے دیگا اور وہ مولود مقدس خدا کا بیٹا کہلائے گا اور دیکھ تیری رشتہ دار الشبع کے بھی بڑھاپے میں بیٹا ہونے والا ہے اور اب اُسکو جو بانجھ کہلاتی تھی چھٹا مہینہ ہے کیونکہ جو قول خدا کی طرف سے ہے وہ ہرگز بے تاثیر نہ ہوگا۔ مریم نے کہا دیکھ میں خدا کی بندی ہوں میرے لئے تیرے قول کے موافق ہو۔ تب فرشتہ اُسکے پاس سے چلا گیا۔ (لوقا 1: 29-38)

لوقا 1: 36-37 میں نقطہ یہ ہے خدا نے وہی الیشبع سے کیا جو اُس نے سارہ سے کیا تھا۔ اور وہ اب بھی کر سکتا ہے پیدائش 14: 18 (کہ سارہ کے بیٹا ہوگا)۔ مریم کا اپنے آباؤ اجداد سے زیادہ ایمان تھا۔

(پیدائش 12: 18-15)

لوقا یہاں ایک سادہ لوح لڑکی کے ایمان کو دیکھتا ہے مریم کا ایمان حقیقی اور گہرا تھا۔ جبکہ بزرگ کا نہیں زکریا کا ایمان گہرا نہیں تھا اسی طرح حنہ اور عیسیٰ کے ایمان میں زیادہ فرق تھا۔ دونوں میں خدا نے فروتنی دیکھی اور ہم سب کے لئے نمونہ ٹھہریں۔ یہ حصہ نہ صرف

* (لوقا 1: 39-40) ناصرت سے یہودیہ میں سفر کرتے ہوئے تین سے پانچ دن لگ گئے۔ مریم نے حوصلہ مندی سے یہ سفر طے کیا ہوگا ہو سکتا ہے اسے کوئی قافلہ مل گیا ہوگا جس کے ساتھ وہ چلی گئی نہیں تو اُس کے والدین اُسے جانے کی اجازت ہر گز نہ دیتے۔
* ”حمدیہ گیت“

اس میں پرانے عہد نامہ کے اقتباس اور آیات تھیں اسی طرح زکریا اور شمعون کے گیتوں میں یہی سچائی پائی جاتی ہے۔

* آیات 46-55 میں غریبوں اور فروتن لوگوں کی بڑائی جبکہ مغرور اور دولت مندوں کی پستی کا ذکر کیا گیا ہے۔ مریم کا گیت سموئیل کی ماں حنہ سے بہت مشابہت رکھتا ہے۔
(ا۔ سموئیل 2: 1-10) حنہ نے بہت خوشی منائی جب خداوند نے اُس کا رحم کھول دیا (لوقا نے حنہ کی بیان کردہ فوج پر فحیح کو چھوڑ دیا ہے)

* میری جان خداوند کی بڑائی کرتی ہے (لوقا 1: 46)

میرے ساتھ خداوند کی بڑائی کرو

ہم سب مل کر اُسکے نام کی تمجید کریں (زبور 34: 3)

میری جان میرے خدا میں مسرور ہوگی۔ (یسعیاہ 10: 61)

*اور میری روح میرے منجی خدا سے خوش ہوئی۔ (لوقا 1:47)

اور اپنے نجات بخش خدا سے خوش وقت ہونگا۔ (حقوق 3:18)

کیونکہ اُس نے اپنی بندی کی پست حالی پر نظر کی اور دیکھ اب سے لیکر ہر زمانہ کے لوگ مجھ کو مبارک کہیں گے۔ (لوقا 1:48)

اور اُس نے منت مانی اور کہا اے رب الافواج! اگر تو اپنی لونڈی کو فراموش نہ کرے اور اپنی لونڈی کو فرزندِ زینہ بخشے تو میں اُسے زندگی بھر کے لئے خداوند کو نذر کر دوں گی۔ (ا۔ سموئیل 1:11)

تب لیاہ نے کہا میں خوش قسمت ہوں

عورتیں مجھے خوش قسمت کہیں گی۔ (پیدائش 13:30)

اور سب قومیں تمکو مبارک کہیں گی۔ (ملاکی 3:12)

کیونکہ اُس قادر نے میرے لئے بڑے بڑے کام کئے ہیں اور اُس کا نام پاک ہے۔

(لوقا 1:49)

تب قوموں میں یہ چرچا ہونے لگا کہ خداوند نے ان کے لئے بڑے بڑے کام کئے ہیں۔

(زبور 126:2)

اے خداوند تیری صداقت بھی بہت بلند ہے اے خداوند تیری مانند کون ہے۔

جس نے بڑے بڑے کام کئے ہیں۔ (زبور 71:19)

معبودوں میں اے خداوند تیری مانند کون ہے؟

کون ہے جو تیری مانند اپنے تقدس کے باعث جلالی اور اپنی مدح کے سبب سے رُعب والا اور صاحبِ کرامات ہے۔ (خروج 11:15)

اور اُس کا رحم اُن پر جو اُس سے ڈرتے ہیں پشت در پشت رہتا ہے۔ (لوقا 1:50)
لیکن خداوند کی شفقت اُس ڈرنے والوں پر ازل سے ابد تک اور اُسکی صداقت نسل در نسل ہے۔ (زبور 103:17)

اُس نے اپنے بازوؤں سے زور دکھایا اور جو اپنے تیس بڑا سمجھتے تھے اُن کو پرانندہ کیا۔
(لوقا 1:51)

اے خداوند تیرا دھنا ہاتھ قدرت کے سبب سے جلالی ہے
اے خداوند تیرا دھنا ہاتھ دشمن کو چکنا چور کر دیتا ہے۔ (خروج 6:15)
خداوند نے اپنا پاک بازو تمام قوموں کی آنکھوں کے سامنے ننگا کیا ہے اور زمین سراسر ہمارے
خدا کی نجات کو دیکھیگی۔ (یسعیاہ 10:52)

اُس نے اختیار والوں کو تخت سے گرا دیا اور پست حالوں کو بلند کیا۔ (لوقا 1:52)
اب میں نبوکدنضر آسمان کے بادشاہ کی ستائش اور تکریم و تعظیم کرتا ہوں کیونکہ وہ اپنے سب
کاموں میں راست اور اپنی سب راہوں میں عادل ہے
اور جو مغروری میں چلتے ہیں اُن کو ذلیل کر سکتا ہے۔ (دانی ایل 4:37)

اسی طرح وہ فروتوں کو اونچی جگہ پر بٹھاتا ہے ۔

اور ماتم کرنے والے سلامتی کی سرفرازی پاتے ہیں۔ (ایوب 11:5)

وہ اُمر پر ذلت انڈیل دیتا ہے۔

اور اُن کو بے راہ ویرانہ میں بھٹکاتا ہے ۔ (زبور 40:107)

اُس نے بھوکوں کو اچھی چیزوں سیر کر دیا

اور دولت مندوں کو خالی ہاتھ لوٹا دیا۔ (لوقا 1:53)

کیونکہ وہ ترستی جان کو سیر کرتا ہے

اور بھوکی جان کو نعمتوں سے مالا مال کرتا ہے۔ (زبور 9:107)

اس لئے خداوند فرماتا ہے کہ دیکھ میرے بندے کھائیں گے پر تم بھوکے رہو گے۔ میرے

بندے پیسے گے پر تم پیاسے رہو گے میرے بندے شادمان ہونگے پر تم شرمندہ ہو گے۔

(یسعیاہ 13:65)

اُس نے اپنے خادم اسرائیل کو سنبھال لیا ۔

تاکہ اپنی اُس رحمت کو یاد فرمائے۔ (لوقا 1:54)

پر تو اے اسرائیل میرے بندے ! اے یعقوب جسکو میں نے پسند کیا جو میرے دوست

ابراہام کی نسل سے ہے۔ (یسعیاہ 8:41)

اُس نے اسرائیل کے گھرانے کے حق میں اپنی شفقت و وفاداری یاد کی ہے۔ (زبور 3:98)

جو ابرہام اور اُس کی نسل پر ابد تک رہیگی

جیسا اُس نے ہمارے باپ دادا سے کہا تھا۔ (لوقا 1:55)

تو یعقوب سے وفاداری کرے گا اور ابرہام کو وہ شفقت دکھائے گا جسکی بابت تو نے قدیم زمانہ

میں ہمارے باپ دادا سے قسم کھائی تھی۔ (میکہ 7:20)

تب خداوند نے فرمایا کہ بے شک تیری بیوی سارہ کے تجھ سے بیٹا ہوگا اور تو اُس کا نام اضحاق

رکھنا اور میں اُس سے اور پھر اُسکی اولاد سے اپنا عہد باندھوں گا۔ (پیدائش 17:19)

فرشتہ ، یوسف اور مشکل فیصلہ

’اب یسوع مسیح کی پیدائش اس طرح ہوئی کہ جب اُس کی ماں مریم کی منگنی یوسف کے

ساتھ ہو گئی تو اُنکے اکٹھے ہونے سے پہلے وہ روح القدس سے حاملہ پائی گئی۔ اُس کے شوہر

یوسف جو راستباز تھا اور اُسے بدنام کرنا نہیں چاہتا تھا اُسے چپکے سے چھوڑ دینے کا ارادہ کیا۔

وہ ان باتوں کو سوچ ہی رہا تھا کہ خداوند کے فرشتہ نے اُسے خواب میں دکھائی دے کر کہا۔

اے یوسف ابنِ داؤد اپنی بیوی مریم کو اپنے ہاں لے آنے سے نہ ڈر کیونکہ جو کچھ اُس کے

پیٹ میں ہے۔ وہ روح القدس کی قدرت سے ہے۔ اُسکے بیٹا ہوگا اور تو اُس کا نام یسوع رکھنا

کیونکہ وہی اپنے لوگوں کو اُن کے گناہوں سے نجات دے گا۔ یہ سب کچھ اس لئے ہوا کہ جو

خداوند نے نبی کی معرفت کہا تھا وہ پورا ہو کہ دیکھو ایک کنواری حاملہ ہوگی اور بیٹا جنیگی اور

اُس کا نام عمانوئیل رکھیں گے۔

جس کا ترجمہ ہے خدا ہمارے ساتھ ہے۔ پس یوسف نے نیند سے جاگ کر ویسا ہی کیا جیسا خداوند کے فرشتہ نے اُسے حکم دیا تھا۔ اور اپنی بیوی کو اپنے ہاں لے آیا۔ اور اُسکو نہ جانا جب تک اُسکے بیٹا نہ ہوا۔ اور اُس کا نام یسوع رکھا۔‘ (متی 1: 18-25)

پرانے عہد نامے کے مطابق زناکاری کی سزا سنگسار کر کے مار دینا تھا۔ یہی اصول اُن پر بھی لاگو ہوتا ہے۔ جن کی منگنی ہو چکی ہو۔ (استثنا 22: 23-24) یوسف چاہتا تو اُس کو طلاق دے سکتا تھا اور اُس کے بدنام کر سکتا تھا۔ نئے عہد نامہ میں سوائے زناکاری طلاق کی اجازت نہیں۔ اگر منگیتر مر جائے تو عورت بیوہ کہلاتی تھی۔ لیکن اگر عورت کا کوئی بچہ ہوتا تو طلاق یافتہ یا بیوہ ہو کر دوسری شادی کرنا بہت مشکل ہوتا تھا۔ ذرا سوچیں کہ اگر اُس خاتون کے ماں باپ فوت ہو چکے ہوں تو پھر کیا ہو گا۔

یوسف طلاق نامہ لکھ کر دو گواہوں کے ساتھ اُسے آسانی سے چھوڑ سکتا تھا۔ اُس نے چپکے سے چھوڑ دینا چاہا اور بدنام نہ کرنا چاہا۔ اگر عورت کو طلاق چاہیے تو ضروری تھا کہ قاضی کے سامنے درخواست پیش کرے۔

*جب یوسف نیند سے جاگا تو اُس نے خدا کی فرمانبرداری کرتے ہوئے مریم کو فوراً گھر لے آیا اور ایک سال منگنی کا عرصہ گذرا۔ شاید یوسف اس بات کو اچھی طرح جانتا تھا کہ صورت حال میں اُسے کیا کرنا چاہیے۔ وہ اسے گھر لے آیا اور اُس کی دیکھ بھال کرنے لگا۔ اس

لوقا طیب تھا۔ (کلیسیوں 14:4) وضع حمل کی تفصیل جانتا تھا۔

اسم نویسی۔ (مردم شماری)

اُن دنوں میں ایسا ہوا کہ قیصر اوگوستس کی طرف سے یہ حکم جاری ہوا کہ ساری دنیا کے لوگوں کے نام لکھے جائیں..... اور سب لوگ نام لکھوانے کے لئے اپنے اپنے شہر کو گئے۔ پس یوسف بھی گلیل کے شہر ناصرة سے داؤد کے شہر بیت لحم کو گیا۔ جو یہودیہ میں ہے اس لئے کہ وہ داؤد کے گھرانے اور اولاد سے تھا،‘۔ (لوقا 1:26-27)

سن 6 میں بڑے پیمانے پر اسم نویسی (مردم شماری) ہونے پر ہر چودہ سال پر ہوتی رہی۔ ٹیکس جمع کرنے کے لئے تحریک معزز شمنشاہ نے چلائی اس لئے تو یسوع اور قصر میں فرق تھا۔ یعنی جو قصر کا ہے قصر کو دو اور جو خدا کا ہے خدا کو دو۔

اسم نویسی (مردم شماری) ٹیکس کی جانچ پڑتال کے لئے بہت ضروری تھی۔ اس کو لوکل بنیادوں پر کیا جاتا تھا۔ تاکہ یہ دیکھا جائے کہ قیصر کے اعلان پر عمل درآمد ہو رہا ہے یا کہ نہیں۔ مصر میں ٹیکس کی ادائیگی کے لئے گھروں کو واپس آنا پڑتا تھا۔ کہ آیا اُن کی جائیداد اور اسباب کتنے ہیں۔ یہ نہیں کے افراد کے خاندان کو گن لیا جائے۔ یوسف کی بھی جائیداد ابھی تک بیت لحم میں تھی۔ اگر مرد شماری سن 6 میں نہ ہوتی تو وہ کبھی وہاں نہ جاتا۔ یہ بھی

”اُن دنوں میں ایسا ہوا کہ قصر اوگوستس کی طرف سے یہ حکم جاری ہوا کہ (رومی سلطنت)

ساری دنیا کے لوگوں کے نام لکھے جائیں۔ (لوقا 2:1)

تاریخ دانوں کو اس مردم شماری کا کوئی سراغ نہیں ملا۔ جو سن 5 تا سن 7 ق م میں ہوئی۔

لیکن 5 فروری سن 2 ق م میں قیصر اوگوستس کے ہاتھ سے لکھی ہوئی تحریر موجود ہے ”جب

میں تیرویوں کو نسل شپ کی سینٹ میں تھا تو لوگوں نے مجھے ”ملک کا باپ“ کا لقب دیا۔“۔

(ریس گیسٹے 35 اٹیا لک ایڈ) اوگوستس قیصر کو یہ لقب 5 فروری سن 2 ق م میں ملا۔ اس

لئے شہریوں کی اسم نویسی سن 3 ق م میں ہوئی ہو گئی۔

اور سپٹس نے بیان کیا ہے کہ رومیوں نے جب اوگوستس قیصر کو ”ملک کا باپ“ کا خطاب

دیا تو اُس کا ریکارڈ رومیوں کے پاس موجود تھا۔ اور اس طرح کہا جاتا تھا کہ اسم نویسی بھی

ضرور ہوئی ہو گی۔ دوسری اقوام نے اُس کے حلف برداری بھی کی۔ اور سپٹس نے کہا ہے کہ یہ

(اسٹیکویر، 17:41-45) تاریخی لحاظ سے لوقا نے اس ریکارڈ کو درج کیا ہے۔ لیکن اس سے

بڑھ کر یہ بیان پفلاگونیا (مشرقی ترکی) میں بھی پایا گیا ہے

”3 ق م میں حلف برداری کا ذکر ہے کہ تمام اضلاع اور صوبوں کے لوگوں نے اوگوستس کی ہیکل میں اوگوستس کے الطار (مذبح) پر اُس کے ساتھ وفاداری کی قسم اٹھائی۔ اس حوالہ کو مختصر طور پر ملاتے ہوئے دیکھتے ہیں (پانچویں صدی میں) آرمینین مورخ خورین موسیٰ نے کہا کہ رومی کارندوں نے جو اسم نویسی کی اُس کے لئے یوسف اور مریم بیت لحم میں آئے۔ ہر ہیکل کے اندر اوگوستس قیصر کی مورتی رکھی گئی،“ پفلاگونیسٹن بیان اور آرمینین بیان میں بہت زیادہ مشابہت پائی گئی ہے۔ دونوں میں حلف برداری کا ذکر ہوا ہے۔ ان بیان سے منطقی نتیجہ یہ نکلتا ہے کہ حلف برداری کی رسم ہوئی (اس ذکر کو جوزفس، پفلاگونیسٹن بیان اور آرسینس نے کیا)۔ اسم نویسی کا ذکر لوقا آرسینس اور خورین موسیٰ نے کیا۔ یہ سب کچھ سن 3 ق م میں ہوا۔ (مارٹن سی کے سی 89-90)

کہانی کا آغاز رومی شہنشاہ کے فرمان سے ہوتا ہے۔ جس کے نتیجہ میں مریم اور یوسف بیت لحم میں گئے۔ اسم نویسی (مردم شماری) کہانی کو آگے بڑھانے میں بڑی مدد فراہم کرتی ہے۔

نجات دہندہ کی پیدائش

”پس یوسف بھی گلیل کے شہر ناصرت سے داؤد کے شہر بیت لحم کو گیا جو یہودیہ میں ہے۔ اس لئے کہ وہ داؤد کے گھرانے اور اولاد سے تھا تاکہ اپنی منگیت مریم کے ساتھ جو حاملہ تھی نام لکھوائے۔ جب وہ وہاں تھے تو ایسا ہوا کہ اُسکے وضع حمل کا وقت آپہنچا اور اُس کا پہلوٹھا بیٹا پیدا ہوا۔ اور اُس نے اُسکو کپڑے میں لپیٹ کر چرنی میں رکھا کیونکہ اُنکے واسطے سرانے میں جگہ نہ تھی۔“ (لوقا 4:7)

یہاں تک کہ پہلی صدی میں ملحد اور غیر اقوام اس روایت سے بخوبی واقف تھے کہ مسیح ایک گڑھا (غار) میں پیدا ہوا جو جانوروں کے باڑے کے پیچھے تھا۔ اُنہوں نے اس باڑے کی رپورٹ ہیرودیس کو دی تھی۔ چرنی سے مراد وہ جگہ جہاں جانور چارا کھاتے ہیں۔ کئی بار تو یہ زمین یا فرش پر ہی ہوتی تھی۔

روایتی طور پر سرانے ترجمہ کیا گیا ہے۔ یہ گھریا مہمان خانہ ہو سکتا ہے۔ یہاں پر بے یار و مدد گار خاندان تھے۔ بچہ کو جنم دینے کے لئے یہ جگہ مناسب تھی یہاں کوئی نہ تھا۔

چرنی عام طور پر وہ جگہ ہے جہاں پر بہت سے جانور ایک جگہ پر چارا کھاتے تھے یوں کہ لیں یہ ایک سٹال کی طرح ہوتا تھا۔ یہاں پر اس کا دوسرا مطلب استعمال ہوا ہے دی گئی معلومات عام

(1:18IKgdm)(4:27 Exod)

مثلاً سرائے سے مراد مہمان خانہ ہے (لوقا 1:22)

بہر حال یہ ایک ایسی جگہ ہے جہاں کوئی رہ سکتا ہے۔ (Sir 14:25 ef 15:13)
اگر ہم یہ سمجھیں کہ مریم اور یوسف کو کیٹلوما سے باہر نکال دیا گیا تو اس سے بات واضح ہوتی ہے کہ بیت لحم میں عوام الناس کے لئے سرائے تھا۔

(یرمیاہ 17:41) اس طرح یہ بات واضح ہو جاتی ہے کہ سرائے کا موجود ہونا ممکن ہے.....
اس طرح وضاحت اور وضاحت کردہ بیان میں ابلاغ پیدا ہوتا ہے۔ اگر جملہ کی وضاحت سے یہ بات سمجھ آئی مریم اور یوسف کو جگہ نہ ملی بلکہ بچہ کو جنم دینے کے لئے جگہ نہ تھی۔ اس طرح بات قابل فہم ہو جاتی ہے۔ اُن کے واسطے (کیٹلوما) سرائے میں جگہ نہ تھی۔ یعنی کیٹلوما میں بچہ کے لئے مناسب جگہ نہ تھی۔ اس طرح قریبی چرنی میں رکھا گیا۔ ان آیات کو پڑھتے ہوئے فلسطین کے بہت زیادہ رش والے کمرے کو ذہن میں لائیں۔ ایک کمرہ جس کے ساتھ جانوروں کا باڑا ہے۔ اور چرنی دیوار کے ساتھ ایک خالی جگہ ہے۔ ہو سکتا ہے یہ جگہ دیوار کے ساتھ فرش ہو۔ بہر حال یہ رہائشی کمروں کی طرح بچہ کو جنم دینے کے لئے مناسب جگہ نہ تھی۔ اس طرح کیٹلوما ایک ایسی جگہ تھی جو فلسطینی گھر میں ایک رہائشی کمرے کی طرح تھا۔ اس میں مریم اور یوسف کی مہمان نوازی کی گئی۔

نقطہ ہے کہ یسوع کو جانوروں کے باڑے میں جنم لینا تھا کیونکہ انسانوں کے معاشرے میں کوئی جگہ نہ تھی۔

”یسوع نے اُس سے کہا کہ لومڑیوں کے بھٹ ہوتے ہیں اور ہوا کے پرندوں کے گھونسلے مگر

ابنِ آدم کے لئے سردھرنے کی بھی جگہ نہیں۔“۔ (لوقا 9:58)

کیٹلوما، ٹھہرنے کی اُس جگہ کو مہمان خانہ کہہ سکتے ہیں۔

”اور گھر کے مالک سے کہنا کہ اُستاد تجھ سے کہتا ہے وہ مہمان خانہ کہاں ہے جس میں میں

اپنے شاگردوں کے ساتھ فسح کھاؤں۔“۔ (لوقا 11:22)

”اور جہاں وہ داخل ہو اُس گھر کے مالک سے کہنا اُستاد کہتا ہے کہ میرا مہمان خانہ جہاں

میں اپنے شاگردوں کے ساتھ فسح کھاؤں کہاں ہے۔“۔ (مرقس 14:14)

پس ان حوالوں میں کمروں کی بجائے سرائے ہیں۔

”اور اُس کے پاس آگر اُس کے زخموں پر تیل اور مے لگا کر باندھا اور اپنے جانور پر سوار کر

کے سرائے میں لے گیا اور اُس کی خبر گیری کی۔“۔ (لوقا 10:34)

اس حوالے میں اس سے مراد پرائیوٹ کمرہ کی بجائے سرائے ہے۔ کہا جاتا ہے کہ مسافروں کے

لئے سرائے گاہیں ہوتی تھیں۔ اس طرح بچہ کی پیدائش کے لئے کوئی پرائیوٹ کمرہ نہ تھا۔ اس

طرح مریم اور اُس کا بچہ اُن سہولتوں سے محروم ہو گیا۔

دوسری صدی میں دیکھا جاسکتا ہے کہ یسوع غار (گڑھا) میں پیدا ہوا۔ (پروٹو۔جیک 18 ایف جسٹن، ٹریفو، 78:4) اور یجن، کونرا سلسو 15:1۔ فلسطین نے بیت لحم میں اسی مقام پر بہت شاندار عمارت تعمیر کروائی۔

جیرام اور پاؤلنس آف نولا نے ذکر کیا ہے کہ اس غار کی بے حرمتی کی گئی جب ہروڈین یا ڈیکلیس نے جب وہاں پر ایک زیارت گاہ تعمیر کی۔ دوسری اور تیسری صدی میں یسوع کی جائے پیدائش ہونے کے ناطے سے مسیحیوں کے لئے یہ جگہ بہت متبرک تھی۔ یرمیاہ اور قانن نے سراغ لگایا کہ شروع ہی سے یہ جگہ یسوع کی جائے پیدائش تھی۔ یہ روایت این ٹی پر انحصار نہیں کرتی کیونکہ وہ غار کے بارے میں نہیں جانتے تاہم ہنجل دعویٰ کرتا ہے کہ چرنی سے الگ کہانی ہے پروٹو اور جیک کا خیال ہے کہ یہ کہانی اس لئے چھپائی گئی تاکہ ہیرودیس کو اس کا علم نہ ہو۔ لیکن کبھی کبھار یہ غار جانوروں کے لئے استعمال ہوتے تھے۔ اور اُن کے قریب گھر تعمیر کیے جاتے تھے تاکہ وہ اس کام کے لئے استعمال کیے جائیں۔ [نکچنٹ] * کرسمس کی کہانی میں عام طور پر جانوروں کا ذکر نہیں ملتا۔ یہ جانور یسعیاہ 3:1 کی بیان کردہ کرسمس کی کہانی میں موجود ہیں۔

”اے خداوند میں نے تیری شہرت سنی اور ڈر گیا۔ اے خداوند اسی زمانہ میں اپنے کام کو بحال کر۔ اسی زمانہ میں اُس کو ظاہر کر۔ قہر کے وقت رحم کو یاد فرما،“۔ (حقوق 2:3)

چرواہوں کے لئے پیغام :-

کہ اُن کا حقیقی نجات دینے والا پیدا ہوا ہے۔

اُسی علاقہ میں چرواہے تھے جو رات کو میدان میں رہ کر اپنے گلہ کی نگہبانی کر رہے تھے اور خداوند کا فرشتہ اُن کے پاس آگھڑا ہوا اور خداوند کا جلال اُنکے کے چوگرد چمکا اور وہ نہایت ڈر گئے مگر فرشتہ نے اُن سے کہا ڈرو مت کیونکہ دیکھو میں تمہیں بڑی خوشی کی بشارت دیتا ہوں جو ساری اُمت کے واسطے ہو گئی کہ آج دواؤد کے شہر میں تمہارے لئے ایک منجی پیدا ہوا ہے یعنی مسیح خداوند۔ اور اس کا تمہارے لئے یہ نشان ہے کہ تم ایک بچہ کو کپڑے میں لپیٹا اور چرنی میں پڑا ہوا پاؤ گے۔ اور یکایک اُس فرشتہ کے ساتھ آسمانی لشکر کی ایک گروہ خدا کی حمد کرتی اور یہ کہتی ظاہر ہوئی کہ۔ عالم بالا پر خدا کی تعجید ہو۔

اور زمین پر اُن آدمیوں میں جن سے وہ راضی ہے صلح۔ (لوقا 2: 8-12)

فرشتہ کا اعلان اور دوسرے فرشتے رات کو چرواہوں پر ظاہر ہوئے اور اعلان کیا کہ دواؤد کے شہر بیت لحم میں منجی (نجات دہندہ) پیدا ہوا ہے۔ ہو سکتا ہے چرواہے اُس دور میں بڑوں کی دیکھ بھال اس لئے کرتے ہونگے کہ وہ قربانی گزارنے میں استعمال ہوتے ہونگے۔

* کچھ عالموں کا خیال ہے کہ یروشلیم کے نزدیک ہونے سے امکان غالب ہے کہ لوگ بھیڑوں کے گلہ کی دیکھ بھال کرتے تھے کیونکہ یہی جانور ہیكل میں قربانی کے لئے استعمال ہوتے تھے۔ یہ بات اُن مذہبی لوگوں کے لئے چیلنج تھی جو چرواہوں کو نفرت کی نگاہ سے دیکھتے تھے۔ اور کبھی بھی قربانیوں اور دیگر مذہبی رسومات میں حصہ نہیں لیتے تھے۔

* رات کے وقت بھیڑوں کی گلہ بانی کرنا اس بات کی طرف واضح اشارہ ہے کہ یہ سردیوں کی رات نہیں تھی۔ بلکہ گرمیوں کی راتیں تھیں۔ رومن کتھیولک نے اس حقائق کے 25 دسمبر کو کرسمس منانا شروع کیا کیونکہ بت پرست لوگ اسی دن اپنا تہوار مناتے تھے۔

یسوع کی پیدائش کے حوالے ہیولی ٹس سن 165 تا سن 235 نے کہا تھا کہ یسوع کی پیدائش کو منانے کے لئے جان کرستوم (345-407) نے تاریخ قائم کی۔ اُسکے دلائل مشرقی کلیسیاؤں پر حاوی ہو گئے۔ سردیوں کے درمیان یسوع کی پیدائش کے کوئی شواہد نہیں ملتے۔

لوقا 2:8 میں مرقوم ہے، ”اُسی علاقہ میں چرواہے تھے جو رات کو میدان میں رہ کر اپنے گلہ کی نگہبانی کرتے تھے“۔

اگر اس واقعہ کی تفصیل میں جائیں تو یوں لگتا ہے یہ نومبر سے مارچ تک کا عرصہ تھا۔ جب جانوروں کو باہر رکھا جاسکتا ہے۔ لیکن مشناح (ایم سوکل) کا بیان ہے کہ بیت لحم میں بھی لوگ اپنے جانوروں کو باہر ہی رکھتے ہونگے۔ اور یسوع کی پیدائش 4-6 ق م سردیوں میں ہوئی ہوگی۔ مغربی روایات کے مطابق کرسمس 25 دسمبر اور آرمینئن کلیسیا کے مطابق 6 جنوری، یعنی دونوں تاریخیں ہو سکتی ہیں۔ بائبل اور روایات کے شواہد اس حقیقت کے متعلق حتمی تاریخ بیان نہیں کر پائے ہیں۔ یسوع مسیح کی ولادت کو سن 336 میں روم میں پرکھا گیا۔ اس کے مطابق ظہور مسیح کی تاریخ 6 جنوری تھی۔ اسی دن مجوسی یسوع کو ملنے آئے۔ [این ٹی ڈکشنری جی ڈی یسوع کی پیدائش]۔

خدا کی نجات کی منادی کو خوشخبری کے حوالے سے بیان کیا جاسکتا تھا۔
اُس کے قدم پہاڑوں پر کیا ہی خوش نما ہیں جو خوشخبری لاتا ہے اور سلامتی کی منادی کرتا
ہے اور خیریت کی خبر اور نجات کا اشتہار دیتا ہے۔ جو صیون سے کتا ہے تیرا خدا سلطنت
کرتا ہے۔ (یسعیاہ 7:52)

لیکن بت پرست اس کو شہنشاہ کی پوجا کی تقریبات میں شامل کرتے تھے۔ خاص طور پر
شہنشاہ کی پیدائش کو بت پرست عوامی طور پر مناتے تھے۔ وہ شہنشاہ کو نجات دینے والا اور
خداوند کہہ کر عقیدت کا اظہار کرتے تھے۔ لیکن یسوع کی پیدائش کم تر درجہ یعنی چرنی میں
ہوئی تھی۔ رومی شہنشاہ اور یسوع یعنی حقیقی شہنشاہ میں بہت فرق ہے۔

لوقا کے دنوں یہ بات ڈھکی چھپی تھی اگر یہ ہوتی تو شدید رد عمل ہوتا۔ یہ بالکل اسی طرح ہے
جب پہلی صدی میں یونانی لوگوں نے خوشخبری کے حوالے سے پیدا ہونے والی شخصیت
کو نجات دینے والا اور امن قائم کرنے والے ہیئت میں پیش کیا۔ یہ اُسی بازگشت میں تھی
جس سے اوگوستس کی تعظیم و توقیر کی جاتی تھی۔ مسیح جو سراسر سچائی ہے۔ گہرے معانی و
مطلب میں اوگوستس کے دور کو شاندار اور سنہری دور کہا جاتا ہے۔ کسی بھی حوالے سے مسیح
اور قیصر آپس میں سیاسی دشمن نہیں تھے جیسا کہ قدیم دنیا میں طاقت کے حوالے سے یہ
بات کے جاتی ہے۔ (لوقا 2:23 اور اعمال 7:17 واضح طور پر غلط تہمت ہے۔

* زمینی شہنشاہ کی پوجا کے دوران اس تضاد کو بیان کیا جاتا تھا۔ لیکن موجود شہنشاہ اوگو ستس کی امن کے حوالے سے دینا بھر میں تعریف کے جاتی تھی۔

* بیت لحم بہت بڑا شہر نہیں تھا۔ چرواہوں نے شاید جانوروں کے اصطبل اُس بچہ (یسوع) کو ڈھونڈتے ڈھونڈتے پا ہی لیا۔

* بچہ یسوع کو دیکھنے کے بعد چرواہے پہلے پیغام رساں تھے کہ جنہوں نے مسیح کی آمد کا اعلان کیا انہوں نے یہ کلام پھیلا دیا۔ جن لوگوں نے سنا وہ حیران ہو گئے۔

* مجوسیوں کی آمد دنیا کو جگانے والی!

جب یسوع ہیرودیس بادشاہ کے زمانہ میں یہودیہ کے بیت لحم میں پیدا ہوا تو دیکھو کئی مجوسی پورب سے یروشلم میں یہ کہتے ہوئے آئے کہ یہودیوں کا بادشاہ جو پیدا ہوا ہے وہ کہاں ہے؟۔ کیونکہ پورب میں اُس کا ستارہ دیکھ کر ہم اُسے سجدہ کرنے آئے ہیں۔ یہ سن کر ہیرودیس بادشاہ اور اُس کے ساتھ یروشلم کے سب لوگ گھبرا گئے۔ اور اُس نے قوم کے سب سردار کاہنوں اور فقیہوں کو جمع کر کے اُسے پوچھا کہ مسیح کی پیدائش کہاں ہونی چاہیے انہوں نے اُس سے کہا یہودیہ کہ شہر بیت لحم میں کیونکہ نبی کی معرفت یوں لکھا ہے کہ ”اے بیت لحم تو یہوداہ کے حاکموں میں ہرگز سب سے چھوٹا نہیں کیونکہ تجھ میں سے ایک سردار نکلے

گا

جو میری اُمت اسرائیل کی گلہ بانی کریگا۔“۔

اس پر ہیرودیس نے مجوسیوں کو چپکے سے بلا کر اُن سے تحقیق کی وہ ستارہ کس وقت دکھائی دیا تھا اور یہ کہہ کر اُنھیں بیت لحم کو بھیجا کہ جا کر بچے کی بابت ٹھیک ٹھیک دریافت کرو اور جب وہ ملے تو مجھے خبر کرو تاکہ میں بھی آکر اُسے سجدہ کروں،‘‘۔ (متی 2:1-8)

تمام عالم اس بات پر متفق نہیں کہ مجوسی یسوع کی پیدائش کے موقع پر مشرق سے آئے تھے۔ یسوع، مریم اور یوسف اُس وقت بیت لحم کے ایک گھر ہی میں تھے۔ اور یسوع کو ایک نوزائیدہ بچہ کی مانند صرف بچہ ہی کہا گیا ہے (لوقا 2:12) مجوسی کی صحیح شناخت کرنا نہ ممکن ہے۔ حالانکہ کئی ایک خیال اور نظریے بیان کیے گئے ہیں روایتی طور پر اُن کے خاص نام اور پہچان دی گئی۔ نوح کے تین پٹے سم، حام اور یافث کے حوالے سے تین نسلوں کے حوالے سے تین مجوسی بیان کیے گئے ہیں اور وہ اپنی اپنی نسل کی نمائندگی کرتے ہیں۔ امکان غالب ہے کہ وہ اپنے اپنے ملک کے اعلیٰ درجہ کے لوگ تھے۔ شاید پر تھیا جو بابل کے شمال میں واقع ہے اُنھیں خدا کی طرف سے یہودیوں کے بادشاہ کی پیدائش کی خاص روایا ملی۔ اس خاص روایا کی وجہ سے اُن کو مجوسی کا لقب دیا گیا۔ مجوسی علم النجوم کے ماہر تھے۔ اُنھوں نے جو خاص ستارہ دیکھا تھا اُس حوالہ دیا۔ یا یہ ہو سکتا ہے کہ اُن لوگوں کے یہودی مفکروں کے ساتھ تعلقات ہوں اور اُنھیں کلام مقدس کے نسخہ جات مل گئے ہوں اور وہ مشرق کی طرف ہجرت کر گئے ہوں بہت سے ماہرین الہیات بلعام کے اس خیال پر غور و خوض کرتے ہیں۔

’’یعقوب میں سے ایک ستارہ نکلے گا‘‘

اُنھوں نے جو بھی ذرائع استعمال کیے۔ بہر حال وہ یہودیوں کے نوزائیدہ بادشاہ کو سجدہ کرنے آئے تھے۔ روایت کے مطابق تین مجوسی بیت لحم میں آئے۔ لیکن بائبل میں یہ ذکر نہیں کی گئے مجوسی تھے۔

* ہیرودیس اعظم 4 ق م میں فوت ہوا اس طرح یسوع کی پیدائش سن 1 بجائے 4 ق م میں ہوئی۔ مجوسی علم النجوم کے ماہر تھے اور یونانی اور رومی دنیا میں اُن کی بہت شہرت تھی۔ دراصل مجوسی بت پرست تھے۔ کہا جاتا ہے کہ بہترین ماہر النجوم مشرق میں رہتے تھے۔ پرانا عہد نامہ میں جادوگری، افسون گری اور فالگیری کو مکروہ کہا گیا ہے۔

(استثناہ 11:18، یسعیاہ 6:2، 11:47-15)

”یا منتری یا جنات کا آشنا یا رمال یا ساحر ہو“۔ (استثنا 11:18)

”اور تو نے اپنے لوگوں یعنی یعقوب کے گھرانے کو ترک کیا اس لئے کہ وہ المشرق کی رسوم سے پُر ہیں اور فلسطینیوں کی مانند شگون لیتے اور بیگانوں کی اولاد کے ساتھ ہاتھ پر ہاتھ مارتے ہیں“۔ (یسعیاہ 6:2)

”اس لئے تجھ پر مصیبت آپڑے گی

جس کا منتر تو نہیں جانتی اور ایسی بلا تجھ پر نازل ہوگی جس کو تو دور نہ کر سکے گی۔

یکایک تباہی تجھ پر آئے گی حتی کہ تجھ کو کچھ خبر نہیں۔

اب اپنا جادو اور اپنا سارا سحر

جس کی تو نے بچپن ہی سے مشق کر رکھی ہے استعمال کر۔

شاید تو اُن سے نفع پائے شاید تو غالب آئے۔

تو اپنی مشورتوں کی کثرت تھک گئی۔

اب افلاک پیما اور مُنجم

اور وہ جو ماہ بمہما آئندہ حالات دریافت کرتے ہیں

اُنھیں اور جو کچھ تجھ پر آنے والا ہے اُس سے تجھ کو بچائیں۔

دیکھ وہ بھوسے کی مانند ہوں گے۔

اُگ اُن کو جلائے گی۔

وہ اپنے آپ کو شعلہ کی شدت سے بچا نہ سکیں گے۔

یہ اُگ نہ تاپنے کے انگارے ہو گی نہ اُس کے پاس بیٹھ سکیں گے۔

جن کے لئے تو نے محنت کی تیرے لئے ایسے ہی ہوں گے۔

جن کے ساتھ تو نے اپنی جوانی ہی سے تجارت کی اُن میں سے ہر ایک اپنی راہ لے گا۔

تجھ کو بچانے والا کوئی نہ رہے گا۔‘ (یسعیاہ 15-11:47)

مشرق میں بھولوں کی پوجا پاٹ یا بادشاہ کی عزت و تعظیم مناسب تھی۔ (لیکن بحیرہ روم کے

لوگوں یعنی مجوسی اور بت پرستوں کی طرح کثیر الا خداؤں کی پوجا نہیں کرتے تھے) بلکہ وہ

اس میں یہ حیرت کی بات نہیں کہ جب مجوسی یروشلیم میں آئے تو ہیرودیس گھبرا گیا کیونکہ وہ یہودیوں کے نوزائیدہ بادشاہ کو دیکھنے کے لئے آئے تھے۔ ہیرودیس داؤد کی نسل میں سے ہرگز نہیں تھا اور وہ تو یعقوب کی نسل سے بھی نہیں تھا۔ وہ تو عیسو کی اولاد میں سے تھا ہیرودیس نے 37 ق م سے 4 ق م تک فلسطین پر حکومت کی۔ وہ یہودیوں کا بادشاہ تھا مگر یہودی نہیں تھا اسی وجہ سے بہت سے یہودی اُس سے نفرت کرتے تھے اور اپنا حقیقی بادشاہ نہیں مانتے تھے۔

اگر سچ مچ بادشاہ پیدا ہوا تھا تو ہیرودیس کے لئے خطرہ پیدا ہو گیا تھا۔ اس لئے اُس نے فقیہوں اور قوم کے سرداروں کو بلایا اور پوچھا کہ مسیح کی پیدائش کہاں ہونی چاہیے۔
(متی ۴ باب کی ۲ آیت)

اس طرح ہیرودیس کا یہودیوں کے بادشاہ یعنی ’’مسیح‘‘ سے واسطہ پڑا جو ابھی پیدا ہوا تھا۔ یہودیوں کو مسیح کے آنے کی اُمید تھی اُن کا ایمان تھا کہ مسیح پیدا ہوگا۔

ستارہ :- مجوسیوں کا اعلان

یہودیوں کا بادشاہ جو پیدا ہوا ہے وہ کہاں ہے؟ کیونکہ پورب میں اُسکا ستارہ دیکھ کر ہم اُسے سجدہ کرنے آئے ہیں..... وہ بادشاہ کی بات سن کر روانہ ہوئے اور دیکھو جو ستارہ اُنھوں

(12-8)

*اس اقتباس سے یہ بات ظاہر ہوتی ہے کہ مجوسی ستارے کی حرکت کی راہنمائی میں چلتے تھے۔ وہ حساب کتاب کر کے یروشلیم میں پہنچے تھے۔ بیت اللحم یروشلیم کے قریب تھا۔ فاصلے کو نظر انداز کر کے وہ بیت اللحم میں پہنچے حالانکہ اُن کو مسافت کے دور کا احساس نہ تھا لیکن خدا کی راہنمائی میں چلتے رہے۔ خدا اپنے لوگوں کی راہنمائی کرتا ہے اُس نے آگ اور بادل کے ذریعے بیابان میں اسرائیلیوں کی راہنمائی کی تھی۔

”اور خداوند اُن کو راستہ دکھانے کے لئے بادل کے ستُون میں اور رات کو روشنی دینے کے لئے آگ کے ستُون میں ہو کر اُن کے آگے آگے چلا کرتا تھا تاکہ وہ دن اور رات دونوں میں چل سکے۔ وہ بادل کا ستُون دن کو اور آگ کا ستُون رات کو اُن لوگوں کے آگے سے ہٹتا نہ تھا۔“ (خروج 13:21-22)

مجوسیوں کے لئے ایک اور معجزہ ہوا جو ستارہ اُنہوں نے پورب (مشرق) میں دیکھا تھا وہ عین اُس گھر کے اوپر ٹھہر گیا وہاں اُنھیں بچہ یسوع مل گیا بیت اللحم یروشلیم کے جنوب میں 5

خدا کا یہی جلال اسرائیل کے لوگوں نے دیکھا جب وہ بیابان میں آگ کے ستون اور بادل کی رہنمائی میں چلتے تھے۔ اس ستارے کی وضاحت کے لئے تمام دیگر کاوشیں نا مناسب ہیں (مثلاً مشتری، مریخ، زحل یا دم دار ستارہ)

یروشلم سے بیت الحم کو جانے کے لئے جنوب کی راہ سے جانا پڑتا تھا۔ اور اُس کے مشرق میں اسور (شام) تھا۔ مجوسیوں کے لئے یہ بہت زیادہ فاصلہ تھا۔ وہ کسی اشارے کے بغیر یروشلم میں نہیں پہنچ سکتے تھے۔ فاصلے کے بارے میں ہیروڈیس اچھی طرح جانتا تھا۔ درحقیقت یروشلم سے گذرے بغیر وہ اُس گھر تک نہیں پہنچ سکتے تھے۔ شاید وہ جبرون کی طرف سے چلے گئے۔ پھر وہ غزہ کے ساحل سے شمال کی طرف گئے ہونگے۔ اس طرح وہ اس راستے سے وہ ناصرت پھر دمشق کی طرف گئے۔

ستارہ:- حکمرانوں پر دہشت اور خوف

ماہر علم النجوم نے پہلی صدی کی پہلی دہائی میں اس ستارے کے ظہور کے لئے مختلف توجیہات بیان کی نہیں۔ قدیم تصور ہے کہ جب دم دار ستارہ یا دوسرے ستارے ٹوٹتے ہیں تو حکمرانوں کی سلطنتیں گر جاتی ہیں۔ روم کے شہنشاہوں نے ماہر علم النجوم کو جلا وطن کر دیا جنہوں

”یہ سن کر ہیرودیس بادشاہ اور اُسکے ساتھ یروشلیم کے سب لوگ گھبرا گئے۔“ (متی 2:3)

بہت سے حکمران ستاروں کے نشانات سے موت کا شکار ہوئے۔ شہنشاہ نیرو نے بہت سے اُمرا کو قتل کروایا تاکہ دم دار ستارے کی پیشن گوئی پوری ہو۔ بجائے اس کہ یہ پیشن گوئی اُس کے قتل سے پوری ہو۔ یروشلیم ایک اہم تجارت گاہ تھی۔ مجوسی کی اس بات سے پورے شہر کو آگاہی ہوئی ہو گی۔ بہت سے لوگوں نے ہیرودیس کی حکومت کو بُرا سمجھا ہو گا۔ اور یہ افواہ سارے شہر میں پھیل گئی ہو گی۔ ہیرودیس اُس وقت کی موجودہ صورتِ حال سے واقف تھا۔ اور غیر قوم اور بت پرست مجوسیوں کی مدد کی ہو گی کہ مجوسیوں کا مشن کامیاب ہو سکے۔

ہیکل میں نذر / شمعون / خنہ کا گیت اور بیت لحم واپسی:-

”پھر جب موسیٰ کی شریعت کے موافق اُن کے پاک ہونے کے دن پورے ہو گئے تو وہ اُس کو یروشلیم میں لائے تاکہ خداوند کے آگے حاضر کریں۔ (جیسا کہ خداوند کی شریعت میں لکھا ہے ہر ایک پہلوٹا خداوند کے لئے مُقدس ٹھہرے گا)۔ اور خداوند کی شریعت کے اس قول کے موافق قربانی کریں کہ قمریوں کا جوڑا یا کبوتر کے دو بچے لاؤ۔“ (لوقا 2:22-24)

بٹے کی پیدائش کے بعد ماں کو چالیس دن تک طہارت اور پاکیزگی کے لئے انتظار کرنا پڑتا پھر
بٹے کو خداوند کے حضور حاضر کیا جاتا تھا۔ اگر وہ بڑھ کی توفیق نہ رکھتے ہوں تو وہ کبوتر یا قمریاں
نذر کرتے تھے۔

”بنی اسرائیل سے کہہ کہ اگر کوئی عورت حاملہ ہو اور اُس کے لڑکا ہو تو وہ سات دن ناپاک
رہے گی۔ جیسے حیض کے ایام میں رہتی ہے۔ اور آٹھویں دن لڑکے کا ختنہ کیا جائے۔ اس کے
بعد تینتیس دن تک وہ طہارت کے خون میں رہے اور جب تک اُس کی طہارت کے دن
پورے نہ ہوں تب تک نہ تو کسی مُقدس چیز کو چھوئے اور نہ مقدس میں داخل ہو۔ اور اگر
اُس کے لڑکی ہو تو وہ دو ہفتے ناپاک رہے گی جیسے حیض کے دن میں رہتی ہے۔ اس کے بعد
وہ چھیاسٹھ دن تک طہارت کے خون میں رہے۔ اور جب اُس کی طہارت کے دن پورے ہو
جائیں تو خواہ اُس کے بیٹا ہوا ہو یا بیٹی وہ سوختنی قربانی کے لئے ایک یکسالہ بڑھ اور خطا کی قربانی
کے لئے کبوتر کا بچہ یا ایک قمری خیمہ اجتماع کے دروازہ پر کاہن کے پاس لائے۔ اور کاہن اُسے
خداوند کے حضور گزارنے اور اُس کے لئے کفارہ دے۔ تب وہ اپنے جریانِ خون سے پاک
ٹھہرے گی۔ جس عورت کے لڑکا یا لڑکی ہو اُس کے بارے میں شرع یہ ہے۔

اور اگر اُس کو بڑھ لانے کا مقدور نہ ہو تو وہ دو قمریاں یا کبوتر کے دو بچے ایک سوختنی قربانی کے
لئے اور دوسرا خطا کی قربانی کے لئے لائے۔ یوں کاہن اُس کے لئے کفارہ دے تو وہ پاک ٹھہرے

گی۔“ (اجار 2: 12-8)

”اور اگر اُسے دو قمریاں یا کبوتر کے دو بچے لانے کا بھی مقدور نہ ہو تو اپنی خطا کے واسطے اپنے چرھاوے کے طور پر ایفہ کے دسویں حصہ کے برابر میدہ خطا کی قربانی کے لئے لائے۔ اُس پر نہ تو تیل ڈالے نہ بُبان رکھے کیونکہ یہ خطا کی قربانی ہے۔“۔ (اجبار 11:5)

بیت لحم سے یروشلیم سے 6 میل پر تھا۔

انسانوں اور جانوروں کے پہلو ٹھوں کو لایا جاتا تاکہ خداوند کے آگے حاضر کیے جائیں۔

(”جیسا کہ خداوند کی شریعت میں لکھا ہے ہر ایک پہلوٹا خداوند کے لئے مُقدس ٹھہرے گا۔“۔) (لوقا 2:23)

”تو تو پہلو ٹھی کے بچوں کو اور جانوروں کے پہلو ٹھوں کو خداوند کے لئے الگ کر دینا۔ سب نر بچے خداوند کے ہوں گے۔ اور گدھے کے پہلے بچے کے فدیہ میں برہ دینا اور اگر تو اُس کا فدیہ نہ دے تو اُس کی گردن توڑ ڈالنا اور تیرے بیٹوں میں جتنے پہلو ٹھے ہوں اُن سب کا فدیہ تجھ کو دینا ہو گا۔“۔ (خروج 13:12-13)

جانوروں کی قربانی دی جاتی تھی اور انسانوں کو اپنی زندگیاں خداوند کے حضور نذر کرنی پڑتی تھیں۔ لاوی اسرائیل کے پہلو ٹھوں کی نمائندگی کرتے ہیں۔

دیکھیں (گنتی 3:11-13) (گنتی 8:17-18)

”اور خداوند نے موسیٰ سے کہا کہ۔ دیکھ میں نے بنی اسرائیل میں سے لاویوں کو اُن سبھوں کے بدلے لے لیا ہے جو اسرائیلیوں میں پہلو ٹھی کے بچے ہیں۔ سو لاوی میرے

(13-11:3)

”اس لئے کہ بنی اسرائیل کے سب پہلوٹھے کیا انسان کیا حیوان میرے ہیں۔ میں نے جس دن ملکِ مصر کے پہلوٹھوں کو مارا اُسی دن اُن کو اپنے لئے مُقدس کیا۔ اور بنی اسرائیل کے سب پہلوٹھوں کے بدلے میں نے لاویوں کو لے لیا ہے“۔ (گنتی 8:17-18)

*انجیل کی پہلے دو ابواب میں لوقا نے تین شکر گزاری کے گیت بیان کیے ہیں۔

(لوقا 1:55-58، 68-79، 2:29-32)

(لوقا 1:45-46-----)

(68) ”خداوند اسرائیل کے خدا کی حمد ہو

کیونکہ اُس نے اپنی اُمت پر توجہ کر کے اُسے چھٹکارا دیا۔

(69) اور اپنے خادم داؤد کے گھرانے میں ہمارے لئے نجات کا سینگ نکالا۔

(70) (جیسا اُس نے اپنے پاک نبیوں کی زبانی کہا تھا جو کہ دنیا کے شروع ہوتے آئے ہیں)۔

(71) یعنی ہم کو ہمارے دشمنوں سے

اور سب کینہ رکھنے والوں کے ہاتھ سے نجات بخشی۔

(72) تاکہ ہمارے باپ دادا پر رحم کرے

اور اپنے عہد کو یاد فرمائے۔

(73) یعنی اُس قسم کو جو اُس نے ہمارے باپ ابرہام سے کھائی تھی۔

(74) کہ وہ ہمیں یہ عنایت کرے گا کہ اپنے دشمنوں کے ہاتھ سے چھوٹ کر۔

(75) اُس کے حضور پاکیزگی اور راست بازی سے عمر بھر بے خوف اُس کی عبادت کریں۔

(76) اور اے بیٹے تو خدا کا تعالیٰ کا نبی کہلائے گا

کیونکہ تو خداوند کی راہیں تیار کرنے کو اُس کے آگے آگے چلے گا۔

(77) تاکہ اُس کی اُمت کو نجات کا علم بخشے

جو اُن کو گناہوں کی معافی سے حاصل ہو۔

(78) یہ ہمارے خدا کی عین رحمت سے ہوگا

جس کے سبب سے عالم بالا کا آفتاب ہم پر طلوع کرے گا۔

(79) تاکہ اُن کو جو اندھیرے اور موت کے سایہ میں بیٹھے ہیں روشنی بخشے

اور ہمارے قدموں کو سلامتی کی راہ پر ڈالے۔‘‘۔ (لوقا 1: 68-79)

(29) ’’اے مالک اب تو اپنے خادم کو اپنے قول کے موافق سلامتی سے رخصت کرتا ہے۔

(30) کیونکہ میری آنکھوں نے تیری نجات دیکھ لی ہے۔

(31) جو تو نے سب اُمتوں کے روبرو تیار کی ہے۔

(32) تاکہ غیر قوموں کو روشنی دینے والا نور اور تیری اُمت اسرائیل کا جلال بنے۔

ان گیتوں میں یسوع اور یوحنا کی پیدائش کے حوالے سے اسرائیل اور دنیا کی نجات کو بیان کیا گیا ہے۔ بزرگ شمعون جانتا تھا کہ مسیح نہ صرف اسرائیل بلکہ سب اُمتوں اور غیر قوموں کے لئے ہے۔ غیر قوموں کے لئے نجات کو لوقا نے کئی بار اس انجیل میں بیان کیا ہے۔

* شمعون نے مریم پر ظاہر کیا کہ اس کے بیٹے کی مخالفت کی جائے گی بلکہ یہ کہ خود اُس (مریم) کو دُکھ سے گزرنا ہوگا یعنی کہ اُس (مریم) کی جان بھی تلوار سے چھد جائیگی۔ تاکہ بہت سے لوگوں کے دلوں کے خیال کھل جائیں۔ اُس کے بیٹے کی وجہ سے اسرائیل کے گرے ہوئے لوگوں کو اُٹھالے گا۔ یسوع نے اپنی زندگی میں صرف بادشاہی کا ہی راستہ دکھایا لوگ بھی یہی تلاش کر رہے تھے۔ اس طرح وہ اُس کے پیچھے ہو لیے۔ جنہوں نے اُسے قبول کیا نجات حاصل کی اور گناہ کی دلدل سے اُٹھائے گئے۔ اسی وجہ سے مریم کے بیٹے سے نجات کی اُمید تھی۔ شاید شمعون کے الفاظ یسعیاہ کے اعلانِ نجات کی بازگشت تھے۔

(14) ”اور وہ ایک مقدس ہوگا لیکن اسرائیل کے دونوں گھرانوں کے لئے صدمہ اور ٹھوکر کا پتھر اور یروشلیم کے باشندوں کے لئے پھندا اور دام ہوگا۔

(15) اُن میں سے بہترے اُس سے ٹھوکر کھائیں گے اور گریں گے اور پاش پاش ہوں گے اور دام میں پھنسیں گے اور پکڑے جائیں گے۔“ (یسعیاہ 8: 14-15)

اور یہ اُسکے مردوں میں سے زندہ ہونے کی قبل از وقت تشہیر تھی۔

”تلوار“ مریم کے لئے یسوع کے دُکھ اور اذیت کا نشان تھا یعنی

”بلکہ تیری جان بھی تلوار سے چھد جائے گی۔“

”یہ ایک ماں کے پیٹے کے لئے دکھ سہنے کی علامت ہے۔“

(دیکھئے قضاۃ 28:5 لوقا 35:2)

”سیسرا کی ماں کھڑکی سے جھانکی اور چلائی۔

اُس نے جھلملی کی اوٹ سے پکارا

کہ اُس کے رتھ کے آنے میں اتنی دیر کیوں لگی؟

اُس کے رتھوں کے پہنچنے کیوں اٹک گئے؟“۔ (قضاۃ 28:5)

”بلکہ خود تیری جان بھی تلوار سے چھد جائیگی تاکہ بہت سے لوگوں کے دلوں کے خیال کھل

جائیں۔“۔ (لوقا 35:2)

پرانے عہد نامہ میں نبیہ کو بھی شامل کیا گیا ہے البتہ مرد نبیوں کی نسبت کا ذکر کم کیا گیا

ہے۔ ”خنہ“ نام (طوبت 9:1) عبرانی میں اُسے خنہ کہتے ہیں۔ (ا۔ سموئیل 2:1)

”جب وہ جوان ہوا۔ تو اُس نے اپنے قبیلہ میں سے ایک عورت کو بیاہ لیا جس کا نام خنہ تھا

۔

تو اُس سے اُس کا ایک بیٹا پیدا ہوا جس کا نام اُس نے اپنے ہی نام پر رکھا۔“۔ (طوبت 9:1)

”اُس کے دو بیویاں تھیں۔ ایک کا نام خنہ تھا اور دوسری کا نام قنّہ اور قنّہ کے اولاد ہوئی

پر خنہ بے اولاد تھی۔“۔ (ا۔ سموئیل 2:1)

نبیوں اور بعد میں محققین بتاتے ہیں کہ خدا اپنے لوگوں کو نجات دینے اور انصاف کرنے کے لئے آیا۔ یہاں پر جو نجات کا لفظ استعمال ہوا ہے اس کا موازنہ اس نئے واقعہ سے کیا جاتا ہے۔ جب خدا نے اپنے لوگوں کو مصر سے بچایا اور نکالا۔ اور وعدہ کیا کہ مستقبل میں نئے خروج کے وقت نجات دے گا۔ لیکن یہاں پر یہ پیشن گوئی اسرائیل کو بحال کرنے کے متعلق ہے جو معافی کے ذریعے ہو گی۔

یہودی یہ اُمید لگائے بیٹھے تھے کہ مسیح کی بادشاہی اس دنیا میں ہو گی۔ لیکن نئے عہد کے دور میں ماورائی خصوصیات بیان کی گئیں یعنی کہ خدا کی بادشاہی ہمیشہ کے لئے زمین پر قائم ہو گی۔

*مصر کو بھاگنا اور ہیرودیس کا وحشیانہ ردِ عمل:-

*اور ہیرودیس کے پاس پھر نہ جانے کی ہدایت خواب میں پاکر دوسری راہ سے اپنے ملک کو روانہ ہوئے۔ جب وہ روانہ ہو گئے تو دیکھو خداوند کے فرشتہ نے یوسف کو خواب میں دکھائی دے کر کہا اُٹھ۔ بچے اور اُس کی ماں کو ساتھ لے کر مصر کو بھاگ جا اور جب تک کہ میں تجھ سے نہ کہوں وہیں رہنا کیونکہ ہیرودیس اس بچے کو تلاش کرنے کو ہے تاکہ اسے ہلاک کرے۔ پس وہ اُٹھا اور رات کے وقت بچے اور اُسکی ماں کو ساتھ لے کر مصر کو روانہ ہو گیا۔ اور ہیرودیس کے مرنے تک وہیں رہا تاکہ جو نبی کی معرفت کہا تھا وہ پورا ہو کہ مصر میں سے میں نے اپنے پٹے کو بلایا۔ جب ہیرودیس نے دیکھا کہ مجوسیوں نے میرے ساتھ ہنسی کی

(16-13:2)

”جب ہیرودیس نے دیکھا کہ مجوسیوں نے میرے ساتھ ہنسی کی تو نہایت غصے ہوا اور آدمی بھیج کر بیت لحم اور اُس کی سب سرحدوں کے اندر کے اُن سب لڑکوں کو قتل کروایا جو دو دو برس کے یا اس سے چھوٹے تھے۔ اُس وقت کے حساب سے جو اُس نے مجوسیوں سے تحقیق کی تھی۔“ (متی 2:16)

کیونکہ مجوسیوں کے لئے ایک ہی قدرتی راستہ تھا کہ واپس جائیں۔
”اور ہیرودیس کے پاس پھر نہ جانے کی ہدایت خواب میں پاکر دوسری راہ سے اپنے ملک کو روانہ ہوئے۔“ (متی 2:12)

ہیرودیس جان گیا کہ مجوسی جان بوجھ کر واپس چلے گئے۔ جس قتل و غارت کا یہاں ذکر کیا گیا ہے وہ اس کو جان گیا تھا۔ کہ ایک ننھا بچہ مقابلہ کرنے والا، سردار کاہن، یہ ایک ایسا واقعہ تھا۔ جو اُسکو ٹخنوں تک پانی والے حوض میں ڈبو رہا تھا۔ وہ اپنی پیاری بیوی پر بھڑک اٹھا اور گلا گھونٹ کو اُس کو مار دیا۔ اُس کو دھوکا ہوا اُس نے اپنے ہی دو بیٹوں کو اپنے بستر مرگ پر قتل کر دیا۔ ہیرودیس نے اس گناہ کا اعتراف بھی کیا۔ اگرچہ یہ شہنشاہ کے متعلق گھڑی جھوٹی کہانی تھی۔ اور کہا جاتا تھا کہ ہیرودیس کا بیٹا ہونے سے سُوڑ ہونا بہتر ہے۔ جو زفس کا بیان

ہیروڈیس نے بہت سے جرائم کیے مگر وہ منظرِ عام پر نہیں آئے اُس نے اپنے بہت سے بچوں کو قتل کیا اور اپنی بیویوں کو مار ڈالا محض اس لئے کہ وہ اس کے خلاف سازش کے منصوبے بنا رہے تھے۔ شہنشاہ اوگوستس کو بتایا گیا کہ ہیروڈیس کے بیٹے سے سؤرنی بہتر ہے۔ انگلش میں بیٹے کو Son اور سؤرنی کو Sow کہتے ہیں۔ انگلش میں صرف ایک حرف کا فرق ہے اسی طرح یونانی میں Huos سؤرنی اور Huios کا فرق ہے۔

[نوٹ] ہیروڈیس اعظم 4 ق م میں مرا اور ہیروڈیس انتپاس اگرپا اول (انتپاس کا بھیتجا)۔ جو سن 37-44 میں فلسطین کا حکمران بنا اور یعقوب کو قتل کیا ہیروڈیس اگرپا اول کے بیٹے اگرپا دوم شمالی علاقے کا حکمران بنا جس نے پولس پر مقدمہ کیا۔ (اعمال 25 باب) ناصرت کی طرف واپسی:-

جب ہیروڈیس مر گیا تو دیکھو خداوند کے فرشتہ نے مصر میں یوسف کو خواب میں دکھائی دے کر کہا کہ۔ اُٹھ اس بچے اور اسکی ماں کو لیکر اسرائیل کے ملک میں چلا جا کیونکہ جو بچے کی جان کے خواہاں تھے وہ مر گئے۔ پس وہ اُٹھا اور بچے اور اُسکی ماں کو ساتھ لیکر اسرائیل کے ملک میں آگیا۔ مگر جب سنا کہ ارخلاؤس اپنے باپ ہیروڈیس کی جگہ یہودیہ میں بادشاہی کرتا ہے۔ تو وہاں جانے سے ڈرا اور خواب میں ہدایت پا کر گلیل کے علاقہ کو روانہ ہو گیا اور

جب ہیرودیس مر گیا.....یوسف کو خداوند کے فرشتہ نے دوبارہ خواب میں
ہدایت دی یہ چار میں سے تیسری مرتبہ فرشتہ خواب میں دکھائی دیا۔

(متی 20:1، 13:2، 19، 22)

”وہ ان باتوں کو سوچ ہی رہا تھا کہ خداوند کے فرشتہ نے اُسے خواب میں دکھائی دے کر کہا
اے یوسف ابن داؤد اپنی بیوی مریم کو اپنے ہاں لے آنے سے نہ ڈر کیونکہ جو اُس کے پیٹ
میں ہے وہ روح القدس کی قدرت سے ہے۔“ (متی 20:1)

”جب وہ روانہ ہو گئے تو دیکھو خداوند کے فرشتہ نے یوسف کو خواب میں دکھائی دے کر کہا
اُٹھ۔ بچے اور اُس کی ماں کو ساتھ لے کر مصر کو بھاگ جا اور جب تک کہ میں تجھ سے نہ
کہوں وہیں رہنا کیونکہ ہیرودیس اس بچے کو تلاش کرنے کو ہے تاکہ اسے ہلاک
کرے۔“ (متی 13:2)

”جب ہیرودیس مر گیا تو دیکھو خداوند کے فرشتہ نے مصر میں یوسف کو خواب میں دکھائی
دے کر کہا کہ۔“ (19 آیت)

”مگر جب سنا کہ ارخلاؤس اپنے باپ ہیرودیس کی جگہ یہودیہ میں بادشاہی کرتا ہے۔ تو وہاں
جانے سے ڈرا اور خواب میں ہدایت پا کر گلیل کے علاقہ کو روانہ ہو گیا۔“ (22 آیت)

اس خواب میں بتایا گیا ہے کہ ہیرودیس مر گیا ہے لہذا وہ واپس آجائے۔ (آیت 20)
”اُٹھ اس بچے اور اسکی ماں کو لیکر اسرائیل کے ملک میں چلا جا کیونکہ جو بچے کی جان کے
خواہاں تھے وہ مر گئے“۔ (متی 2:20)

یوسف نے فرمانبرداری سے خداوند کی ہدایت کی پیروی کی اور اسرائیل کی سرزمین پر (شاید
بیت لحم) پر واپس آنے کا منصوبہ بنایا۔

تاہم اُس وقت ہیرودیس کا بیٹا ارخلاؤس یہودیہ، سامریہ اور عداہیہ پر حکمران تھا۔ ارخلاؤس ظلم
و ستم، ظلم و جبر اور غیر مستحکم حکمران مشہور ہوا۔ شاید اُسے خاندان کے اندر شادی کرنے پر
قتل کر دیا گیا۔ اُس نے سن 4 ق م سے سن 6 ق م تک حکومت کی۔

یوسف خداوند سے آگاہی پا کر (دوبارہ خواب ہی میں) بیت لحم کی بجائے وہ گلیل کے ضلع کے
ایک گاؤں ناصرت میں گیا۔ یہاں پر ہیرودیس کا بیٹا انتپاس حکمران تھا۔

(متی 1:14، لوقا 7:23-12)

”اُس وقت چوتھائی ملک کے حاکم ہیرودیس نے یسوع کی شہرت سنی“۔ (متی 1:14)
”اور یہ معلوم کر کے ہیرودیس کی عملداری کا ہے اُسے ہیرودیس کے پاس بھیجا کیونکہ وہ بھی
اُن دنوں یروشلیم میں تھا۔ ہیرودیس یسوع کو دیکھ کر بہت خوش ہوا کیونکہ وہ مدت سے
اُسے دیکھنے کا مشتاق تھا۔ اس لئے کہ اُس نے اُس کا حال سنا تھا اور اُس کا کوئی معجزہ دیکھنے کا
امید وار تھا۔ اور وہ اُس سے بہتری باتیں پوچھتا رہا مگر اُس نے اُسے کچھ جواب نہ دیا۔ اور

کیونکہ پہلے اُن میں دشمنی تھی،۔ (لوقا 7:23-12)

* غور و خوض: مختلف قسم کے جوابات

* متی اپنے قارئین کو بتاتا ہے کہ مسیح کی پیدائش پر یہودی مذہبی راہنما جانتے تھے لیکن سچائی کو بیان کرنے میں ناکام ہوئے۔ جبکہ غیر قوموں اور بت پرست لوگوں نے یہودیوں کے ”مسیحا“ کو منظرِ عام پر لانے کوشش کی۔ حالانکہ ہم اُن سے توقع نہیں کر سکتے تھے۔

یسوع مسیح کے متعلق کہانی کے دو اہم پہلو یوحنا سے مختلف ہیں۔ پہلی بات جو تاریخی حقائق کو بیان کرتی ہے کہ مریم اور یوسف اسم نویسی کے لئے بیت لحم میں آئے۔ یہ بات یسوع کی پیدائش کو دنیا بھر میں مستحکم ثبوت فراہم کرتی ہے۔ دوسری بات کہ یسوع کی پیدائش ادنیٰ اور کم درجہ کی جگہ اور صورت میں ہوئی۔ یعنی کے یسوع کا چرنی میں پیدا ہونا اور چرواہوں پر یسوع کی پیدائش کی خوشخبری کا ظاہر ہونا۔ مسیح کی حلیمی اور فروتنی کی غمازی کرتی ہے۔

یہ دونوں حقائق یعنی دنیا کا یسوع کو رد کرنا اور خدا کا عام غریب، حاجت مند لوگوں کو قبول کرنا جنہوں نے مسیح کی پیدائش اور اُس کی نجات کو دنیا پر ظاہر کیا۔ اسی طرح کہانی کا نتیجہ ظاہر ہوتا ہے۔ اور پوری بائبل میں اہم فیصلہ کا نشان بنا رہتا ہے۔

گو کہ وہ شاہانہ ہستی کا مالک ہے۔ یسوع کی پیدائش خود مختار، سکالر اور مذہبی رہنماؤں لے لئے بھی ڈرامہ بنی رہی ہے۔

”ابتدا میں کلام تھا اور کلام خدا کے ساتھ تھا سب چیزیں اُس کے وسیلہ سے پیدا ہوئیں اور کچھ بھی اُس کے بغیر پیدا نہیں ہوا اُس میں زندگی تھی اور وہ زندگی آدمیوں کا نور تھی اور نور تاریکی میں چمکتا ہے اور تاریکی نے اُسے قبول نہ کیا۔ وہ دنیا میں تھا اور دنیا اُس کے وسیلہ سے پیدا ہوئی اور دنیا نے اُسے نہ پہچانا۔ وہ اپنے گھر آیا اور اُس کے اہول نے اُسے قبول نہ کیا لیکن جتنوں نے اُسے قبول کیا اُس نے انہیں خدا کے فرزند بننے کا حق بخشا۔ یعنی اُنہیں جو اُس کے نام پر ایمان لاتے ہیں۔ وہ نہ خون سے نہ جسم کی خواہش سے نہ انسان کے ارادہ سے بلکہ خدا سے پیدا ہوئے۔ اور کلام مجسم ہوا اور فضل اور سچائی سے معمور ہر کہ ہمارے درمیان رہا۔ اور ہم نے اُس کا ایسا جلال دیکھا جیسا باپ کے اکلوتے کا جلال“۔ (یوحنا 1:1-14)

”فلپس نے اُس سے کہا اے خداوند باپ کو ہمیں دکھا۔ یہی ہمارے لئے کافی ہے۔ یسوع نے فلپس سے کہا کہ اے فلپس میں اتنی مدت سے تمہارے ساتھ ہوں کیا تو مجھے نہیں جانتا؟ جس نے مجھے دیکھا اُس نے باپ کو دیکھا تو کیونکر کہتا ہے کہ باپ کو ہمیں دکھا؟“۔

(یوحنا 8:14-9)

[حوالہ جات]

1۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد

نامہ الیکٹرونکڈ (متی 2:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”ابراہام سے اخلاق پیدا ہوا اور اخلاق سے یعقوب پیدا ہوا اور یعقوب سے یہوداہ اور اُس

کے بھائی پیدا ہوئے“۔ (متی 2:1)

2۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد

نامہ الیکٹرونکڈ (متی 2:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”ابراہام سے اخلاق پیدا ہوا اور اخلاق سے یعقوب پیدا ہوا اور یعقوب سے یہوداہ اور اُس

کے بھائی پیدا ہوئے“۔ (متی 2:1)

3۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد

نامہ الیکٹرونکڈ (متی 17:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”دس سب پشتیں ابراہام سے داؤد تک چودہ پشتیں ہوئیں اور داؤد سے لے کر گرفتار ہو کر

بابل میں جانے تک چودہ پشتیں اور بابل جانے سے لے کر مسیح تک چودہ پشتیں ہوئیں“۔

(متی 17:1)

4۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیولوجیکل سمنری سن 1983-1985 علم بائیل

کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔

5۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد
نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اُن دنوں میں ایسا ہوا کہ قیصر اوگستس کی طرف سے یہ حکم جاری ہوا کہ ساری دنیا کے
لوگوں کے نام لکھیں جائیں“۔ (لوقا 2:1)

6۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سیمینری سن 1983-1985 علم بائیل
کی تفصیر کلام پاک کے رازوا انکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

7۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد
نامہ (الیکٹرونکڈ) (متی 23:2) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور ناصراً نام ایک شہر میں جا بسا تاکہ جو نبیوں کی معرفت کہا گیا تھا وہ پورا ہو کہ وہ
ناصری کہلائے گا“۔ (متی 23:2)

8۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد
نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اُن دنوں میں ایسا ہوا کہ قیصر اوگستس کی طرف سے یہ حکم جاری ہوا کہ ساری دنیا کے
لوگوں کے نام لکھیں جائیں“۔ (لوقا 2:1)

9۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد
نامہ (الیکٹرونکڈ) (متی 2:5) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اُنہوں نے اُس سے کہا یہودیہ کے بیت لحم میں کیونکہ نبی کی معرفت یوں لکھا ہے کہ“۔ (متی 2:5)

10۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (متی 18:1) ڈاؤن گرو: انرورسٹی

”اب یسوع مسیح کی پیدائش اس طرح ہوئی کہ جب اُسکی ماں مریم کی منگنی یوسف کے ساتھ ہو گئی تو اُنکے اکٹھے ہونے سے پہلے وہ روح القدس کی قدرت سے حاملہ پائی گئی“۔ (متی 18:1)

11۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 28:1) ڈاؤن گرو: انرورسٹی

”اور فرشتہ نے اندر آکر کہا تجھ کو سلام جس پر فضل ہوا ہے! خداوند تیرے ساتھ ہے“۔ (لوقا 28:1)

12۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 30:1) ڈاؤن گرو: انرورسٹی

”فرشتہ نے اُس کہا اے مریم خوف نہ کر کیونکہ خداوند کی طرف سے تجھ پر فضل ہوا ہے“۔ (لوقا 30:1)

13۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا

عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (متی 21:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور لوگ زکریاہ کی راہ دیکھتے اور تعجب کرتے تھے کہ اُسے مقدس میں کیوں دیر

لگی“۔ (متی 21:1)

14۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیولوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم

بائیل کی تفصیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

15۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد

نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 36:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور دیکھ تیری رشتہ دار الیشیع کے بھی بڑھاپے میں بیٹا ہونے والا ہے اور خدا تعالیٰ کی

قدرت تجھ پر سایہ ڈالے گی اور اس سبب سے وہ مولودِ مقدس خدا کا

بیٹا کھلائے گا“۔ (لوقا 36:1)

16۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیولوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم

بائیل کی تفصیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

17۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا

عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 36:1) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور دیکھ تیری رشتہ دار ایشیع کے بھی بڑھاپے میں بیٹا ہونے والا ہے اور خدا تعالیٰ کی قدرت تجھ پر سایہ ڈالے گی اور اس سبب سے وہ مولودِ مُقَدَّس خدا کا بیٹا کھلائے گا“۔ (لوقا 1:36)

18۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 1:39) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اُن ہی دنوں مریم اُٹھی اور جلدی سے پہاڑی ملک میں یہودیہ کے ایک شہر کو گئی“۔ (لوقا 1:39)

19۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل کی تفصیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

20۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 1:46) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”پھر مریم نے کہا کہ میری جان خداوند کی بڑائی کرتی ہے“۔ (لوقا 1:46)

21۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (متی 1:19) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”فرشتہ نے جواب میں اُس سے کہا میں جبرائیل ہوں جو خدا کے حضور کھڑا رہتا ہوں اور اس لئے بھیجا گیا ہوں کہ تجھ سے کلام کروں اور تجھے ان باتوں کی خوشخبری دوں۔“ (متی 1:19)

22۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

23۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفسیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:5) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”یہودیہ کے بادشاہ ہیرودیس کے زمانہ میں ایباہ کے فریق میں سے زکریاہ نام ایک کاہن تھا اور اُس کی بیوی ہارون کی اولاد میں سے تھا اور اُس کا نام الیشع تھا۔“ (لوقا 2:5)

24۔ مارشل آئی ایچ (1978) لوقا کی انجیل؟ یونانی متن کی تفسیر۔ انکلوڈ انڈیکسز۔ نئی مین الاقوامی یونانی عہد نامہ کی تفسیر (صفحہ 97)

ایکسٹر [انگلش: پیٹر نوٹر پریس]

25۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفسیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:6) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”جب وہ وہاں تھے تو ایسا ہوا کہ اُس کے وضع حمل کا وقت آ پہنچا۔“ (لوقا 2:6)

26۔ مارشل آئی ایچ (1978) لوقا کی انجیل؟ یونانی متن کی تفسیر۔ انکلوڈ انڈیکسز۔ نئی بین

الاقوامی یونانی عہد نامہ کی تفسیر (صفحہ 106)

ایکسٹر [انگلش: پیٹر نوٹر پریس]

27۔ واورڈ جے ایف ذوک آر بی لسنڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم

بائیل کی تفسیر کلام پاک کے رازوا انکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

28۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفسیر: نیا

عہد نامہ (ایلیکٹرونکڈ) (لوقا 2:8) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اُسی علاقہ میں چرواہے تھے جو رات کو میدان میں رہ کر اپنے گلہ کی نگہبانی کر رہے

تھے۔“ (لوقا 2:8)

29۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفسیر: نیا

عہد نامہ (ایلیکٹرونکڈ) (لوقا 2:10) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”مگر فرشتہ نے اُن سے کہا ڈرو مت کیونکہ دیکھو میں تمہیں بڑی خوشی کی بشارت دیتا ہوں

جو ساری اُمت کے واسطے ہو گی۔“ (لوقا 2:10)

30۔ ایوانس، سی (2002) والیم 35 اے: بائیل کی لفظی تفسیر:

(لوقا 1:1)۔۔۔ (لوقا 2:9): بائیل کی لفظی تفسیر۔ (صفحہ 112) ڈیلاس: کلام مجسم ہوا۔

”چونکہ بہتوں نے اُس پر کمر باندھی ہے کہ جو باتیں ہمارے درمیاں واقع ہوئیں اُن کو

ترتیب وار بیان کریں۔“۔ (لوقا 1:1)

”اور اُنہیں خدا کی بادشاہی کی منادی کرنے اور بیماروں کو اچھا کرنے کو بھیجا۔“۔ (لوقا 9:2)

31۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا

عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 13:2) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور یکایک اُس فرشتہ کے ساتھ آسمانی لشکر کی ایک گروہ خدا کی حمد کرتی اور یہ کہتی ظاہر

ہوئی کہ۔“۔ (لوقا 13:2)

32۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا

عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 15:2) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”جب فرشتے اُن کے پاس سے آسمان پر چلے گئے تو ایسا ہوا کہ چرواہوں نے آپس میں کہا

کہ آؤ بیت لحم تک چلیں اور یہ بات جو ہوئی ہے اور جس کی خداوند نے ہم کو خبر دی ہے

دیکھیں۔“۔ (لوقا 15:2)

33۔ واؤرڈ بے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم

بائیل کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

34۔ واؤرڈ بے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم

بائیل کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

35 - کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا

عہد نامہ (ایلیکٹرونکڈ) (لوقا 1:2) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اُن دنوں میں ایسا ہوا کہ قیصر اوگوستس کی طرف سے یہ حکم جاری ہوا کہ ساری دنیا کے

لوگوں کے نام لکھے جائیں“۔ (لوقا 1:2)

36 - کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا

عہد نامہ (ایلیکٹرونکڈ) (لوقا 11:2) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”کہ آج داؤد کے شہر میں تمہارے لیے ایک منجی پیدا ہوا ہے

یعنی مسیح خداوند“۔ (لوقا 11:2)

37 - واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم

بائیل کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

38 - کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا

عہد نامہ (ایلیکٹرونکڈ) (لوقا 9:2) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور خداوند کا فرشتہ اُن کے پاس آکھڑا ہوا اور خداوند کا جلال اُن کے چوگرد چمکا اور وہ

نہایت ڈر گئے“۔ (لوقا 9:2)

39 - واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم

بائیل کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

40۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:12) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور اس کا تمہارے لئے یہ نشان ہو گا کہ تم ایک بچہ کو کپڑے میں لپیٹا اور چرنی میں پڑا ہوا پاؤ گے“۔ (لوقا 2:12)

41۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:2) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”یہ پہلی اسم نویسی سوریہ کے حاکم کورنیس کے عہد میں ہوئی“۔ (لوقا 2:2)

42۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیولوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل کی تفصیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

43۔ واؤرڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیولوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم بائیل کی تفصیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

44۔ کینز سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:33) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”اور اُس کا باپ اور اُس کی ماں ان باتوں پر جو اُس کے حق میں کہی جاتی تھیں تعجب کرتے تھے“۔ (لوقا 2:33)

45۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا
عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 1:68) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”خداوند اسرائیل کے خدا کی حمد ہو کیونکہ اُس نے اپنی اُمت پر توجہ کر کے اُسے چھٹکارا
دیا“۔ (لوقا 1:68)

46۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا
عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 1:77) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”تا کہ اُس کی اُمت کو نجات کا علم بخشے جو اُن کو گناہوں کی معافی
سے حاصل ہو“۔ (لوقا 1:77)

47۔ مارشل آئی ایچ (1978) لوقا کی انجیل؟ یونانی متن کی تفصیر۔ انکلوڈ انڈیکسز۔ نئی بین
الاقوامی یونانی عہد نامہ کی تفصیر (صفحہ 68)

ایکسٹر [نگلش: پیئر نوستر پریس]

48۔ کینر سی ایس سن 1997، 1993) دی آئی وی پی بائیل کے پس منظر کی تفصیر: نیا
عہد نامہ (الیکٹرونکڈ) (لوقا 2:16) ڈاؤنر گرو: انرورسٹی

”پس انہوں نے جلدی سے جاکر مریم اور یوسف کو دیکھا اور اُس بچہ کو چرنی میں
پڑا پایا“۔ (لوقا 2:16)

49۔ واورڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم
بائبل کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

50۔ واورڈ جے ایف ذوک آر بی لینڈ ڈیلاس تھیالوجیکل سمینری سن 1983-1985 علم
بائبل کی تفسیر کلام پاک کے رازواکشاف۔ وٹین آئی ایل وکٹر بکس

51۔ مارشل آئی ایچ (1978) لوقا کی انجیل؟ یونانی متن کی تفسیر۔ انکلوڈ انڈیکسز۔ نئی بین
الاقوامی یونانی عہد نامہ کی تفسیر

ایکسٹر [انگلش: پیٹر نوٹر پریس]

52۔ ایوانس، سی (2002) ولیم 35 اے: بائبل کی لفظی تفسیر:

لوقا 1:1 --- 2:9: بائبل کی لفظی تفسیر۔ (صفحہ 106) ڈیلاس: کلام مجسم ہوا۔

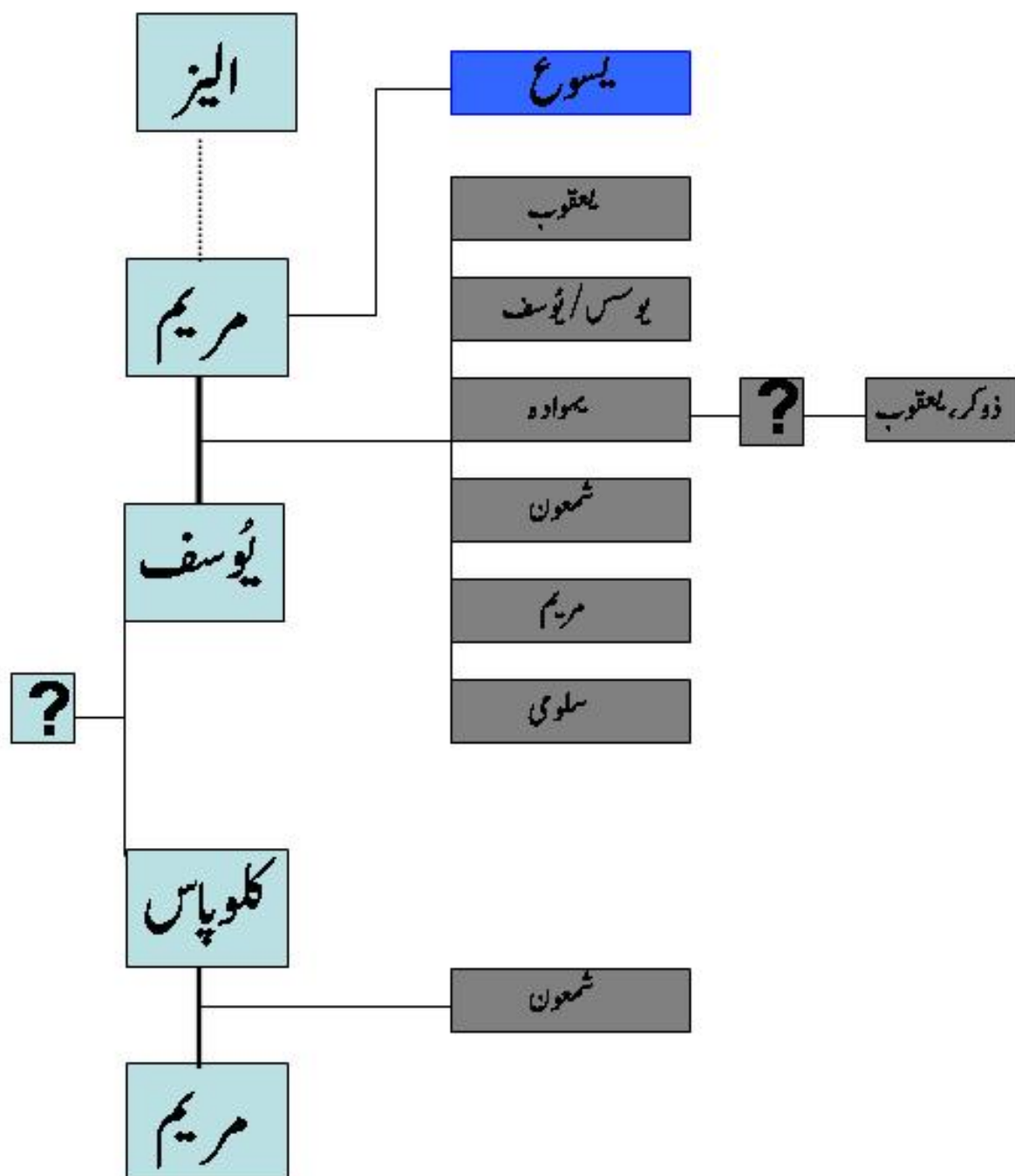
”چونکہ بہتوں نے اُس پر کمر باندھی ہے کہ جو باتیں ہمارے درمیاں واقع ہوئیں اُن کو

ترتیب وار بیان کریں۔“ (لوقا 1:1)

”اور انہیں خدا کی بادشاہی کی منادی کرنے اور بیماروں کو اچھا کرنے کو بھیجا۔“ (لوقا 2:9)

یسوع مسیح دا شروع دا گھرانہ

یسوع دا ابتدائی گھرانہ

نویں عہد نامے تے اوس دور دے نال تعلق رکھن والے کجھ اعتماد کرن دے قابل ذرائع
دے نال سانوں یسوع مسیح دے شروع دے گھرانے دے بارے وچ پتہ لگدا اے۔ خاص
طور تے دوجی صدی دے نال تعلق رکھن والے لکھاری ہیگیسپس جنے یہودی مسیحیاں دیاں
روایاتاں نوں سانبھیا سی اوہدے توں سانوں مسیح یسوع دے ماں پئیو تے اوہناں دی نسل
دے حوالے نال ایہہ ایہہ ثبوت ملے ن:

یسوع دی ماں مریم تے اوہدا پئیو یوسف جنے اوہنوں گود لیا سی۔
یوسف دا بھرا کلوپاس (ہیگیسپس نے ایہدے بارے دے وچ یوسپس دی تاریخ وچ بیان
کیتا سی) تے فیروخا ۱۹ باب دی ۲۵ آیت دے وچ بیان کیتی جاوے والی کلوپاس دی مریم
ہوسکدا اے پئی اوہدی بیوی سی۔ تے خیال کیتا جاندا اے پئی لوقا ۲۴ باب دی ۱۸ آیت
دے وچ بیان کیتا جاوے والا کلیپاس وی او ای سی۔ کلوپاس عبرانی زبان دا لفظ اے جدوں
پئی کلیپاس یونانی دے نال تعلق رکھدا اے۔ اوس دور دے نال تعلق رکھن والے یہودی
ایہناں دونواں ناواں نوں ورتدے سن جیہڑے اک دوجے دے نال رلدے بلدے سن۔
یوخنا پتسمہ دیون والے دی ماں الشبع مریم دی رشہ دار سی۔ ایہدا حوالہ سانوں لوقا دی
انجیل دے پہلے باب دی ۳۶ ویں آیت دے وچوں ملدا اے، پر ایہدے کجھے پائے جاوے
والے حقیقی تعلق نوں بیان نہیں کیتا گیا اے۔

یسوع دے چار بھرا: یعقوب، یوسس (ہوسکدا اے پئی ایہہ یوسف اے پر عام اصطلاح
دے وچ ایہنوں یوسس اکھیا جاندا اے) یہودہ تے شعمون۔ ایہناں دا ذکر سانوں متی ۱۳
باب دی ۵۵ آیت تے مرقس ۶ باب دی ۳ آیت دے وچوں ملدا اے۔

یسوع دیاں بہناں جنہاں دے وچوں دو دے بارے دے وچ سانوں متی ۱۳ باب دی ۵۶
آیت دے وچوں تے مرقس ۶ باب دی ۳ آیت وچوں پڑھن نوں ملدا اے۔ اوہناں نوں
مریم تے سلومی دا ناں دتا گیا اے۔

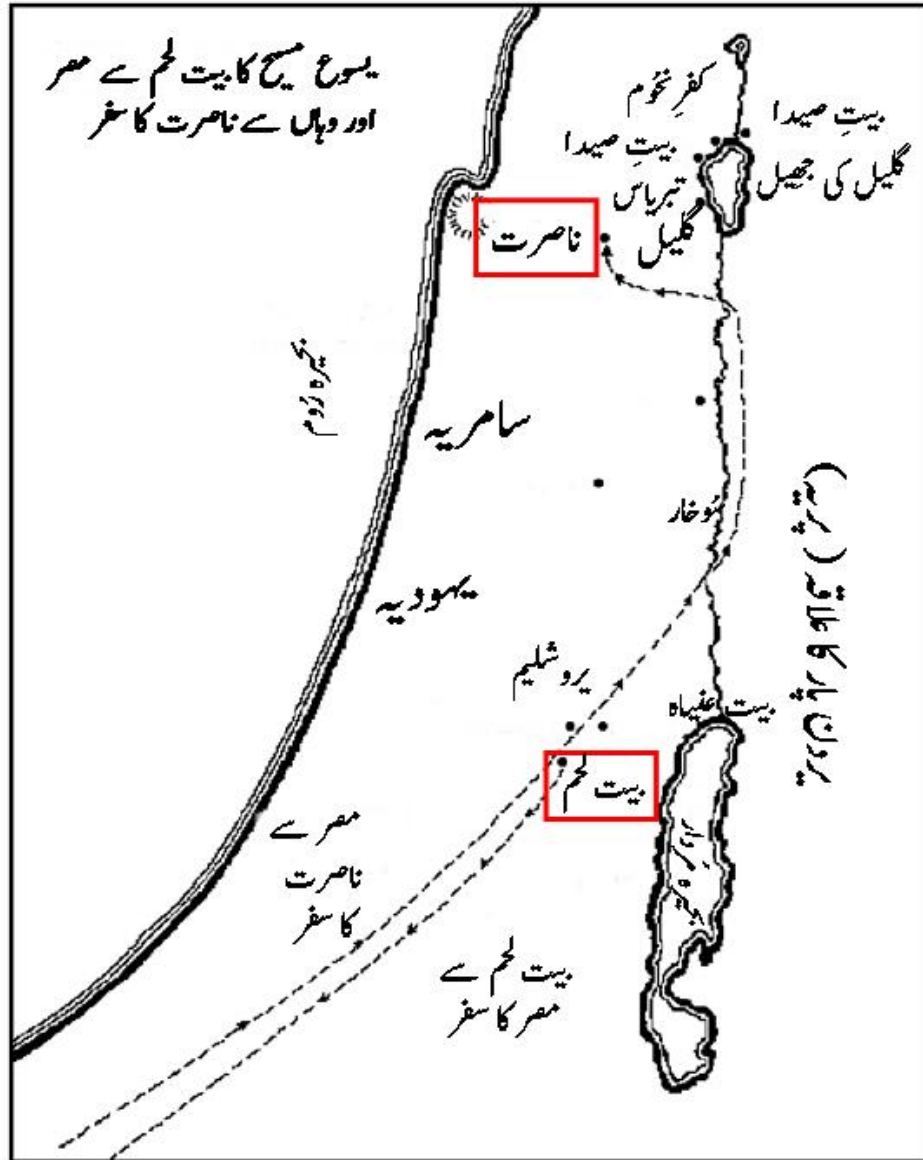
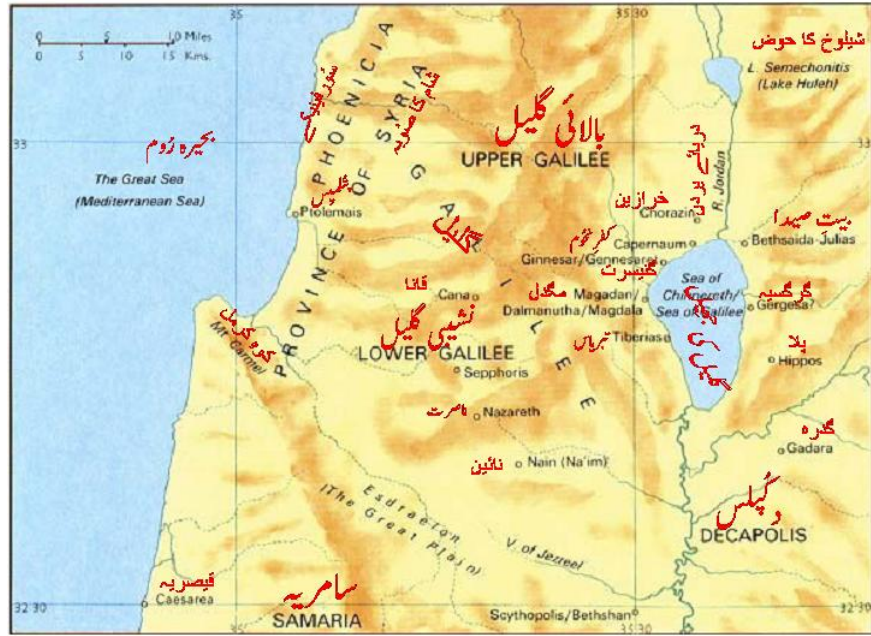
شعمون: کلویاس دا پتر جمدے بارے دے وچ ایس دوجی صدی دے نال تعلق رکھن والے
لکھاری نے کجھ خاص کتاباں دے وچ ذکر کیتا اے۔

سانوں یسوع مسیح دے بھائی یہودہ دیاں دو پوتیاں دے بارے دے وچ پڑھن نوں ملدا
اے جنہاں دے نال ذوکر تے یعقوب سن۔ ^{سیگیسپس} نے کئی تھاواں تے ایہناں دے
بارے تفصیل دے نال بیان کیتا اے۔

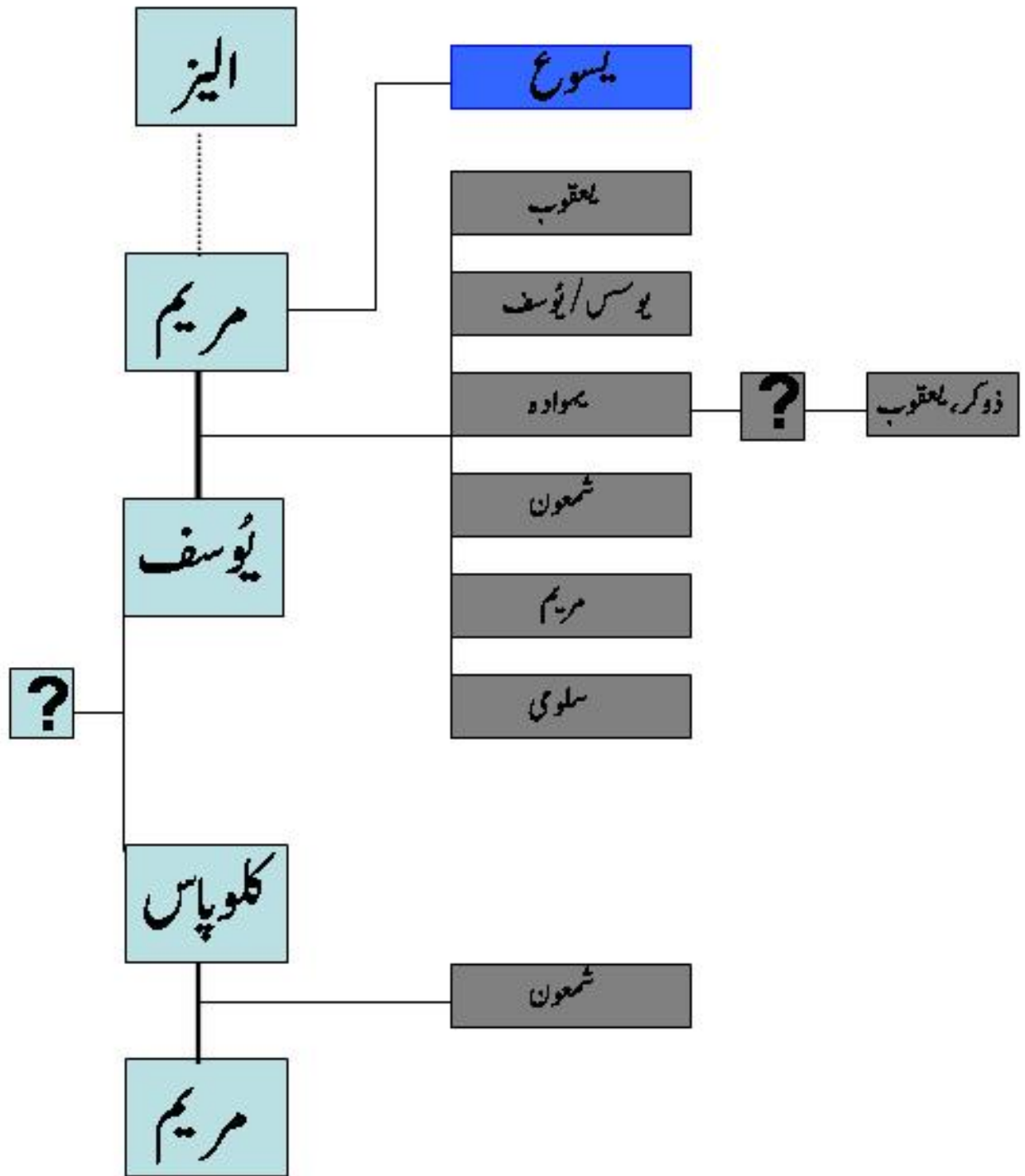
ابریس، ابرہام تے اوہدا پتر یعقوب، ایہہ تنوں ای یسوع مسیح دے گھرانے دے نال تعلق
رکھدے نے۔ ایہناں دے نال میڈیول تاریخ دے وچ پائے جانداں نے جیہڑی پئی دوجی
صدی دے نال تعلق رکھن والے وسطی مسوپیٹامیہ دیاں ہشپاں دے کول پائی جاندی سی۔
جمدے وچ بہت ساریاں ابتدائی گلاں دے بارے وچ تفصیل پائی جاندی سی۔

میگداس دے کانن دے بارے وچ وی خیال کیتا جاندا اے پئی او وی یسوع مسیح دے
خاندان دی نسل وچوں ای سی۔ اوہنوں ۲۵۰ توں ۲۵۱ دے دوران شہید کر دتا گیا سی۔

او لوک جیہڑے پہلی صدی دے وچ مسیحی راہنماواں دی حیثیت دے نال مسیحیت دی
ترقی دے وچ اگے اگے سن تے جنہاں نوں خاصی اہمیت حاصل ہو گئی سی اوہناں دے وچ
یہودہ دے دو پوتے وچ شامل سن۔ ایہناں دے بارے وچ سانوں کجھ اہل اعتماد ذرائع توں
پتہ لگدا اے تے ہیگیٹسپس نے وی کجھ کتاباں دے وچ ایہناں دے بارے وچ بیان کیتا
اے۔ او ایویں بیان کردا اے پئی شمعون کلوپاس دا پتر، اوہناں نوں شک دی بناتے پھڑیا
گیا، کیوں جے او داؤد دی نسل وچوں سن تے اوہناں نوں دو میتین بادشاہ دے اگے پیش
کیتا گیا۔ ایس گل دی گواہی دیون دے لئی پئی او سیاسی طور خطرناک تے نہیں۔ اوہناں
نے ایس گل نوں بیان کیتا پئی او ڈاہڈی محنت کرن والے نکلے کاشتکار نے۔ سانوں باقاعدہ
حالات توں ناصرت دے وچ پائے جاون والے ایس گھرانے دے بارے دے وچ گلاں دا
پتہ لگدا اے جیہڑا پئی اگے جا کے ذوکر تے یعقوب تے فیر فلسطینی یہودی مسیحیاں دے
وچ بہت مشہور ہو گیا سی۔

یسوع مسیح کا ابتدائی خاندان

یسوع مسیح کا ابتدائی خاندان

نئے عہد نامے اور اُس دور سے تعلق رکھنے والے کچھ بااعتماد ذرائع خاص طور پر دوسری صدی سے تعلق رکھنے والے مُصنّف ہیگیسپس جس نے فلسطینی یہودی مسیحیوں کی روایات کو محفوظ کیا کی مدد سے ہمیں مسیح یسوع کے والدین اور اُن کی نسل کے تعلق سے مندرجہ ذیل شواہد ملے ہیں:

یسوع کی ماں مریم اور اُس کا سوتیلہ باپ یوسف۔

یوسف کا بھائی کلپاس (ہیگیسپس نے یوسیس کی تاریخ میں اِس کے بارے میں ذکر کیا) اور پھر یوحنا ۱۹ باب کی ۲۵ آیت میں بیان کی جانے والی کلپاس کی مریم شاید اُس کی بیوی تھی۔ اور خیال کیا جاتا ہے کہ لوقا ۲۴ باب کی ۱۸ آیت میں بیان کیا جانے والا کلپاس بھی وہی تھا۔ کلپاس عبرانی نام ہے جبکہ کلپاس یونانی زبان سے تعلق رکھتا ہے۔ اُس دور سے تعلق رکھنے والے یہودی ان دونوں ناموں کو استعمال کرتے تھے جو کہ ایک دوسرے کے ساتھ ملتے جلتے ہیں۔

الشبع یوحنا پتسمہ دینے والے کی ماں یسوع مسیح کی ماں مریم کی رشتہ دار تھی۔ جس کا حوالہ ہمیں لوقا کی انجیل کے پہلے باب کی ۳۶ ویں آیت میں سے ملتا ہے لیکن اِس کے پیچھے پائے جانے والے حقیقی تعلق کو بیان نہیں کیا گیا ہے۔

یسوع کے چار بھائی: یعقوب، یوسس (شاید یہ یوسف ہے لیکن عام اصطلاح میں اسے یوسس کہا جاتا تھا) یہوداہ اور شمعون۔ ان کا ذکر ہمیں متی ۱۳ باب کی ۵۵ آیت اور مرقس ۶ باب کی ۳ آیت میں سے ملتا ہے۔

یسوع کی بہنیں جن میں سے دو کے بارے میں ہمیں متی ۱۳ باب کی ۵۶ آیت اور مرقس ۶ باب کی ۳ آیت میں ذکر ملتا ہے۔ بعد از بااعتماد ذرائع سے انہیں مریم اور سلومی کے نام دیئے ہیں۔

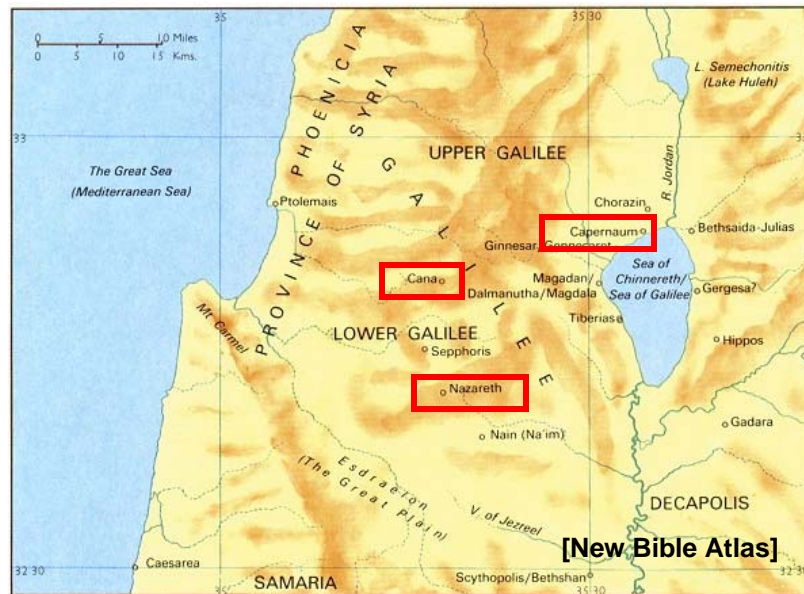
شمعون: کلوپاس کا بیٹا ہے جس کا ذکر اس دوسری صدی سے تعلق رکھنے والے مصنف نے درج ذیل کتب میں کیا ہے۔

یسوع مسیح کے بھائی یہوداہ کے دو پوتوں کے بارے میں ذکر ملتا ہے جن کا ذکر اور یعقوب تھا۔ ہیگسپس نے مختلف مقامات پر ان کے بارے میں تفصیلات فراہم کیں ہیں۔

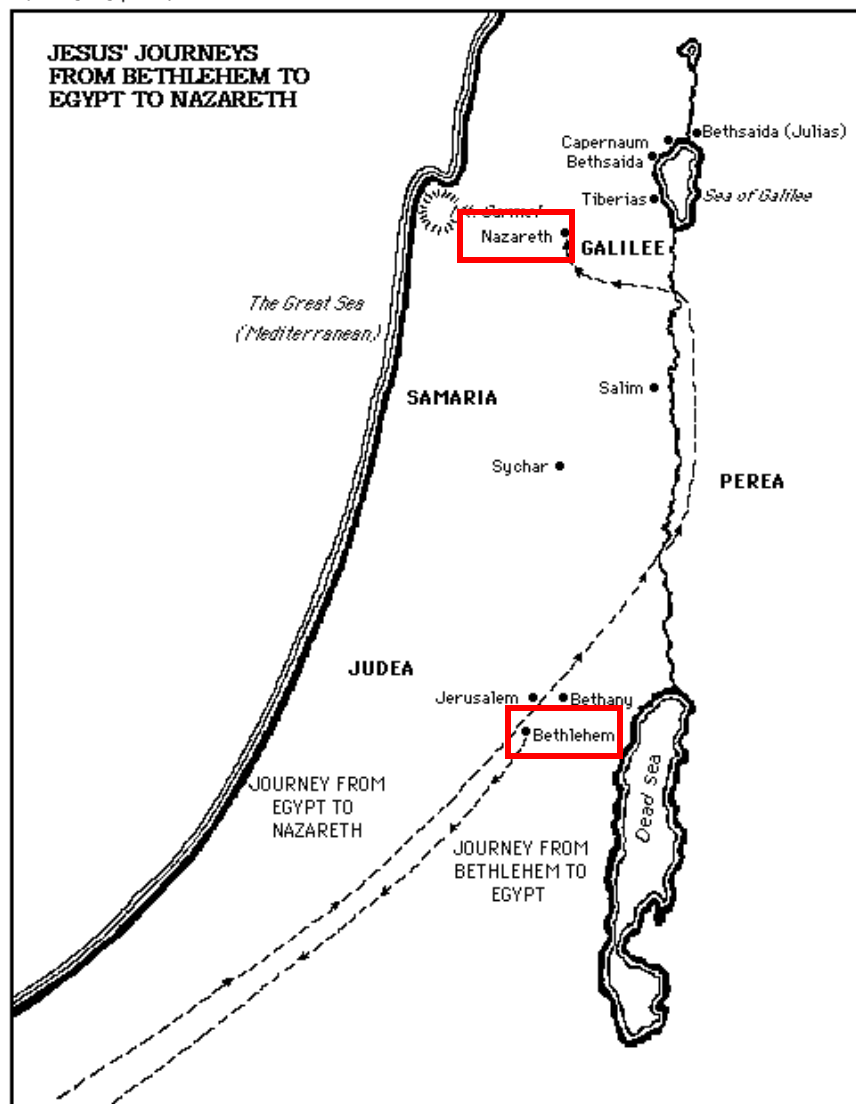
ابریس، ابراہام اور اس کا بیٹا یعقوب یہ تینوں یسوع مسیح کے خاندان کی نسل سے تعلق رکھتے ہیں۔ ان کے نام میڈیول تواریخ میں پائے جاتے ہیں جو کہ دوسری صدی سے تعلق رکھنے والے وسطی مسوپتامیہ کے بشپوں کے پاس پائی جاتی تھی جس میں بہت سے ابتدائی ذرائع کے بارے میں معلومات حاصل ہوتی ہیں۔

میگداس کے کانن کے بارے میں بھی خیال کیا جاتا ہے کہ وہ بھی یسوع مسیح کے خاندان کی نسل میں سے تھا۔ جسے ۲۵۰ سے ۲۵۱ کے دوران شہید کر دیا گیا تھا۔

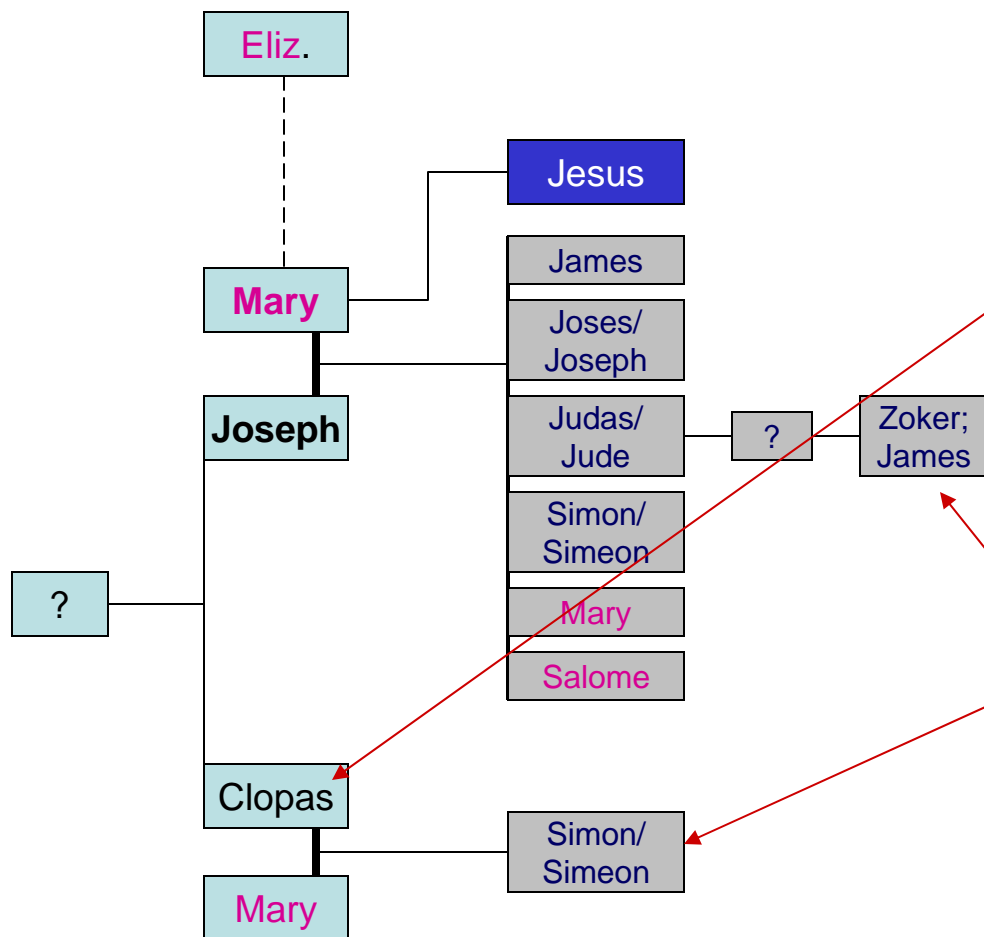
وہ لوگ جو پہلی صدی میں راہنماؤں کی حیثیت سے مسیحیت کی ترقی میں پیش پیش تھے اور جنہیں خاصی اہمیت حاصل ہو گئی تھی اُن میں یہوداہ کے دو پوتے شامل تھے۔ اِن کے بارے میں ہمیں کچھ باعتماد ذرائع سے پتہ لگتا ہے اور ہیگسپیٹس بھی کچھ کتب میں اِن کے بارے میں بیان کرتا ہے۔ وہ یوں بیان کرتا ہے کہ شمعون کلوپاس کا بیٹا، اُنہیں مشکوک پایا گیا، جبکہ وہ داؤد کی نسل میں سے تھے اور اُنہیں دو میتین بادشاہ کے حضور میں پیش کیا گیا تھا۔ اِس بات کی گواہی دینے کے لئے کہ وہ سیاسی طور پر خطرناک نہیں تھے۔ اُنہوں نے اِس بات کو بیان کی کہ وہ سخت محنت کرنے والے چھوٹے کاشتکار ہیں۔ ہمیں باضابطہ حالات سے ناصرت میں پائے جانے والے اِس خاندان کے بارے میں معلومات حاصل ہوتی ہیں جو کہ آگے جا کر ذوکر اور یعقوب اور پھر فلسطینی یہودی مسیحیوں میں خاصی شہرت حاصل کرتا گیا تھا۔

(BKC [NT] p. 21)

The Early Family of Jesus

From the NT and other reliable early sources, especially the second-century writer Hegesippus, who preserves Palestinian Jewish Christian traditions, the following relatives from the generation of Jesus' parents onward are known:

Jesus' mother Mary and adoptive father Joseph.

Joseph's brother **Clopas** (Hegesippus, quoted in Eusebius Hist. Eccl. 3.11; 3.32.6; 4.22.4). "Mary of Clopas" (Jn 19:25) is probably his wife. He may well be the same person as Cleopas (Lk 24:18). Clopas is a Semitic name and Cleopas is a Greek name; Jews of this period frequently used both a Semitic name and a Greek name that sounded similar.

Elizabeth, the mother of John the Baptist, was a relative of Jesus' mother, Mary, according to Luke 1:36 (the precise relationship is not specified).

Jesus' four brothers: James, Joses (or Joseph; Joses is an abbreviated form), **Judas** (or Jude, an English variant of the name that is sometimes used for this brother of Jesus) and **Simon** (Mt 13:55; Mk 6:3).

Jesus' sisters (at least two: Mt 13:56; Mk 6:3). Later sources, perhaps correctly, name them **Mary** and **Salome** (Protev. James 19.3—20.4; Gos. Phil. 59.6-11; Epiphanius Haer. 78.8.1; 78.9.6).

Simeon (Simon) son of Clopas (Hegesippus, quoted in Eusebius Hist. Eccl. 3.11; 3.32.6; 4.22.4).

Zoker and James, two grandsons of Jesus' brother Jude (Hegesippus, quoted in Eusebius Hist. Eccl. 3.19.1-3.20.7; 3.32.5-6; and in Paris MS 1555A; Bodleian MS Barocc. 142).

Abris, Abraham and his son James, three descendants of the family of Jesus. They are named in medieval chronicles, which may preserve early sources, as bishops of Ctesiphon-Seleucia in central Mesopotamia in the second century.

Conon of Magydos, martyred in 250-51, was probably a descendant of the family of Jesus (Martyrdom of Conon 4.2).

Among those who were prominent in the leadership of the Christian movement at the end of the first century were the two **grandsons of Jude**. This at least must be a reliable inference from the somewhat legendary account that Hegesippus gives about them. He says that, **like Simeon son of Clopas, they came under suspicion, since they were descendants of David, and were brought before the emperor Domitian himself**. As evidence that they were not politically dangerous, they pointed out that they were merely hard-working peasant farmers, farming only 39 plethra of land (quoted in Eusebius Hist. Eccl. 3.19.1—3.20.7; 3.32.5-6). The precise figure suggests an accurate knowledge of the size of the family's small holding in Nazareth, which had passed down to Zoker and James and would have been well known to Palestinian Jewish Christians.